

2021

Programmabegroting

INHOUDSOPGAVE PROGRAMMABEGROTING 2021

Blz.

BEGROTING IN HOOFDLIJNEN

Aanbieding	1
Financiële Beschouwingen	5
Koerslijnen	15

BEGROTING

Beleidsbegroting

A. Programmaplan	
Leeswijzer	43
Kaders	45
<i>a. Programma's</i>	
1. Participatie	47
2. Ontplooiing	61
3. Leefbaarheid	69
4. Dienstverlening	81
<i>b. Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien</i>	86
<i>c. Overzicht van de kosten van overhead</i>	91
B. Paragrafen	
1. Lokale heffingen	95
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	103
3. Onderhoud kapitaalgoederen	113
4. Financiering	116
5. Bedrijfsvoering	120
6. Verbonden partijen	123
7. Grondbeleid	130

Financiële Begroting

A. Overzicht van baten en lasten	133
B. Uiteenzetting financiële positie	139
C. Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld	147

Meerjarenraming	149
------------------------	-----

Bijlagen

Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2021	165
Overzicht subsidies	166

**BEGROTING
IN
HOOFDLIJNEN**

AANBIEDING

Aan de raad,

Programmabegroting 2021

Wij bieden u hierbij de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024 aan. De begroting is opgesteld op basis van bestaand beleid en de door u bij de Voorjaarsnota 2020 in het hoofdstuk Kaderstelling vastgestelde uitgangspunten. De in dit hoofdstuk opgenomen nieuwe beleidswensen zijn in de begroting verwerkt. De ramingen van de uitkeringen gemeentefonds zijn gebaseerd op de Meicirculaire 2020.

Begrotingspositie

Ten opzichte van het meerjarenperspectief in de Voorjaarsnota 2020 hebben de begrotingssaldi zich negatief ontwikkeld. De begroting 2021 heeft een nadelig saldo van afgerond € 7.354.000,00. De saldi in de meerjarenraming muteren nadelig van € 6.045.000,00 in 2022, € 5.736.000,00 in 2023 en € 5.409.000,00 in 2024.

Voor een juiste beoordeling van de meerjarige begrotingspositie moet gelet worden op het structurele evenwicht in de meerjarenraming. De incidentele baten en lasten worden daarvoor buiten beschouwing gelaten. Het structurele saldo in 2024 bedraagt eveneens € 5.409.000,00 negatief (zie Financiële beschouwingen).

Saldi begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 en kaderstelling Voorjaarsnota 2020

(bedragen x € 1.000,00)

	2021	2022	2023	2024
Saldi Programmabegroting 2021	-7.354	-6.045	-5.736	-5.409
Saldi kaderstelling Voorjaarsnota 2020	-5.082	-2.654	-1.954	-1.874
Vershil	-2.272	-3.391	-3.782	-3.535

Een analyse van de verschillen van het resultaat van de begroting en de meerjarenraming met de saldi van de kaderstelling van de Voorjaarsnota 2020 is opgenomen bij de financiële beschouwingen.

Ambitienota 2021-2024

De toename van de nadelige saldi dwingt tot het nemen van maatregelen. De toezichthouder zal een begroting die bij de eerste en laatste jaarschijf geen structureel en reëel evenwicht laat zien niet goedkeuren en onder preventief toezicht stellen. Eén van de eerste maatregelen die de gemeenteraad in dat geval moet nemen is het opstellen en vaststellen van een herstelplan met het doel maatregelen te nemen waardoor de begroting of meerjarenraming wel structureel en reëel in evenwicht komt. De toezichthouder gaat hierbij aanwijzingen geven waardoor uw raad niet meer de volledige regie heeft op het samenstellen van een pakket met noodzakelijke uit te voeren maatregelen.

We stellen daarom voor naast de begroting de Ambitienota 2021-2024 te behandelen, vast te stellen en als eerste wijziging op de begroting 2021 te verwerken. In de Ambitienota 2021-2024 ligt de nadruk op een pakket met maatregelen waarmee de meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht kan worden gebracht, gericht op repressief begrotingstoezicht.

Koerslijnen

De projecten uit het Koersdocument Stadskanaal Koersvast "Nait soezen, moar doun" en de ambities in het bestuursakkoord van ons college "Samen koersvast naar de toekomst" vormen samen een belangrijk deel van de beleidsagenda. In het hoofdstuk Koerslijnen geven we per koerslijn een geactualiseerd overzicht van de ambities die we nastreven. We beantwoorden kort, bondig en concreet de vragen wat wij met de realisatie van de ambities willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen.

Indeling Programmabegroting 2021

De begroting bevat het deel Begroting in Hoofdlijnen met daarin de aanbidding, de financiële beschouwingen en de koerslijnen en het deel Begroting met daarin de beleidsbegroting, de financiële begroting, de meerjarenraming en de bijlagen.

De *financiële beschouwingen* geven een beeld van de begrotings- en financiële positie en het meerjarenperspectief.

De *koerslijnen* bevatten een schematische uiteenzetting van het beleid op basis van de ambities uit het bestuursakkoord, eventueel aangevuld met relevante onderdelen die niet binnen een van de koerslijnen passen. Dit heeft het karakter van een begrotingsparagraaf, de inhoud is een dwarsdoorsnede van de programma's.

In de *beleidsbegroting* zijn het programmaplan (de 4 programma's, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht van de kosten van overhead) en 7 paragrafen opgenomen. In het programmaplan is een leeswijzer en een totaaloverzicht van de kaders opgenomen.

In de *financiële begroting* vindt u de overzichten van baten en lasten en van de financiële positie.

De *meerjarenraming* geeft inzicht in het verloop van de programmabudgetten en begrotingssaldi van 2022 tot en met 2024 en de ontwikkelingen in de balansposities.

De volgende *bijlagen* zijn opgenomen:

- Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2021;
- Overzicht subsidies.

Behandeling

De behandeling van de begroting 2021 staat gepland voor de vergadering van 9 november 2020.

Besluitvorming

Het is uw bevoegdheid de begroting vast te stellen.

Wij stellen u voor deze ontwerpbegroting vast te stellen.

Eventueel door uw raad aangenomen amendementen worden beschouwd als de eerste wijziging van de begroting. Als zich dat voordoet wordt de eerste wijziging gelijktijdig met de primitieve begroting vastgesteld.

Met de vaststelling van de programmabegroting geeft u ons opdracht de programma's uit te voeren en machtigt u ons om te beschikken over de aan de programma's gekoppelde budgetten. Tevens stelt u dan de kredieten beschikbaar voor investeringen.

Zodra de begroting is vastgesteld zenden wij een exemplaar aan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen. Dit moet vóór 15 november a.s. gebeuren.

Stadskanaal, 6 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

mevrouw Y.P. van Mastrigt
burgemeester

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Stadskanaal op 9 november 2020.

de heer K. Willems
raadsgriffier

mevrouw Y.P. van Mastrigt
voorzitter

FINANCIELE BESCHOUWINGEN

Begrotingspositie

Samenvatting begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024

	Programma	Begroting 2021	Meerjarenraming		
			2022	2023	2024
1	Participatie	-61.652.094	-61.341.251	-60.831.201	-60.584.201
2	Ontplooiing	-8.055.330	-7.854.087	-7.785.587	-7.907.887
3	Leefbaarheid	-10.230.311	-10.305.238	-10.346.268	-10.141.833
4	Dienstverlening	-5.842.513	-5.879.359	-5.919.359	-5.890.359
	Saldo van baten en lasten programma's	-85.780.248	-85.379.935	-84.882.415	-84.524.280
	Algemene dekkingsmiddelen	88.796.487	89.394.362	89.195.371	89.148.847
	Overhead	-10.764.013	-10.695.313	-10.685.313	-10.685.313
	Totaal saldo van baten en lasten	-7.747.774	-6.680.886	-6.372.357	-6.060.746
	Mutaties reserves				
1	Participatie	122.067	122.067	122.067	122.067
2	Ontplooiing	540.375	540.375	540.375	540.375
3	Leefbaarheid	30.515	274.345	274.345	274.345
	Algemene dekkingsmiddelen	-315.539	-317.624	-316.874	-301.850
	Overhead	16.780	16.780	16.780	16.780
	Totaal mutaties reserves	394.198	635.943	636.693	651.717
	Resultaat	-7.353.576	-6.044.943	-5.735.664	-5.409.029

Toelichting resultaat

De begroting 2021 vertoont een nadelig saldo van afgerond € 7.354.000,00. De meerjarenraming vertoont in 2024 een nadelig saldo van afgerond € 5.409.000,00.

Om onder repressief provinciaal toezicht te blijven dient de begroting of de meerjarenraming 'structureel' in evenwicht te zijn. Hierbij is het uitgangspunt dat de structurele lasten ten minste worden gedekt door de structurele baten. Het is niet toegestaan om ieder jaar opnieuw een begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf structureel in evenwicht is.

Voor een juist beeld moeten de saldi van de begroting worden gecorrigeerd met de saldi van de incidentele baten en lasten. Het saldo van de incidentele baten en lasten is in 2021 € 779.000,00 nadelig en in 2024 nihil. Het saldo van de structurele baten en lasten van de begroting 2021 is dan € 6.575.000,00 nadelig en van de meerjarenraming in 2024 € 5.409.000,00 nadelig. De meerjarenraming is niet structureel sluitend maar heeft een fors structureel tekort.

(bedragen x € 1.000,00)

	2021	2022	2023	2024
Saldi Programmabegroting	-7.354	-6.045	-5.736	-5.409
Saldi incidentele baten en lasten	-779	-275	-206	0
Saldi structurele baten en lasten	-6.575	-5.770	-5.530	-5.409

De geraamde stand per 31 december 2021 van de Algemene reserve is € 8,0 miljoen en van de reserve Verkoop aandelen Essent is afgerond € 2,0 miljoen. Wij stellen voor de begroting 2021 sluitend te maken door het nadelige saldo van € 7,4 miljoen voor een bedrag van afgerond € 2,0 miljoen te onttrekken aan de reserve Verkoop aandelen Essent en voor een bedrag van € 5,4 miljoen te onttrekken aan de Algemene reserve. Dit betekent dat de ondergrens van € 8 miljoen voor de Algemene reserve niet meer gehandhaafd kan worden.

Analyse resultaat ten opzichte van de kaderstelling Voorjaarsnota 2020

In de kaderstelling van de Voorjaarsnota 2020 zijn de saldi van de begroting bijgesteld naar een geraamd tekort van € 5.082.000,00 voor het jaar 2021 en een tekort van € 1.874.000,00 voor het jaar 2024. Ten opzichte van deze ramingen hebben de begrotingssaldi voor de periode 2021-2024 zich negatief ontwikkeld. In 2021 is het saldo € 2.272.000,00 nadeliger dan verwacht, in 2024 is dit € 3.535.000,00.

(bedragen x € 1.000,00)

	2021	t/m 2024
Saldi Programmabegroting 2021	- 7.354	-5.409
Saldi kaderstelling Voorjaarsnota 2020	-5.082	-1.874
Verschil	-2.272	-3.535

Het verschil tot en met 2024 is geanalyseerd, de mutaties in taakvelden zijn op hoofdlijnen toegelicht.

Mutaties in taakvelden

- De kosten van Wmo voorzieningen vallen € 779.000,00 hoger uit. Het blijkt dat de recente invoering van het abonnementstarief negatief doorwerkt. De kosten van de Algemene Voorziening Schoonmaakondersteuning (AVS) en Ondersteuning Zelfredzaamheid en Ondersteuning Huishoudelijk (OH/OZ) stijgen door fors toenemende aantallen cliënten met € 621.000,00. De kostenstijging voor begeleiding is € 84.000,00, waarbij is uitgegaan van een constant cliënteniveau. Tenslotte vallen de kosten voor de voorzieningen gehandicapten naar verwachting € 74.000,00 hoger uit. € 779.000,00 N
- In de begroting is rekening gehouden met een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden alsmede het aantal werkenden met een loonkostensubsidie wat leidt tot een nadeel van € 1.016.000,00. Hier staat een hogere raming van de rijksvergoeding tegenover van € 820.000,00. Per saldo betekent dit een nadeel van € 196.000,00. De kosten van bijzondere bijstand voor bewindvoering stijgen met € 52.000,00. Overige ontwikkelingen van inkomensregelingen leveren een nadeel op van € 30.000,00. € 278.000,00 N
- De uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) wordt uitgevoerd door Wedeka. De doorbetaling aan Wedeka van de middelen die onze gemeente via het gemeentefonds ontvangt voor de uitvoering is € 230.000,00 hoger. € 230.000,00 N
- De geraamde uitgaven voor jeugdhulp zijn gestegen met € 1.922.000,00. Dit betreft loon- en prijsstijgingen (€ 581.000,00), bijstelling omdat jongeren nu tot 21 jaar in gezinshuizen mogen verblijven (€ 100.000,00) en hogere kosten in verband met het zelfstandig doorverwijzen door gecertificeerde instellingen (€ 1.000.000,00). Daarnaast was in de meerjarenraming van de begroting 2020 een daling van het budget voor de jeugdhulp opgenomen van € 400.000,00. In deze begroting is dit bijgesteld naar € 250.000,00, dit levert een nadeel op van € 150.000,00. Overige ontwikkelingen leveren een nadeel op van € 91.000,00. € 1.922.000,00 N
- De budgetsubsidie Welstad is gestegen met € 81.000,00, dit is voornamelijk veroorzaakt door loon- en prijsstijgingen. € 81.000,00 N
- De trendmatige stijging van de onroerendezaakbelastingen levert een hogere opbrengst op van € 162.000,00. € 162.000,00 V

- De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn per saldo € 1.386.000,00 hoger. Dit betreft een hogere vergoeding voor loon- en prijsstijgingen (€ 1.125.000,00), een daling van het reële deel van het accres (- € 497.000,00), mutaties in de uitkeringsbasis (€ 168.000,00), een stijging van de Integratie uitkering Participatiewet in verband met de afbouw WSW enerzijds en een actualisatie van het aantal SE, nominale vergoedingen en aanpassing drempelbedragen begeleiding anderzijds (per saldo € 131.000,00), een stelpost voor de uitkering uit het btw compensatiefonds (€ 200.000,00) en overige ontwikkelingen (€ 259.000,00).	€	1.386.000,00 V
- De btw-compensatieregeling Sport van het Rijk (SPUK) vervalt met ingang van 2024, dit levert een nadeel op van € 71.000,00.	€	71.000,00 N
- In de begroting 2020 zijn stelposten opgenomen op basis van de Ambitienota 2020-2023. De stelposten zijn in de begroting 2021 niet meer opgenomen maar worden verwerkt in de Ambitienota 2021-2024, met uitzondering van een bedrag van € 60.000,00 voor toezicht op de kwaliteit Wmo. Dit levert per saldo een nadeel op van € 1.023.000,00.	€	1.023.000,00 N
- De apparaatskosten zijn hoger, voornamelijk door loon- en prijsontwikkelingen.	€	310.000,00 N
- Het saldo van diverse overige, niet nader toegelichte ontwikkelingen.	€	389.000,00 N
	€	<u>3.535.000,00 N</u>

Nieuw beleid

Op grond van de Voorjaarsnota 2020, hoofdstuk Kaderstelling zijn de volgende nieuwe beleidswensen (incidenteel en structureel) in de begroting verwerkt.

Progr.	Taakveld	Omschrijving	I/S	Bedrag
2	Cultureel erfgoed	Begraafplaats Uniken	I	5.000,00
3	Verkeer en vervoer	Bestrijding invasieve exoten	S	10.000,00
3	Openbaar vervoer	Openbaar vervoer	I	35.000,00
3	Riolering	Waterketen	S	30.000,00
3	Milieubeheer	Bestrijding eikenprocessierups	S	60.000,00
3	Milieubeheer	Warmtetransitiecentrum Groningen	S	13.000,00
3	Ruimtelijke ordening	Omgevingswet	I	193.000,00

Het structurele effect van de nieuwe beleidswensen op het begrotingssaldo bedraagt € 113.000,00 nadelig. De overige mutaties die in het hoofdstuk Kaderstelling van de Voorjaarsnota 2020 zijn opgenomen betreffen nieuwe ontwikkelingen in bestaand beleid. Deze zijn in de begroting verwerkt onder bestaand beleid. Het structurele effect hiervan is € 931.000,00 nadelig, dit betreft de volgende ontwikkelingen.

- Wedeka	€	715.000,00 N
- Actiecentrum Veiligheid en Zorg	€	18.000,00 N
- Overhead	€	<u>198.000,00 N</u>
Per saldo	€	931.000,00 N

Financiële ruimte

De financiële ruimte kunnen wij onderscheiden in:

- structurele begrotingsruimte;
- bestemmingsreserve Incidentele bestedingen.

Structurele begrotingsruimte

In de meerjarenraming is het structurele saldo in 2024 € 5.409.000,00 nadelig. Er is geen sprake van structurele begrotingsruimte.

Bestemmingsreserve Incidentele bestedingen

Het beschikbare budget van de reserve Incidentele bestedingen is als vrije buffer te beschouwen. Uit deze buffer kunnen eenmalige kosten van nieuw beleid worden gedekt.

De geraamde stand van de bestemmingsreserve Incidentele bestedingen per 31 december 2024 is € 295.000,00.

Gemeentefonds

Het gemeentefonds is een fonds in de rijksbegroting waaruit de gemeenten jaarlijks financiële middelen ontvangen om van gemeenten verwachte taken uit te voeren. Het gaat hierbij zowel om autonome taken (keuze om een taak uit te voeren ligt geheel bij de gemeente) als medebewindstaken (taken die door het Rijk aan gemeenten zijn opgedragen). Ook zijn deze middelen belangrijk bij het in stand houden van het bestuurlijk en ambtelijk apparaat.

Ieder jaar brengt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een aantal circulaire uit waarin de ontwikkelingen van het gemeentefonds en de effecten daarvan op de verschillende uitkeringen die uit het gemeentefonds worden verstrekt zijn weergegeven. De belangrijkste circulaire zijn de mei- en de septembercirculaire. De meicirculaire, omdat deze de basis is voor de raming van de verschillende uitkeringen voor het komende begrotingsjaar. De septembercirculaire, omdat hierin de effecten van de rijksbegroting voor het komende begrotingsjaar zijn verwerkt.

De middelen die uit het gemeentefonds worden verstrekt zijn onderverdeeld in:

- de algemene uitkering;
- de integratie-uitkeringen;
- de decentralisatie-uitkeringen;
- de suppletie-uitkeringen.

Overzicht ramingen

(bedragen x € 1.000,00)

	2020	2021	2022	2023	2024
Programmabegroting 2021		79.831	80.259	79.883	79.658
Programmabegroting 2020*	77.878	77.723	77.786	78.272	78.272
Verschil		2.108	2.473	1.611	1.386

* tot en met Voorjaarsnota 2020

Berekening uitkeringen**2021**

De verschillende uitkeringen in 2020, zoals deze in de begroting zijn verwerkt, zijn berekend op basis van informatie in de Meicirculaire 2020.

Ontwikkeling uitkeringen 2021 ten opzichte van de uitkeringen 2020

Het totaal aan uitkeringen uit het Gemeentefonds 2021 is berekend op € 79.831.000,00 en is daarmee € 1.953.000,00 hoger dan de uitkeringen in 2020 (€ 77.878.000,00 is gebaseerd op mutaties en informatie in de September- en Decembercirculaire 2019).

Mutaties in de algemene uitkeringen leveren per saldo structureel een hogere algemene uitkering en voordeel op van € 1.018.000,00. Het betreft hier met name de ontwikkeling van het accres en ontwikkelingen in de uitkeringsgegevens. Mutaties waar in de begroting 2020 hogere of lagere lasten (bijvoorbeeld loon- en prijsstijgingen en een aantal maatregelen in het sociaal domein) tegenover worden geraamd leveren per saldo een stijging op van op van € 935.000,00, dit zijn budget neutrale mutaties.

2022-2024

De uitkeringen uit het gemeentefonds daalt in de periode 2022 tot en met 2024 met € 173.000,00 tot € 79.658.000,00.

In de periode van de meerjarenraming daalt de integratie-uitkering Participatiewet (WSW) met € 1.150.000,00. Hier staan in de begroting lagere uitgaven tegenover zodat er sprake is van een budgettaire neutraal effect.

Op basis van de verwachte rijksuitgaven en de koppeling hiervan aan de omvang van het gemeentefonds stijgen de reële accessen de komende jaren. Op basis van de meicirculaire is voor 2022 een reël accres van ruim € 0,8 miljoen, voor 2023 een accres van € 0,1 miljoen en voor 2024 een accres van € 0,1 miljoen berekend en in de begroting verwerkt, totaal € 977.000,00.

Met het ramen van deze accessen moet rekening worden gehouden met onder andere de volgende ontwikkelingen die de budgettaire ruimte kunnen gaan aantasten:

- de ontwikkeling van de rijksuitgaven als kader voor de uitkeringen uit het gemeentefonds;
- eigen bijdragen voor het realiseren van de opgaven in het Interbestuurlijk Programma.

In de decembercirculaire van 2012 is aangekondigd dat door opschaling van de gemeenten (fusie) schaalvoordelen ontstaan waardoor de totale formatie van gemeentebambtenaren kan worden teruggebracht. Dit leidt tot en met 2025 tot een jaarlijkse cumulatieve uitname uit het gemeentefonds. Het Rijk houdt onverminderd vast aan het korten van gemeenten in verband met verwachte efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoering door verdergaande samenwerking tussen gemeenten. In de Septembercirculaire 2020 zijn de kortingen voor 2021 en 2022 incidenteel terug gedraaid. Met ingang van 2023 worden deze beide kortingen alsnog structureel uitgevoerd. De Septembercirculaire 2020 en daarmee het financiële effect van deze kortingen is nog niet in de begroting 2021 verwerkt. Tot en met 2020 werd de uitname afzonderlijk zichtbaar gemaakt, Vanaf 2021 wordt de uitname verrekend via het meerjarig accres. Dit betekent dat het meerjarig accres over de periode 2022-2024 (€ 977.000,00) circa € 780.000,00 lager is dan zonder opschalingskorting.

Via de meicirculaire 2019 heeft het kabinet voor de periode 2019 tot en met 2021 (en aanvullend via de Septembercirculaire 2020 ook voor 2022) extra middelen toegevoegd aan het jeugdhulpbudget en via het gemeentefonds uitgekeerd. Voor de periode na 2022 is nog geen besluitvorming. Voorlopig heeft het Rijk met de toezichthouders afgesproken dat iedere gemeente de extra middelen als structureel dekkingsmiddel kan aanmerken. Voor de jaren 2023 en 2024 is een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' opgenomen.

Financiële positie

Geprognosticeerde balans 2021-2024*

(Bedragen x € 1.000)

Activa	31 december 2021	31 december 2022	31 december 2023	31 december 2024
Immateriële vaste activa	2.848	2.736	2.624	2.511
Materiële vaste activa	92.783	89.997	86.520	83.063
Financiële vaste activa	5.178	5.175	5.172	5.170
Voorraden	415	347	258	287
Totaal activa	101.224	98.255	94.573	91.030
Passiva				
Algemene reserve	8.000	8.000	8.000	8.000
Bestemmingsreserves	22.876	22.240	21.604	20.952
Voorzieningen	5.961	5.712	5.481	5.320
Vaste schulden	61.861	58.521	55.181	51.841
Resultaat begroting	-7.354	-13.399	-19.135	-24.544
Totaal passiva	91.344	81.074	71.132	61.569
Financieringsbehoefte	9.879	17.181	23.442	29.461

* voor specificaties van de geprognosticeerde balans zie de Financiële begroting.

Weerstandvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen genereren. Tegenvallers en risico's van structurele aard met financiële gevolgen voor de langere termijn kunnen in beginsel niet worden gedekt uit de incidentele weerstandscapaciteit. Zodra structurele risico's zich voordoen zullen deze moeten worden vertaald naar de meerjarenbegroting. Incidenteel kunnen voor tegenvallende lastenontwikkelingen echter wel bedragen onttrokken worden aan de Algemene reserve.

De meerjarenraming vertoont in 2024 een *structureel* begrotingstekort van € 5.409.000,00.

Door inzet van de reserves komt de beschikbare *incidentele* weerstandscapaciteit (reservepositie) steeds meer onder druk te staan. Bij de vaststelling van de Perspectiefnota 2019-2022 is besloten een eventueel beslag op de Algemene reserve te limiteren tot aan de ondergrens van € 8,0 miljoen en resterende tekorten te dekken uit de bestemmingsreserve Verkoop aandelen Essent. De verwachte standen van de Algemene reserve en de reserve Verkoop aandelen Essent bedragen per 1 januari 2021 respectievelijk € 8,0 miljoen en € 2,0 miljoen. Het geraamde begrotingssaldo 2021 is € 7,4 miljoen nadelig. Dit zou een beslag op het restant van de reserve Verkoop aandelen Essent van € 2 miljoen en op de Algemene reserve van € 5,4 miljoen betekenen. In dat geval daalt de stand van de Algemene reserve op 31 december 2021 naar € 2,6 miljoen. Voor de negatieve saldi in de meerjarenraming 2022-2024 is dit niet meer toereikend.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is de beschikbare *incidentele* weerstandscapaciteit per 31 december 2021 geraamd op € 12,8 miljoen (inclusief nog geraamde inzet van bestemmingsreserves is dit € 12,1 miljoen). Op basis van de vastgestelde ratio van 1,15 is de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit voldoende voor de dekking van de *incidentele* risico's (per 31 december 2021 totaal € 7,4 miljoen).

Hierbij is nog geen rekening gehouden met het begrotingsaldo van 2021. Inclusief het nadelige begrotingsaldo van € 7,4 miljoen daalt de beschikbare weerstandscapaciteit (inclusief claims) per 31 december 2021 naar € 4,7 miljoen, de ratio daalt in dat geval naar 0,64.

Weerstandsvermogen (*incidenteel*)

(x € 1.000)

	1 januari 2021	31 december 2021	Incl. claims
Beschikbare weerstandscapaciteit (a)	€ 13.300	€ 12.800	€ 12.100
Benodigde weerstandscapaciteit (b)	€ 7.700	€ 7.400	€ 7.400
Weerstandsvermogen (a-b)	€ 5.600	€ 5.400	€ 4.700
Ratio weerstandscapaciteit (a/b)	1,73	1,73	1,64

Risico's

Het risicoprofiel is toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hierin zijn de volgende *structurele* risico's weergegeven.

Binnen het sociale domein lopen wij met name bij de uitvoering van de taken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regelingen.

Binnen de Wmo zijn er specifiek risico's door invoering van het abonnementstarief en de doorcentralisatie van Beschermd Wonen.

Binnen de jeugdzorg bestaat het risico dat de verwachte tekorten hoger uitvallen. Dit geldt ook voor de geraamde exploitatiebijdragen aan Wedeka.

In de raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is vanaf 2022 een structurele stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' van afgerond € 750.000,00 opgenomen als dekking van de kosten van jeugdzorg. Het risico bestaat dat het Rijk voor de jaren 2023 en 2024 minder extra middelen beschikbaar stelt en dat hierdoor het door ons opgenomen bedrag van € 750.000,00 lager uitvalt.

Beoordeling financiële kengetallen

Op basis van de financiële kengetallen voor de begroting 2021 kunnen we concluderen dat onze financiële positie verslechtert en de komende jaren nog verder onder druk komt te staan.

Op basis van de solvabiliteitsratio zijn we in het begrotingsjaar nog in staat om aan onze verplichtingen te voldoen. Als gevolg van een forse afname van het eigen vermogen ontwikkelen de schuldquote en de solvabiliteitsratio zich echter negatief in de meerjarenraming waardoor de solvabiliteitsratio onder de grens van 20% komt.

De boekwaarden van de grondexploitatie zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend. Het kengetal structurele exploitatieruimte is zowel in 2021 als in de meerjarenraming negatief. Dit betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Hiervoor is nog wel belastingcapaciteit aanwezig.

Voor incidentele tegenvallers is er incidentele weerstandscapaciteit aanwezig (zie onder weerstandsvermogen). Rekening houdend met de negatieve begrotingsaldi zakt de ratio onder het gewenste niveau van 1,15 en neemt het incidentele weerstandsvermogen af.

Het overzicht van de berekende kengetallen en de uitgebreide toelichting zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Investerings

In de meerjarenraming is het Overzicht investeringen 2021-2024 opgenomen. Het geraamde bedrag voor 2021 is € 2.991.700,00. Voor deze investeringen wordt u gevraagd kredieten beschikbaar te stellen (zie de bijlage). De lasten die samenhangen met deze investeringen zijn opgenomen in de begroting.

In de periode 2022-2024 is totaal € 1.106.000,00 aan voorgenomen investeringen geraamd.

	2021	2022	2023	2024
<i>Investerings bestaand beleid</i>				
- Theater Geert Teis	40.000			
- Civiele kunstwerken	830.000	713.000		
- Wijkbeheer	300.000			
- MJP vervangingsinvesteringen	49.100	131.000	131.000	131.000
<i>Investerings kaderstelling Voorjaarsnota</i>				
- Informatievoorziening&automatisering	467.000			
- Tractiemiddelen	130.000			
- Riolerings	1.175.600			
Totaal	2.991.700	844.000	131.000	131.000

De totale boekwaarde van de investeringen bedraagt per 1 januari 2021 € 101.484.000,00 en per 31 december 2021 € 100.809.000,00. De investeringen zijn geactiveerd onder aftrek van bijdragen van derden. Bijdragen uit reserves zijn niet in mindering gebracht op het investeringsbedrag, maar vallen vrij met jaarlijkse termijnen gelijk aan de afschrijvingsperiode van de investering. Deze bijdragen zijn gestort in de bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa. De boekwaarde van deze bestemmingsreserve bedraagt per 1 januari 2021 € 16.034.000,00 en per 31 december 2021 € 16.138.000,00.

Financiering

De investeringen van onze gemeente worden gefinancierd met eigen en vreemd vermogen. Onder eigen vermogen vallen algemene reserves en bestemmingsreserves (boekwaarde per 1 januari 2021 € 31,3 miljoen), onder vreemd vermogen vallen voorzieningen en de langlopende geldleningen (boekwaarde per 1 januari 2021 € 71,5 miljoen). De totale boekwaarde per 1 januari 2021 van de financieringsmiddelen bedraagt € 102,8 miljoen. Het financieringsoverschot op de boekwaarde van de investeringen bedraagt € 1,3 miljoen (€ 102,8 miljoen -/- € 101,5 miljoen). De boekwaarde van de vlottende activa is per 1 januari 2021 € 0,4 miljoen. Het totale financieringsoverschot per 1 januari 2021 bedraagt € 0,9 miljoen.

Wij hanteren een systematiek van totaalfinanciering. Zonodig zullen wij, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financieringsbehoefte, de vaste financieringsmiddelen en de liquiditeitspositie, vaste geldleningen sluiten.

Rentelasten

Om een reëel beeld van de investeringslasten te geven, berekenen wij met ingang van de begroting 2021 2,0% rente over de interne financieringsmiddelen (eigen vermogen en voorzieningen). Het verschil tussen de totaal geraamde rentelasten van de financieringsmiddelen (intern en extern) en de toegerekende omslagrente over investeringen is opgenomen in de raming van algemene dekkingsmiddelen, taakveld Treasury. De berekening van dit renteresultaat is opgenomen in de paragraaf Financiering (renteschema). Door de reserves en voorzieningen voor financiering te gebruiken, besparen wij rente op geldleningen van derden. De toegerekende rente bedraagt, zoals vermeld, 2,0%.

De rente over de reserves en voorzieningen komt ten gunste van algemene dekkingsmiddelen. Voor een deel wordt na resultaatbepaling rente aan bestemmingsreserves toegevoegd.

Op basis van de verwachte stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2021 is de totale bespaarde rente in 2021 geraamd op € 751.000,00. Ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen is totaal € 431.000,00 geraamd. Aan de bestemmingsreserves is € 320.000,00 rente toegevoegd.

Overzicht rentelasten

	Bedrag
Toegerekende rentelasten	€ 1.941.000,00
Bespaarde rente	€ -751.000,00
Renteresultaat	€ -227.000,00
Netto (externe) rentelasten	€ 963.000,00

KOERSLIJNEN

Stadskanaal werkt duurzaam!

"Economisch krachtiger worden en meer mensen aan het werk krijgen. Misschien wel het allerbelangrijkste waar we voor staan. Inmiddels weten we hoe lastig het is. Zuidoost-Groningen en dus ook Stadskanaal zijn economisch kwetsbaar. Daarom moeten we scherp zijn op de kansen die voorbijkomen. Kansen die leiden tot nieuwe en duurzame werkgelegenheid. Niet dat wij als overheid de banen 'even' gaan creëren. Dit doen vooral onze ondernemers. Deze moeten we koesteren en faciliteren. We zetten ons in om nieuwe bedrijven aan ons te binden door een aantrekkelijk vestigingsklimaat te bieden. We moeten ervoor zorgen dat we de fysieke en digitale infrastructuur op orde krijgen. Dat is een belangrijke bouwsteen voor een sterke economie. Het op korte termijn doortrekken van de spoorverbinding van Veendam naar Stadskanaal en op middellange termijn naar Emmen is daarom, economisch gezien, noodzakelijk. We willen de grote groep werkzoekenden aan een baan helpen. Onze ambitie is dat het werkloosheidspercentage in 2022 minimaal gelijk is aan het landelijk gemiddelde. Pittige uitdagingen waar we ruimte voor pioniers en het experiment bieden. We zijn hierbij graag de "proeftuin van het Noorden"!

Deze ruimte bieden we ook aan een duurzame ecologische ontwikkeling. Duurzaam betekent voor ons dat we een goede balans zoeken tussen ecologische, economische, technologische en sociale belangen. Gelukkig zien we steeds vaker dat een gezond milieu, een welvarende gemeenschap en een sterke economie hand in hand kunnen gaan. Onze ambitie sluit aan bij het Akkoord van Parijs. In behapbare stappen streven we naar een 100% energie-neutrale gemeente in 2050. We dragen actief bij aan de circulaire economie. Niet alleen door van afval nieuwe grondstoffen te maken. Maar vooral door in de eigen regio waarde aan grondstoffen toe te voegen en de realisatie van eindproducten ook hier plaats te laten vinden. Goed in het kader van duurzaamheid en werkgelegenheid. De energietransitie die om ons heen plaatsvindt, draagt bij aan diezelfde duurzaamheid en realiseert nieuwe werkgelegenheid. We zien in Stadskanaal al mooie initiatieven ontstaan. Wij bieden graag ruimte voor innovaties, zeker als ze bijdragen aan de versterking van de lokale gemeenschap. We ondersteunen en faciliteren initiatiefnemers, kijken daarbij over de grenzen van de regio, ook naar nationale en internationale mogelijkheden en werken actief samen met ondernemers, onderwijs, kennisinstututen, andere overheden en gemeenten in onze regio en de provincie. Stadskanaal biedt een vruchtbare bodem voor duurzame ontwikkelingen!"

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
1.	Werkgelegenheid in Zuidoost-Groningen via circulaire economie		
	Meer werkgelegenheid in Zuidoost-Groningen via circulaire economie.	In 2019 stellen wij een concreet actieplan op hoe we dit willen bereiken.	2019-2022
Het plan van aanpak voor een werkprogramma wordt in de tweede helft van 2021 vastgesteld.			
2.	Centrumontwikkeling Stadskanaal		
	Een compact en aantrekkelijk (winkel)centrum.	Uitvoering geven aan de visie winkelcentrum Stadskanaal van 2016.	2019-2021
Dit project bestaat uit drie pijlers namelijk: vastgoed, infrastructuur en ondernemerschap. Onderstaand de stand van zaken van deze drie pijlers.			
Vastgoed Pand Navolaan 8-13 Per 1 juli 2020 zijn acht ondernemers uit de 10 winkelunits Navolaan 8-13 verplaatst. Voor twee van de overige ondernemers was een alternatieve locatie op het oog op de kop van het pand aan de Europalaan. Deze alternatieve locatie zal niet worden gerealiseerd omdat dit niet binnen het financiële kader past. Om dezelfde reden is afgezien van de aankoop en sloop Navolaan 14.			

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
	<p>De sloop van het pand 8-13 zal dit najaar gedeeltelijk worden uitgevoerd. Voor de twee overige ondernemers wordt onderzocht om een onderkomen te realiseren in het deel van dit pand dat niet wordt gesloopt, zonder dat dit gevolgen zal hebben voor de subsidievoorwaarden. Dit voortschrijdend inzicht leidt tot een wijziging van de visie waarover nader besluitvorming zal plaatsvinden.</p> <p>Locatie Vos Hoofdstraat 52/53 Er hebben sinds de start van het project meerdere en intensieve gesprekken plaatsgevonden om tot verwerving of de ontwikkeling van de locatie Vos te komen. Verwerving van de locatie was vanwege de vraagprijs niet mogelijk. Later is gezocht naar een samenwerking met een vastgoedeigenaar om tot herontwikkeling van dit gebied te komen. In tegenstelling tot onze eerdere verwachtingen is eind 2019 alsnog overeenstemming bereikt. De gemeente zal daarbij een gedeelte van het perceel na sanering en sloop in eigendom krijgen en inrichten als openbaar gebied. Met deze transactie wordt circa 700 m² detailhandelsoppervlak aan de markt onttrokken.</p> <p>Hoofdstraat 40 De Hoofdstraat 40 is een winkelcomplex op zowel de begane grond als de eerste etage. Reeds bij aanvang van het project hebben hierover gesprekken plaatsgevonden om het detailhandelsoppervlak op de 1e etage te verwijderen. In april is hierover met de eigenaar overeenstemming bereikt waardoor circa 800 m² detailhandelsoppervlak wordt onttrokken.</p> <p>Vastgoedblok Europlaan/passage Met de eigenaar van het vastgoedblok hebben gesprekken plaatsgevonden om tot verbreding van de passage te komen en tot herontwikkeling van de hoeklocatie Europlaan/Navolaan. In april 2020 is gebleken dat de vastgoedeigenaar, ondanks eerdere intenties, niet bereid is financieel bij te dragen in de herontwikkeling van de hoeklocatie. Sindsdien zijn de gesprekken enkel gericht op de aankoop en verbreding van de passage. Met de vastgoedeigenaar en de ondernemers, welke gevestigd zijn in de passage, is inmiddels ambtelijk overeenstemming bereikt. Na besluitvorming kan deze transactie na de zomervakantie worden voltooid en kan met de herontwikkeling en verplaatsing van de ondernemers worden gestart. Naar verwachting kan dit eind 2020 zijn afgerond.</p> <p>Stimuleringsregeling Detailhandel Op 30 januari 2018 is de subsidieregeling Stimulering Detailhandel Centrum Stadskanaal vastgesteld. In totaal hebben vier partijen een beroep gedaan op de stimuleringsregeling. Hiermee is circa 3700 m² detailhandelsbestemming aan de markt onttrokken. Daarnaast heeft een viertal ondernemers een beroep gedaan op gevelverbeteringssubsidie en zijn twee ondernemers met behulp van een verhuissubsidie verhuisd naar het kernwinkelgebied. Ook zijn er nog twee aanvragen voor transformatiesubsidie in behandeling welke kunnen resulteren in het wegnemen van 1700 m² winkeloppervlak.</p> <p>De subsidieregeling is per 31 mei 2020 beëindigd. Nieuwe aanvragen kunnen niet meer worden ingediend.</p> <p>Infrastructuur Fase Europaplein/Kiepkörf Afgerond.</p> <p>Fase Europaplein/plein Eurostate De herinrichting van het plein voor de Eurostate is afgerond.</p>		

Nr:	Ambities					
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode			
Stand van zaken 1 september 2020						
	<p>Fase Europaplein/Europaplein Het ontwerp voor het Europaplein is gereed. Voor de uitvoering moet nog financiële dekking gevonden worden. Wanneer er dekking is volgt er een voorstel aan de gemeenteraad.</p> <p>Fase Europalaan De herinrichting van de Europalaan is gestart en zal medio oktober/november worden afgerond.</p> <p>Fase Oude Markt Begin februari heeft er een "schetsontwerp bijeenkomst" plaatsgevonden met alle belanghebbenden. Belanghebbenden zijn omwonenden, ondernemers, vastgoedeigenaren, inwoners van Stadskanaal, marktkooplieden enz. De opbrengst van deze "schetsontwerp bijeenkomst" is uitgewerkt in een concept ontwerp. Het definitief ontwerp van de Oude Markt is afhankelijk van de definitieve invulling pand Navolaan en locatie Vos. Zodra hierover meer duidelijkheid is kan het definitief ontwerp worden gepresenteerd en kan besluitvorming plaatsvinden.</p> <p>Ondernemerschap In mei zijn ruim 70 scans uitgevoerd en is een scan van de markt gemaakt. Deze scans gaan over de uitstraling van de fysieke winkel én over de presentatie van de winkel online: op de website en de diverse social mediakanalen. In feite draait het om de vraag: is de winkel in staat om op een positieve manier de aandacht te trekken van een passant of van iemand op de online-kanalen? En past de eerste indruk, zowel fysiek als online, bij dat wat de winkel wil laten zien en te bieden heeft? Naast de winkels is ook gekeken naar de presentatie van de markt. De bevindingen hiervan zijn op 1 juli gepresenteerd.</p> <p>Ten slotte wordt aangegeven dat de provincie inmiddels via de 3^e voortgangsrapportage is geïnformeerd over de stand van zaken van het project centrumvernieuwing per 1 juli 2020. Tevens is de provincie gevraagd ons uitstel te verlenen voor de uiterste realisatiedatum van 1 januari 2021 naar 1 januari 2022.</p>					
3.	<p>Leerwerkbedrijf Wedeka</p> <table border="1" data-bbox="263 1429 1442 1709"> <tr> <td data-bbox="263 1429 758 1709">Duidelijkheid of Wedeka kan doorontwikkelen tot een leerwerkbedrijf, waarin inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt worden opgeleid en begeleid naar een reguliere baan.</td> <td data-bbox="758 1429 1273 1709">Met Wedeka en de gemeenten Stadskanaal en Veendam zijn in 2018 vier pilots (Kringloop & Milieu, Dienstverlening Zorg & Facilitair, Hout/houtbouw en Metaal) opgezet die moeten aantonen of de doorontwikkeling van Wedeka tot leerwerkbedrijf de beste optie is.</td> <td data-bbox="1273 1429 1442 1709">2020</td> </tr> </table> <p>Met Wedeka is afgesproken dat dit najaar de eindevaluatie van de pilot Leerwerkbedrijf aan de deelnemers van de pilot (gemeenten Stadskanaal en Veendam) wordt opgeleverd.</p> <p>Met betrekking tot het opstellen van het bedrijfsplan is een rekenmodel ontwikkeld waarin verschillende scenario's over de periode 2020-2030 doorgerekend kunnen worden. Het uitwerken en doorrekenen van deze scenario's vergt echter nog meer verdieping om het bedrijfsplan goed gefundeerd te kunnen opstellen. Het bedrijfsplan wordt nu naar verwachting eind 2020 opgeleverd.</p>			Duidelijkheid of Wedeka kan doorontwikkelen tot een leerwerkbedrijf, waarin inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt worden opgeleid en begeleid naar een reguliere baan.	Met Wedeka en de gemeenten Stadskanaal en Veendam zijn in 2018 vier pilots (Kringloop & Milieu, Dienstverlening Zorg & Facilitair, Hout/houtbouw en Metaal) opgezet die moeten aantonen of de doorontwikkeling van Wedeka tot leerwerkbedrijf de beste optie is.	2020
Duidelijkheid of Wedeka kan doorontwikkelen tot een leerwerkbedrijf, waarin inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt worden opgeleid en begeleid naar een reguliere baan.	Met Wedeka en de gemeenten Stadskanaal en Veendam zijn in 2018 vier pilots (Kringloop & Milieu, Dienstverlening Zorg & Facilitair, Hout/houtbouw en Metaal) opgezet die moeten aantonen of de doorontwikkeling van Wedeka tot leerwerkbedrijf de beste optie is.	2020				

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
	Het Dagelijks Bestuur van Wedeka heeft de directie inmiddels de opdracht gegeven om op een creatieve en voortvarende wijze de omzet te verhogen (bijvoorbeeld door samenwerking met ondernemers/organisaties) en de kosten te verlagen (bijvoorbeeld gebouwen eerder dan voorzien afstoten) om daarmee de jaarlijkse exploitatietekorten positief te beïnvloeden.		
4.	Transferium op Local Energy Park		
	<p>Een Parkeer- en Reisvoorziening (P+R) voor het overstappen van trein, bus, auto en fiets met als doel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meer reizigerskilometers per trein; - minder autokilometers; - beantwoording aan de behoefte van regionale en lokale reizigers; - betere bereikbaarheid. 	<p>Zodra er duidelijkheid is over de definitieve realisatie van de spoorverbindingen Veendam/Stadskanaal en mogelijk een doortrekking naar Emmen wordt hiervoor een projectorganisatie opgestart.</p>	Nog niet aan te geven
	<p>Samen met ProRail, Provincie Groningen en de STAR is een verkenning uitgevoerd naar het tracé en een inrichtingsvariant voor een station en transferium op de STAR-locatie. Dit onderzoek zal medio september worden afgerond. In het onderzoek wordt rekening gehouden met de mogelijkheid voor een sneltrein verbinding. Met name de kosten zullen bepalend zijn voor de keuze van wel of geen sneltrein.</p> <p>Door de financiële situatie Ring Zuid in Groningen zijn diverse projecten, die worden gefinancierd vanuit de RSP gelden, ter discussie komen te staan. Dit geldt ook voor de reactivering van de spoorlijn Veendam-Stadskanaal.</p> <p>De stand van zaken met betrekking tot de Nedersaksenlijn is op dit moment nog onveranderd ten opzichte van de situatie van 1 maart 2020. Dit houdt in dat het Rijk op dit moment het onderzoek uitvoert naar de Nedersaksenlijn, conform de motie nummer 51 - Van der Graaf c.s., 25 november 2019. Men heeft de lijn opgenomen in het OV Toekomstbeeld, waarvan de resultaten in het derde kwartaal van 2020 worden verwacht.</p>		
5.	Omgevingswet		
	De regeldruk voor initiatiefnemers is fors verlaagd. We zijn een veilige en gezonde gemeente die aantrekkelijk is voor nieuwe ondernemers.	<p>Het ontwikkelen van een omgevingsvisie en een omgevingsplan. Dit vraagt om de volgende drie activiteiten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Andere wijze van samenwerking (Ja, tenzij houding) ontwikkelen. - Opschoning van alle regels die de fysieke leefomgeving raken. - Aanpassing van informatievoorziening en ICT. 	2019-2020
	<p>Omgevingsvisie</p> <p>Door de coronacrisis is het participatietraject voor de Omgevingsvisie uitgesteld. In het najaar zal een nieuw participatieplan worden voorgelegd aan de stuurgroep en ons college. De gemeenteraad zal hierover worden geïnformeerd. De bedoeling is om dit najaar en zo nodig komende winter alsnog een participatietraject uit te voeren. Er zal meer ingezet worden op digitale middelen en beperkt op fysieke bijeenkomsten. Hierbij zal rekening worden gehouden met de dan geldende RIVM-richtlijnen. Het doel is nu om medio 2021 een Ontwerp Omgevingsvisie gereed te hebben.</p>		

Nr:	Ambities					
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode			
Stand van zaken 1 september 2020						
	<p>Omgevingsplan Met het Omgevingsplan zijn flinke vorderingen gemaakt. Er is voor de zomer een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Ook zijn de agrariërs aangeschreven die te maken hebben met de eisen van de provincie voor het vastleggen van het bouwblok op het agrarisch perceel. In oktober nemen wij een besluit ten aanzien van de reacties op de NRD en de agrarische bouwpercelen. Ondertussen loopt een inventarisatie op de uitstoot van de huidige vergunde situatie (waaronder voor stikstof). Dit zijn allemaal bouwstenen die we in de 2de helft van 2020 gaan verwerken in het Ontwerp Omgevingsplan. Het doel is het ontwerp rond februari/maart 2021 gereed te hebben. Daarna volgt nog een officieel traject met ter inzage legging en besluitvorming in de gemeenteraad.</p> <p>Werkprocessen en informatievoorziening/ICT Acties zijn in gang gezet om een aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) te realiseren. Dit doen we in nauwe samenwerking met de Omgevingsdienst (ODG), want de aansluiting zal verlopen via het systeem van de ODG omdat zij de vergunningverlening voor ons uitvoert. In provinciaal verband wordt gewerkt aan afstemming over de werkprocessen, zodat ook complexe aanvragen in de ketensamenwerking goed afgehandeld kunnen worden.</p>					
6.	<p>Stadskanaal Energieneutraal</p> <table border="1" data-bbox="263 1055 1442 1368"> <tr> <td data-bbox="263 1055 758 1368">De gemeente is 25% energie-neutraal in 2022 en 100% energie-neutraal in 2050.</td> <td data-bbox="758 1055 1273 1368">We stimuleren inwoners en bedrijven om hun woningen en bedrijven energie-neutraal te maken. Daarbij is kleinschalige windenergie mogelijk. We faciliteren en ondersteunen initiatieven voor het realiseren van zonneparken als deze landschappelijk inpasbaar zijn en er voldoende draagvlak is.</td> <td data-bbox="1273 1055 1442 1368">2019-2022</td> </tr> </table> <p>Voortgang doelstelling energieneutraal 2050 De huidige nota duurzaamheid heeft een looptijd van 2018 tot en met 2022. In de nota is de doelstelling opgenomen dat eind 2022 binnen de gemeente Stadskanaal 28% van het totale energiegebruik duurzaam opgewekt wordt. Door de realisatie van enkele grootschalige zonneparken zal de opwek de komende jaren flink toenemen. Aan de andere kant daalt met name het verbruik van aardgas. Met deze ontwikkelingen komt het aandeel duurzaam opgewekte energie in 2021 uit op circa 23,5% van het totale energiegebruik.</p> <p>Gemeentelijk vastgoed In 2020 wordt voor veel gemeentelijk vastgoed het energielabel vernieuwd. Dit moet elke tien jaar gebeuren. Tijdens deze update wordt ook een advies opgesteld voor het vastgoed met daarin de concrete maatregelen die genomen kunnen worden om de gebouwen verder te verduurzamen. Deze informatie wordt vervolgens gebruikt in de vastgoedstrategie.</p> <p>Elektrische laadpalen Wij doen mee met het 1.000 laadpalenplan dat in de provincie wordt uitgerold. In Alteveer, Mussel, Onstwedde en bij het busstation Stadskanaal worden op verzoek van de gemeente binnenkort laadpalen geplaatst. Daarnaast zijn twee particuliere verzoeken gerealiseerd. Dit najaar wordt opnieuw gecommuniceerd over de mogelijkheid om een laadpaal aan te vragen.</p>			De gemeente is 25% energie-neutraal in 2022 en 100% energie-neutraal in 2050.	We stimuleren inwoners en bedrijven om hun woningen en bedrijven energie-neutraal te maken. Daarbij is kleinschalige windenergie mogelijk. We faciliteren en ondersteunen initiatieven voor het realiseren van zonneparken als deze landschappelijk inpasbaar zijn en er voldoende draagvlak is.	2019-2022
De gemeente is 25% energie-neutraal in 2022 en 100% energie-neutraal in 2050.	We stimuleren inwoners en bedrijven om hun woningen en bedrijven energie-neutraal te maken. Daarbij is kleinschalige windenergie mogelijk. We faciliteren en ondersteunen initiatieven voor het realiseren van zonneparken als deze landschappelijk inpasbaar zijn en er voldoende draagvlak is.	2019-2022				

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
	Stand van zaken 1 september 2020		
7.	Local Energy Park		
	Een duurzaam industrieterrein.	Saneren van het terrein naar "klasse industrie" en een financiële bijdrage leveren aan de revitalisatie van het terrein door Mercurius Business Park BV.	2019-2020
<p>De milieusanering en revitalisering zijn gereed. De project- en subsidieverantwoording is in concept gereed en wordt nu gecontroleerd door de accountant. Daarna kan de verantwoording ingediend worden bij de provincie. Op basis van de verantwoording wordt de provincie verzocht de subsidie vast te stellen op het maximaal toegekende bedrag van € 3,5 miljoen.</p> <p>Alle kosten en opbrengsten van het project zijn verantwoord in de jaarrekeningen van de afgelopen jaren (2014 tot en met 2019), met uitzondering van de kosten van het afronden en controleren van de project- en subsidieverantwoording. In de Najaarsnota 2019 zijn deze kosten geschat op € 10.000,00. De definitieve vaststelling van de subsidie door provincie wordt voor het einde van 2020 verwacht.</p>			
8.	Spoorverbinding Veendam-Stadskanaal-Emmen		
	Een spoorverbinding Veendam/Stadskanaal/Emmen, zodat de Veenkoloniën en het Westervoldse gebied ontsloten zijn via het spoornetwerk.	<p>We onderzoeken samen met de Provincie Groningen, ProRail, de gemeente Veendam en de STAR de exploitatiemogelijkheden van een treinverbinding voor personenvervoer Groningen-Veendam-Stadskanaal. Na realisatiebesluit van de provincie Groningen start ProRail met de technische planuitwerking.</p> <p>We overleggen met de Provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Westerwolde, Borger-Odoorn en Emmen om de spoorverbinding tussen Emmen en Stadskanaal op de agenda te krijgen.</p> <p>Ook verkennen we samen met de Provincie Drenthe, de gemeente Aa en Hunze en de STAR de reactivering van de museumspoorlijn Stadskanaal-Gieten.</p>	2019-2022
ProRail zal dit najaar de planuitwerking afronden.			
9.	Verdubbeling N366/N391		
	Betere bereikbaarheid en ontsluiting van de gemeente, waardoor we onder andere aantrekkelijk zijn voor het vestigen van bedrijven en instellingen.	Overleggen met de Provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Westerwolde en Emmen om dit op de agenda te krijgen.	2019-2022
Overleg moet nog worden opgestart.			

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
	Stand van zaken 1 september 2020		
10.	Innovatiehub		
	<ul style="list-style-type: none"> - Behoud en versterken van goed onderwijs, ontwikkeling van vaardigheden van leerlingen en (potentiële) werknemers. - Geven van een impuls aan de regionale werkgelegenheid. - Uitbreiding van maakindustrie, productie en innovatie in de regio Stadskanaal en omstreken. 	Faciliteren van ondernemers en onderwijs om op het Mercurius Business Park een fysieke-broed (werk)plaats te realiseren waar via businesscases, die door deelnemers zelf worden ingebracht of ontwikkeld, door de samenwerking toegevoegde waarde wordt gegeven aan de regionale economie.	2019-2021
	<p>Dit project gaat verder onder de naam "Makeport Mercurius". De doelstellingen blijven gelijk. Inmiddels is een concept uitgewerkt in het rapport: "Makeport Mercurius; dé maakregio van (Noord-) Nederland". De initiatiefnemers willen op basis hiervan een businesscase laten uitwerken en hebben hiervoor de gemeente om financiële steun gevraagd. Dit verzoek is momenteel in behandeling. Voor subsidies voor de uitvoering (i.c. het geschikt maken van de gebouwen D, E en S op het Mercurius Business Park) worden de mogelijkheden van de Regio-Deal Oost-Groningen en het Nationaal Programma Groningen onderzocht. Makeport Mercurius blijft een initiatief van lokale ondernemers. Onze rol daarin is faciliterend.</p>		
11.	Van Afval Naar Grondstof		
	In 2020 wordt 75% van het afval aan de bron gescheiden en bieden onze inwoners niet meer dan 100 kilo restafval per jaar aan.	Verbeteren van de communicatie en voorlichting en het optimaliseren van het scheiden van afvalstromen als gft, plastic/metaal/drankenkartons, oud papier/karton, glas, textiel/schoeisel en restafval.	2019-2020
	<p>In de voorjaarsnota 2020 hebben wij gerapporteerd dat het met de reductie van het restafval de goede kant opging, maar dat deze nog wel achter bleef bij de prognose en er zeker in 2020 nog een behoorlijke inspanning moest worden geleverd om de doelstellingen eind 2020 te halen. Het uitgangspunt begin dit jaar was dat wij zouden inzetten op een inhaalslag. Door de coronacrisis hebben wij helaas veel activiteiten niet of onvoldoende kunnen uitvoeren. Vervelende bijkomstigheid was dat door allerlei opruimactiviteiten van onze inwoners thuis, de hoeveelheid restafval weer behoorlijk is gaan toenemen in plaats van dat de neerwaartse lijn zich zou doorzetten. En niet alleen het restafval is enorm toegenomen, dit geldt ook voor een aantal andere componenten zoals hout en tuinafval. Daarnaast waren er tevens door de coronacrisis problemen met de inzameling van een aantal afvalstromen (onder andere kringloopgoederen, textiel en oud papier).</p> <p>Tot en met juli 2020 was de hoeveelheid restafval al ruim 75 kg per inwoner. Op basis van de gewenste ontwikkeling had dit circa 50 kg moeten zijn. Vorig jaar zaten wij na een half jaar op circa 71 kg per inwoner. Door de toename van het restafval is het scheidingspercentage ook lager dan de 65% waar wij tot nu toe gemiddeld op zaten.</p> <p>Wij gaan de ontwikkelingen van de afgelopen maanden evalueren en analyseren en bepalen op basis van de conclusies hoe wij verder moeten. In ieder geval is duidelijk dat wij de komende tijd alle zeilen bij moeten zetten om de hoeveelheid restafval weer af te laten nemen.</p>		

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
	Stand van zaken 1 september 2020		
12.	Zonneparken		
	Een energie-neutrale gemeente (zie ook 6. Stadskanaal Energieneutraal).	Het faciliteren en ondersteunen van initiatieven voor het realiseren van zonneparken als deze landschappelijk inpasbaar zijn en er voldoende draagvlak is, tot maximaal 600 hectare. Bij een realisatie van circa 300 hectare volgt een bezinningsmoment met de gemeenteraad.	2019-2020
	De vergunning voor zonnepark Alteveer is onherroepelijk geworden. Binnenkort zal een storting in het gebiedsfonds gedaan worden. Voor het zonnepark Tweede Boerendiep is een principeakkoord bereikt. De aanvraag omgevingsvergunning is medio juni 2020 ingediend en wordt nu behandeld. Het streven van de aanvrager is om uiterlijk in november 2020 vergunning te verkrijgen, zodat men SDE++ subsidie bij het Rijk kan aanvragen. De overige initiatieven, allen principeverzoeken, staan "on hold" totdat de gemeenteraad een standpunt over lokaal eigendom heeft ingenomen. Dit onderwerp wordt in het najaar van 2020 behandeld in de gemeenteraad.		
13.	Innovatie Veenkoloniën		
	Veenkoloniale agrariërs zijn minder afhankelijk van overheidssteun.	Meewerken aan het uitvoeren van het Innovatieprogramma Landbouw Veenkoloniën 2012-2020 voor de Drents Groningse veenkoloniën.	2019-2020
	De stand van zaken is gelijk aan die van 1 maart 2020. Wethouder Borgesius vertegenwoordigt de Agenda voor de Veenkoloniën in het Innovatieprogramma Veenkoloniën. Onze deelname aan de Agenda voor de Veenkoloniën hebben wij met vier jaar verlengd.		
14.	Waterketen		
	Vergroten van de doelmatigheid in de waterketen door 10% vermindering van kostenstijging, verhoging van de kwaliteit, vermindering van de kwetsbaarheid en het duurzaam inrichten van de waterketen.	Uitvoering geven aan het Bestuursakkoord Water door een gezamenlijke aanpak in het cluster Groningen-Oost. Dit cluster bestaat uit de gemeenten Stadskanaal, Westerwolde, Oldambt en het Waterschap Hunze en Aa's.	2019-2022
	Naast het afvalwaterakkoord is de afgelopen maanden gewerkt aan de opstelling van het nieuwe Water- en rioleringsplan. Op 28 mei 2020 is de voortgang en de stand van zaken van dit plan in een bestuurlijk overleg aan de bestuurders van de gemeenten Oldambt, Stadskanaal en Westerwolde gepresenteerd. De planning is om het plan in het laatste kwartaal van 2020 door de gemeenteraad te laten vaststellen.		

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
	Stand van zaken 1 september 2020		
15.	Ondersteuning laaggeletterden		
	In 2022 zijn minimaal 25% van de laaggeletterden bereikt en is aan hen ondersteuning geboden.	Voorkomen van laaggeletterdheid door de uitvoering van het onderwijs achterstandenbeleid. Bestrijden van laaggeletterdheid door het versterken van de signaleringskracht van beroepskrachten. En door het realiseren en onder de aandacht brengen van ondersteuningsmogelijkheden, zoals onder meer: lees je me voor, abc+, vve-thuis, klik in de wijk, taalcursussen Noorderpoort en straks ook de taalhuizen.	2019-2022
	<p>In onze regio is hiervoor een plan van aanpak opgesteld. Betreffende gemeenten hebben nu de gelegenheid om hierop te reageren.</p> <p>De aanpak van laaggeletterdheid is overigens een van de onderdelen van het Interbestuurlijk Programma (IBP) tussen het Rijk en gemeenten. Dit loopt echter niet zoals verwacht. Begin juli (2020) heeft de VNG zich als bestuurlijk partner hieruit teruggetrokken omdat de uitwerking van de bestuurlijke afspraken niet leidde tot gerichtere en betere activiteiten, maar juist tot meer administratie en bureaucratie. De consequenties hiervan voor gemeenten zijn op dit moment nog niet duidelijk.</p> <p>Voor onze regio gaan de activiteiten op dit moment wel door. Door centrumgemeente Groningen is samen met Stichting Lezen en Schrijven in overleg met de deelnemende gemeenten een concept-plan van aanpak opgesteld. Het uiteindelijke plan van aanpak wordt aan de colleges voorgelegd.</p>		
16.	Taalhuizen		
	Een taalhuis in Stadskanaal en in Musselkanaal.	Bestrijden van laaggeletterdheid mede door het realiseren van (vooralsnog) twee taalhuizen.	2019-2020
	Door de coronamaatregelen zijn de bibliotheken en andere multifunctionele ruimten gesloten geweest en daarmee ook het taalhuis/taalpunt. Er is een online Taalhuis ontwikkeld en via allerlei media is geprobeerd inwoners te blijven informeren. De taalhuiscoördinator heeft online contact gehouden met deelnemers en taalvrijwilligers.		
17.	Werkloosheid-percentages 2022		
	Een werkloosheidspercentage in 2022 dat niet hoger is dan het landelijk gemiddelde.	<ul style="list-style-type: none"> - Binnen het Training en Diagnose Centrum competenties en werknemersvaardigheden van werkzoekenden efficiënt in kaart brengen. - Samen met bedrijven, waaronder Wedeka, leer-werktrajecten opzetten om werkzoekenden nog beter op te leiden en te begeleiden naar werk. 	2019-2022

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
		- Goede contacten onderhouden met werkgevers in lijn met de afspraken binnen de arbeidsmarktregio Groningen Werk In Zicht.	
	Het werkloosheidspercentage in 2019 was landelijk 3,4% en voor Stadskanaal 3,7%. Hiermee naderen we het landelijk gemiddelde (Bron: waarstaatjegemeente.nl). De verwachting is dat het landelijke werkloosheidspercentage als gevolg van de coronacrisis echter zal stijgen. Het ligt in de lijn van de verwachtingen dat ook het werkloosheidspercentage in de gemeente Stadskanaal op vergelijkbare wijze zal stijgen.		
18.	Meer mensen uit de bijstand		
	Zie 17. Werkloosheidspercentage 2022	Zie 17. Werkloosheidspercentage 2022	2019-2022
	<p>Op dit moment verstrekken wij 892 bijstandsuitkeringen en 102 verstrekkingen aan loonkostensubsidie in het kader van afspraakbanen en beschut werken. In totaal komen 994 uitkeringen ten laste van de BUIG.</p> <p>Ten opzichte van 1 maart van dit jaar is het aantal bijstandsuitkeringen gestegen van 872 uitkeringen naar 892 uitkeringen (een stijging van 2%). Het aantal subsidiebanen (ook financiering BUIG) is verder gestegen van 96 naar 102 (een stijging van 6%).</p> <p><u>Tijdelijke overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo)</u> Als gevolg van de coronacrisis hebben wij 375 uitkeringen levensonderhoud voor zelfstandig ondernemers verstrekt. Vanuit deze Tozo zijn daarnaast aan 21 zelfstandigen leningen verstrekt voor bedrijfskapitaal.</p>		
19.	Aantrekkelijk betaald werk		
	Werken loont: betaald werk is aantrekkelijker dan het leven van een uitkering.	Uitvoering geven aan de Beleidsregels Activeringspremie Participatiewet Stadskanaal 2018 (B&W-besluit van 3 juli 2018).	2019-2022
	De evaluatie van de beleidsregels activeringspremies wordt momenteel afgerond. De gemeenteraad wordt hierover dit najaar geïnformeerd.		

Stadskanaal leeft!

"Kwaliteit in wonen en leven. Goede zorg voor onze inwoners. Een gemeente waar iedereen, van jong tot oud, zich op zijn plek voelt. Daar staan wij voor. Onze rol als overheid is wel veranderd. We zijn meer ondersteunend, regisserend en faciliterend geworden. We regelen het niet meer zelf, maar maken het wel mogelijk. We organiseren zelfinitiatief en helpen waar nodig. We staan voor een samenleving die zoveel als mogelijk vanuit eigen kracht werkt aan oplossingen voor problemen of nieuwe kansen en ambities. Voor hen die het niet op eigen kracht kunnen, bieden we een vangnet en praktische ondersteuning. Onze inwoners moeten de gemeente hierbij ervaren als een goede dienstverlener en een betrouwbare en professionele partner om dit te realiseren.

Een gemeente waar het goed wonen en leven is, heeft ook behoefte aan kwalitatief goede voorzieningen. We zijn trots op wat Stadskanaal te bieden heeft. Goede winkelveorzieningen, een streekziekenhuis, aansprekende evenementen, een prachtig Theater Geert Teis en kwalitatief prima onderwijs verzorgd door de basisscholen, het voorgezet onderwijs Ubbo Emmius en het Regionaal Opleidingscentrum Noorderpoort. Maar daarnaast ook een mooie natuur waar volop ruimte is om te genieten en te recreëren. Stadskanaal heeft het beste wat de Veenkoloniën en Westerwolde te bieden hebben. Onze dorpen kennen een actief verenigingsleven steunend op vele betrokken vrijwilligers. Iets om trots op te zijn. Maar er zijn ook nog wensen. Voor Stadskanaal, met een belangrijke centrumfunctie, maar ook voor onze buurgemeenten, is een goede spoorverbinding uit het oogpunt van werkgelegenheid, onderwijs én leefbaarheid erg belangrijk. Op het Mercurius Business Park is al ruimte gereserveerd voor een modern Transferium (P+R). Snel internet in het buitengebied is broodnodig. Zaken die mede bepalen dat Stadskanaal ook in de toekomst een gemeente is die aantrekkingskracht heeft!"

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
22.	Regionaal woon-en leefbaarheidsplan		
	Tegengaan van leegstand en verpaupering als gevolg van de bevolkingskrimp in Oost-Groningen.	<p>Op basis van de met de regio gemaakte prestatieafspraken op het gebied van wonen en leefbaarheid een nieuwe Woonvisie opstellen (dan wel een aanpassing op de bestaande Woonvisie) en voorts uitvoering geven aan projecten zoals omschreven in de Menukaart Oost-Groningen via twee pijlers:</p> <p>Pijler Wonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanpak voorkomen verpaupering en waardedaling - Verduurzaming en woonlastenverlaging particuliere woningvoorraad - Rotte Kiezen-aanpak - Inpondfonds (met mogelijke sloop op termijn) - Transitie-/sloopfonds - Aanpak regionaal deprogrammeren woningbouwplannen <p>Pijler Voorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intervisie Voorzieningen 	2019-2022

Nr:	Ambities					
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode			
Stand van zaken 1 september 2020						
	<p>De werkzaamheden vanuit de menukaart RWLP gaan ook in 2021 door. Een deel van de keuzegerechten is ondergebracht in de Regio-Deal Oost-Groningen, welke in juli door het Rijk is toegekend aan de regio. Dit najaar is de focus met betrekking tot de Regio-Deal Oost-Groningen er op gericht om de vier programma 's (Leren, Werk en Inkomen, Gezondheid, Woonomgeving) te voorzien van concrete projecten die de komende drie jaren worden uitgevoerd.</p> <p>Waar het gaat om de uitvoering van de menukaart RWLP wordt onverminderd ingezet op uitvoering van de keuzegerechten. De pilot verduurzaming particuliere woningvoorraad heeft door toedoen van het coronavirus vertraging opgelopen maar wordt dit najaar verder opgepakt. Uitvoering vindt in het najaar 2020 en 1^e kwartaal 2021 plaats.</p> <p>In juli 2020 hebben het Rijk, de provincie Groningen en de regiogemeenten: Stadskanaal, Veendam, Oldambt, Westerwolde, Pekela en Midden Groningen (gedeelte voormalig gemeente Menterwolde) een Regio Deal gesloten. Doel is de leefbaarheid in de regio Oost-Groningen te verbeteren. Aan de hand van de vier pijlers; leren, werk en inkomen, gezondheid en woonomgeving wordt in samenwerking geprobeerd de leefbaarheid te verbeteren. De Regio Deal kent een totale omvang van € 30 miljoen verdeeld over vier pijlers. € 15 miljoen betreft subsidie van het Rijk, de provincie Groningen levert een bijdrage van € 7,5 miljoen en de regiogemeenten samen leveren een inbreng van nog eens € 7,5 miljoen. Voor de jaren 2020-2025 gaat de regio aan de slag met de uitvoering van de Regio Deal. Jaarlijks wordt de uitvoeringsagenda geactualiseerd.</p>					
23.	<p>Gebiedsontwikkeling Musselkanaal</p> <table border="1" data-bbox="268 1173 1380 1352"> <tr> <td data-bbox="268 1173 759 1352">Versterking van het woon-, en economische klimaat in Musselkanaal.</td> <td data-bbox="759 1173 1214 1352">Uitvoering geven aan het gebiedsontwikkelplan Musselkanaal dat gebaseerd is op de vier pijlers: wonen, economie, collectieve ruimten en sociaal.</td> <td data-bbox="1214 1173 1380 1352">2019-2022</td> </tr> </table> <p>Algemeen Door toedoen van het coronavirus heeft een aantal werkzaamheden een korte periode stil gelegen. Vanuit de werkgroepen kwamen echter veel ideeën om toch door te kunnen gaan met de uitvoering. Er is alsnog veel, hoewel ietwat gewijzigd, uitgevoerd.</p> <p>Wonen In de terugbouwopgave zijn naast de Kerkstraat-Badstraat en Marktstraat 66-68 nog ongeveer 12 woningen te bouwen. Op het Eilert Lubbersplein is ruimte voor ongeveer zes woningen. Voor de overige zes woningen is een inventarisatie uitgevoerd naar mogelijke locaties. Momenteel worden de eerste stappen gezet in het verwerven van deze locaties. Marktstraat 66-68 is aangekocht en gesloopt en de bodemsanering is grotendeels uitgevoerd. Dit najaar wordt de bodemsanering afgerond. De gemeente werkt aan een bestemmingsplan welke momenteel ter inzage ligt. De planning is dat het bestemmingsplan dit najaar wordt vastgesteld. Dit is echter afhankelijk van het wel of niet ontvangen van zienswijzen. Lefier werkt aan de woningtypes. Voor de nieuwbouwlocatie Kerkstraat-Badstraat is het bestemmingsplan inmiddels vastgesteld en is de gemeente gestart met het bouwrijp maken van de grond. Lefier heeft de woningtypes gereed en gedeeld met de buurt. Start van de bouw is in het najaar van 2020 voorzien. In het najaar van 2019 is gestart met een pilot voor de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad.</p>			Versterking van het woon-, en economische klimaat in Musselkanaal.	Uitvoering geven aan het gebiedsontwikkelplan Musselkanaal dat gebaseerd is op de vier pijlers: wonen, economie, collectieve ruimten en sociaal.	2019-2022
Versterking van het woon-, en economische klimaat in Musselkanaal.	Uitvoering geven aan het gebiedsontwikkelplan Musselkanaal dat gebaseerd is op de vier pijlers: wonen, economie, collectieve ruimten en sociaal.	2019-2022				

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
	<p>Hiervoor is een aantal buurten aangewezen. Door het coronavirus heeft de uitvoering van de pilot vertraging opgelopen. Huisbezoeken en het organiseren van bijeenkomsten was of is niet mogelijk. In het derde kwartaal van 2020 wordt de uitvoering, enigszins aangepast, weer opgepakt.</p> <p>Economie Zoals bekend heeft de brand een groot gat geslagen in het kernwinkelgebied van Musselkanaal. Mede met cofinanciering van de provincie is tezamen met de Ondernemersvereniging, Dorpsbelangen, ondernemers en individuele inwoners gewerkt aan een nieuwe centrumvisie. Deze centrumvisie is in april dit jaar door de gemeenteraad vastgesteld. Nieuwbouw van het kernwinkelgebied staat gepland voor 2021.</p> <p>Om het centrum aantrekkelijker te maken wordt er los van bovenstaande door de ondernemers ook gewerkt aan een herinrichting van het openbaar gebied en de aankleding van het centrum. Vanaf de tweede helft van 2020 wordt met de uitvoering van dit zogenaamde "aankledingsplan" gestart.</p> <p>Collectieve ruimte en sociaal De aanleg van de basisstructuur is afgerond en bewonersinitiatieven worden gefaciliteerd met het workout team en met ondersteuning van Welstad. Met nieuwsbrieven worden bewoners geïnformeerd. Met de nodige veiligheidsmaatregelen zijn er ondanks de coronacrisis bewonersbijeenkomsten georganiseerd. Verder is er gewerkt aan het onderhoud van de collectieve ruimte en zijn er nieuwe initiatieven ontwikkeld.</p>		
24.	Taskforce Jeugdwet Stadskanaal		
	De tekorten binnen de Jeugdzorg beperken, maar wel blijven investeren in preventie.	Via een Taskforce Jeugdzorg Stadskanaal beter grip krijgen op de uitvoering van de Jeugdzorg. Dit doen we via vijf werkgroepen: Data-analyse, Ketensamenwerking, Preventie, Toegang en Inhoudelijk Administratieve Organisatie.	2019-2020
	<p>Algemeen In verband met de coronacrisis hebben de vijf werkgroepen van de Taskforce Jeugdwet Stadskanaal helaas op een beduidend lager pitje moeten draaien. Onderstaand de belangrijkste ontwikkelingen.</p> <p>Inhoudelijk Met betrekking tot de inkoop van de Jeugdzorg vanaf 2022 hebben wij onze input hiervoor aangeleverd bij de RIGG. De verzamelde input van alle gemeenten blijkt op dit moment echter nog onvoldoende om als inkoopopdracht voor de RIGG te fungeren. In het najaar van 2020 worden er door de deelnemende gemeenten vervolgstappen gezet om tot een goede een gedragen inkoopopdracht voor de RIGG te komen, zodat in 2021 met de aanbesteding kan worden begonnen.</p>		

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
	Stand van zaken 1 september 2020		
	<p>Uitgangspunt is en blijft dat de inkoop van specialistische jeugdhulp plaats vindt door de RIGG. Het streven van de gemeente is er echter op gericht om daar waar mogelijk de inzet van onnodige specialistische (en vaak dure) jeugdhulp te voorkomen. Dat doen we door het lokale (meestal vrij toegankelijke) hulpaanbod te versterken en afspraken te maken met alle professionals die verwijzen naar specialistische jeugdhulp. Hierbij onderscheiden we twee grote ontwikkelingen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We zijn bezig om het lokale aanbod aan lichte hulp meer te bundelen en eenduidiger te maken voor wat betreft de samenwerking tussen professionals, de te hanteren werkprocessen en de toegang. Dat doen we onder andere door een algemene voorziening voor Jeugd in te richten. Met onze wensen voor de vernieuwde inkoopopdracht van de RIGG vanaf 2022 willen we aansluiten bij deze ontwikkeling. 2. Het grootste deel van de jeugdzorgtoewijzingen vindt niet plaats via het CJGV, maar verloopt rechtstreeks via (huis)artsen en de Gecertificeerde Instellingen (GI). Deze beide groepen professionals verwijzen voornamelijk door naar specialistische jeugdhulp. Met de huisartsen hebben we al ruim twee jaren succesvol afspraken gemaakt om de aansluiting bij lokale en/of lichtere ambulante hulp te versterken. We zijn in juni gestart met een pilot om te kijken of we dit kunnen uitbreiden. Daarnaast zijn we bezig om samen met de GI's veel nadrukkelijker te bepalen hoe we de aansluiting bij de lokale mogelijkheden kunnen versterken en welke opties voor de inzet van lichtere voorzieningen mogelijk zijn. <p>Bij beide bovenstaande ontwikkelingen speelt ons lokale dashboard jeugdhulp een cruciale rol. Deze is volop in bedrijf en nog steeds in ontwikkeling. Het dashboard maakt het geleidelijk aan mogelijk om beter dan voorheen gericht verbetermaatregelen in te zetten, de effecten ervan te voorspellen en deze na afloop van een periode vast te stellen en te vergelijken.</p> <p>CJGV</p> <p>Ook de medewerkers van het CJGV hebben in verband met het coronavirus hun werkzaamheden zoveel mogelijk thuis moeten doen. De aandacht is vooral gericht geweest op het zo goed mogelijk onderhouden van de contacten met de cliënten. De werkzaamheden met betrekking tot de Taskforce (verbeteren van de toegang en de administratieve processen) zijn hierdoor nagenoeg stil komen te liggen. Het ligt in de bedoeling deze dit najaar weer op te pakken.</p> <p>Financieel</p> <p>In de begroting 2020 is, exclusief uitvoeringskosten, € 12,7 miljoen geraamd voor de kosten van de jeugdhulp (Zorg In Natura, Persoonsgebonden budgetten en Solidaire kosten). In de Voorjaarsnota 2020 meldden we dat er onder andere door gerealiseerde besparingen binnen de Taskforce nog geen aanleiding was om de raming voor 2020 bij te stellen. Helaas geldt dit niet voor de Najaarsnota 2020 en de Begroting 2021. We hebben het budget in de Begroting 2021 moeten bijstellen naar € 14,4 miljoen (voor 2020 verwijzen we naar de Najaarsnota 2020). Naast reguliere loon- en prijsstijgingen, stijgen de kosten die samenhangen met de doorverwijzingen door Gecertificeerde Instellingen nogal fors. Deze kosten kunnen we maar slechts beperkt beïnvloeden omdat een GI zelfstandig kan doorverwijzen en wij daar geen beslissingsbevoegdheid in hebben. Via onderlinge afspraken, kennisoverdracht, stroomlijnen werkprocessen, bestuurlijk overleg e.d. proberen we indirect invloed uit te oefenen.</p>		

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
25.	Eén gezin, één plan, één regisseur		
	<p>Meer persoonlijke aandacht en maatwerk in contacten met inwoners. Bij verstrekken van voorzieningen op het gebied van Wmo, Jeugd- en Participatiewet nadruk op persoonlijke ontwikkeling. Betere kwaliteit tegen lagere kosten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Continu scholen van gemeentelijke consulenten in onder andere gesprekstechnieken, wijkgericht en integraal werken. - Aanschaf ICT-systeem waarmee de individuele ICT-systemen van Wmo, Jeugd- en Participatiewet worden gekoppeld. - Verbeteren monitoring door het inzichtelijk maken en koppelen van de gegevens Wmo, Jeugd en Participatiewet in een "monitor sociaal domein". - Realiseren maatwerk budget om acute problemen die vragen om snelle maatregelen te kunnen oplossen. - Domein overstijgende werkgroepen installeren, ook problematiek en thema gericht, met als doel tot goede integrale samenwerking te komen. 	2019-2022
<p>Het sociale domein is geen statisch geheel, maar volop in ontwikkeling. Om binnen het sociale domein goed te kunnen samenwerken in het kader van één gezin, één plan, één regisseur is het essentieel dat iedereen dezelfde taal spreekt. Door wisseling van medewerkers in de organisaties blijft ook dit een doorlopend proces.</p> <p>De coronacrisis doorkruist het fysieke overleg en dat maakt dat er een stagnatie is in het invoeren van het structureel inzetten van de "picknicktafels". Het videobellen wordt zeker gebruikt, maar is zeer intensief. Ook de start van het project Regiesysteem Sociaal Domein is als gevolg van de coronacrisis opgeschort tot in ieder geval september 2020.</p>			
26.	Preventie Jeugd en Gezin		
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vermindering van drugsgebruik onder jongeren in Stadskanaal en verbeteren van de veiligheid. 2. Vermindering aantal problematische scheidingen. 3. Vermindering doorverwijzingen naar jeugdhulpvoorzieningen die via de huisartsen verlopen. 4. Hoger gebruik van bestaande en meestal vrij toegankelijke algemene voorzieningen ten behoeve van jeugd en gezinnen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. GGD Groningen, Verslavingszorg Noord-Nederland (VNN) en Welstad maken een plan van aanpak. 2. Bekendheid en gebruik van het Steunpunt Vroeghulp vergroten. Een zorgroute maken, instructie medewerkers CJGV en ketenpartners. 3. Het inzetten van een ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG) die huisarts en het CJGV-team ondersteunt en adviseert bij het opschalen en afschalen. 	2019-2022

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
		<p>In 2017 is een pilot gestart in Stadskanaal.</p> <p>Vanaf september 2018 als doel ook de huisartsen in Musselkanaal en Onstwedde aan te haken.</p> <p>4. Bestaande ondersteuningsmogelijkheden, laagdrempelig toegankelijker én kenbaar maken.</p>	
	<p>Anti-drugsaanpak Er zijn voorbereidingen getroffen om het uitvoeringsplan te presenteren aan de scholen en het te integreren in de werkwijze van GGD, VNN en Welstad.</p> <p>Aanpak (v)echtscheidingen Het blijft lastig om vroegtijdig de ouders en kinderen te bereiken waarbij problematische echtscheidingen een rol spelen. Op het vergroten van deze bereikbaarheid ligt dan ook nog steeds de nadruk. Daarnaast blijven we inzetten op het steunpunt vroeghulp bij Welstad en de verdere professionalisering van beroepskrachten.</p> <p>Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG) Alle huisartsen in Stadskanaal hebben in 2020 een OJG-er tot hun beschikking. Nog lang niet alle casuïstiek bij de huisartsen wordt echter gezien door een OJG-er. We zijn in juni 2020 gestart met een pilot bedoeld om te onderzoeken of en hoe we de OJG vaker en breder kunnen inzetten bij de huisarts.</p> <p>Vrij toegankelijke Algemene voorzieningen We zijn aan het onderzoeken of we (meer) middelen van Zorg in Natura (ZIN) kunnen overhevelen naar een ambulante algemene voorziening. Bijvoorbeeld in de vorm van een algemene voorziening voor Jeugd. We hebben hiervoor een businesscase opgesteld en we zijn bezig met het aantrekken van een kwartiermaker. Ook verbinden we de uitgangspunten van de algemene voorziening voor Jeugd met de bestuurlijke discussie over de vernieuwde opzet van de inkoop van jeugdhulp na 2022 door de RIGG.</p>		
27.	Wet maatschappelijke ondersteuning		
	<p>Wmo-maatwerkvoorzieningen voldoen aan de wet.</p> <p>Versterking van het Wmo-beleid door onder andere de transformatiedoelen nader te concretiseren en uit te voeren.</p>	<p>Voor de komende periode zijn er 4 speerpunten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen nieuwe Nota Wmo/Gezondheid. - Aanpassing verordeningen en beleidsregels als beleidsontwikkeling en/of wijziging van wet- en regelgeving daar aanleiding voor geven. - Inkoop: in het najaar van 2019 start het proces voor de inkoop van de begeleidingstaken voor de periode vanaf 2020. 	2019-2022

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
		<p>Daarbij zal aansluiting gezocht worden bij de inkoop van Beschermd Wonen dat mogelijk vanaf 2020 van de Centrumgemeente overgaat naar de lokale gemeenten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren van het levensloopbestendig maken van woningen, zodat mensen langer thuis kunnen blijven wonen door het uitvoeren van de Verordening Blijverslening Stadskanaal 2018. 	
	<p>Nota Wmo/Gezondheid De beleidsnota lokaal gezondheidsbeleid is vastgesteld in het voorjaar van 2020. Op grond van deze nota wordt een uitvoeringsprogramma uitgewerkt.</p> <p>Inkoop De inkoopprocedure voor Huishoudelijke ondersteuning (OZ/OH en AVS) per 2021 is gaande. Voor de inkoop van de Wmo-begeleiding in Oost-Groningerverband per 2022 zijn de voorbereidingen ook gaande. Hiervoor wordt externe ondersteuning ingezet.</p> <p>Blijverslening: De situatie ten opzichte van maart 2020 is ongewijzigd. Er is wel belangstelling geweest voor de blijverslening, maar er zijn nog geen concrete aanvragen ingediend.</p> <p>In algemene zin wordt nog opgemerkt dat er sprake is van een hoge instroom in de huishoudelijke ondersteuning sinds de invoering van het abonnementstarief. Onderzocht wordt wat we hieraan kunnen doen. Verder is er een transformatie van de Ggz-inloop tot een bredere algemene voorziening in voorbereiding. Mogelijk dat hierdoor op de zorgkosten voor begeleiding kan worden bespaard zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit.</p>		
28.	Woonvisie actualiseren		
	De woningvoorraad is kwantitatief en kwalitatief afgestemd op de woonbehoefte van inwoners (onder andere senioren, gezinnen, jongeren).	Prestatieafspraken maken met de regionale woningbouwcorporaties.	2019-2022
	De woonvisie heeft dit voorjaar ter inzage gelegen. Hierop zijn vijf reacties binnengekomen. De reacties zijn verwerkt in een reactienota en, indien van toepassing, in de woonvisie. De woonvisie en de reactienota zijn inmiddels door ons college vastgesteld en behandeld door de gemeenteraad op 31 augustus en 7 september 2020.		
29.	Beschermd wonen en opvang		
	Voorzien in een passend ondersteuningsaanbod voor inwoners die te maken hebben met een psychiatrische of psychosociale achtergrond en onvoldoende op eigen kracht kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.	- Het bieden van begeleid wonen aan jongeren. Begeleid wonen voorziet in een belangrijke behoefte om maatschappelijk kwetsbare jongeren lokaal te ondersteunen naar zelfstandig wonen.	2019-2022

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
		<p>- Aan de hand van het plan van aanpak Groninger Gemeenten de transformatie van Beschermd wonen en opvang verder uitwerken voor de lokale situatie. Dit betreft inwoners met complexe en/of meervoudige problemen die een vorm van begeleid/betaalbaar wonen nodig hebben in samenhang met passende zorg. In ieder geval gaat dit om de doelgroepen Beschermd Wonen, statushouders, inwoners met dementie, inwoners met ernstige psychiatrische aandoeningen, ex-gedetineerden en jongeren die een vorm van begeleid/betaalbaar wonen nodig hebben.</p>	
<p>Algemeen De gemeenteraad heeft inmiddels de gewijzigde gemeenschappelijke regeling en bijbehorende convenant Bescherm Wonen (BW) vastgesteld. Op basis hiervan gaan de Groninger gemeenten werken met de Groninger Verdeelsleutel. Landelijk is besloten om vanaf 2022 met een nieuw verdeelmodel te gaan werken. Uitgangspunt hierbij is het woonplaatsbeginsel. De noodzaak om lichtere vormen van ambulante begeleiding, preventie en algemene voorzieningen op te zetten wordt zó gestimuleerd. Dit principe moet de komende tijd worden verwerkt in de afspraken tussen de Groninger gemeenten over de Groninger verdeelsleutel. Verder wordt door de Groninger gemeenten gewerkt aan sturingsmaatregelen ten einde de instroom in BW te beperken, en door- en uitstroom te bevorderen. Deze maatregelen zijn gericht op beheersing van de kosten en een passender begeleiding van cliënten. De transformatie opgaven worden hierbij betrokken.</p> <p>De gemeentelijke projectgroep treft de noodzakelijke voorbereidingen om uiterlijk juli 2021 de toegang van BW zelfstandig uit te voeren. De Groninger gemeenten hebben afgesproken dat eind 2021 alle gemeenten de indicaties voor nieuwe cliënten van BW zelf moeten doen.</p> <p>Uitstroom Beschermd Wonen Door de twee OGGz-coördinatoren worden cliënten actief begeleid die willen uitstromen uit BW naar zelfstandig wonen. Hierin wordt nauw samengewerkt met Lefier en zorgaanbieders. De gemeente Veendam is met een vergelijkbaar initiatief bezig waardoor gezamenlijk kennis wordt ontwikkeld op welke wijze dit zo goed mogelijk kan worden uitgevoerd.</p>			
30.	Veiligheid in gezin en samenleving		
	Een veilig thuis voor iedereen zonder agressie en geweld.	Het realiseren van een sluitende aanpak voor daders, slachtoffers en eventuele aanwezige kinderen van huiselijk geweld en huisverboden.	2019-2022
Het nieuwe Integrale Veiligheidsbeleid 2020-2024 is eind 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. De komende vier jaar zullen de hieruit voortvloeiende acties worden uitgevoerd.			

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
31.	Refaja Ziekenhuis Behoud van het Refaja Ziekenhuis als een plek waar kwalitatief hoogwaardige ziekenhuiszorg wordt geboden.	Kwalitatief goede, volwaardige, betaalbare en toegankelijke zorg voor onze inwoners zo dichtbij mogelijk organiseren samen met relevante (zorg)partijen. Wij volgen de overlegstructuur voor het ontwikkelen van een lange termijnvisie onder regie van de zorgverzekeraars. Daarnaast blijven wij aangesloten op de Drentse Zorgtafel en starten wij een Zuid-Oost Groninger taskforce die zich specifiek gaat richten op de zorgstructuur in Zuid-Oost Groningen met daarin een prominente plek voor het Refaja. Wij kijken bij die visieontwikkeling verder dan het acute probleem van de verloskunde/kindergeneeskunde. Dat doen wij vanuit onze verantwoordelijkheid voor het welzijn van de inwoners in de regio Zuid-Oost Groningen en Zuid-Oost Drenthe en voor de totale werkgelegenheid en leefbaarheid van de gehele regio.	2019-2020
<p>Ziekenhuiszorg De coronacrisis heeft ook bij de Treant-ziekenhuizen een enorme impact, waaronder het niet door kunnen gaan van geplande operaties in het Refaja en aangepaste tijden voor de basisspoedpost. Het personeel hiervoor was tijdens de corona-piek nodig op de spoedeisende hulp in Emmen. Inmiddels is de reguliere zorg stap voor stap weer hervat door Treant, ook in het Refaja. Sommige specialismen draaien nog niet op 100% vanwege de coronamaatregelen. Alle operatiekamers in het Refaja zijn vanaf juni weer in gebruik.</p> <p>Acute Zorg De zorgverzekeraar heeft ons aangegeven dat de veranderingen in de acute zorg als gevolg van het wegvallen van de spoedeisende hulp in Stadskanaal en Hoogeveen goed zijn verlopen. De ontwikkelingen werden/worden in de beginfase door het ROAZ (Regionaal Orgaan Acute Zorg) wekelijks en nu maandelijks gemonitord. Vanuit de Zorg voor de Regio is in Drenthe een pilot gestart om de coördinatie en triage bij acute zorgmeldingen beter op elkaar af te stemmen. Zodat direct de juiste interventie kan worden ingezet en de druk op de spoedeisende hulpposten afneemt. Als deze pilot goed verloopt dan volgt uitrol naar Groningen.</p> <p>Electieve (geplande) zorg Bij de veranderingen in de ziekenhuiszorg rekende men op een verschuiving van patiëntenstromen. Uit een monitor van de patiëntenstromen blijkt dat meer inwoners dan verwacht gebruik blijven maken van de Treant-ziekenhuizen.</p>			

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
	<p>Provinciaal zijn de wachttijden voor oogheelkunde fors. Het optuigen van een oogheelkundig expertisecentrum in Stadskanaal zou hierin passend zijn. Dit is onderdeel van de plannen binnen Treant.</p> <p>Bestuurlijk Met de nieuwe raad van bestuur van Treant is een kennismakingsgesprek geweest, waarbij onder andere de ontwikkelingen rond de Regio-Deal zijn besproken.</p> <p>De zorgtafel Zuidoost-Groningen is in verband met corona niet meer doorgegaan. Duidelijk is al wel dat de zorgtafel Zuidoost Groningen stopt, nu de hectiek rond de veranderingen in de ziekenhuiszorg is veranderd. Dat wil niet zeggen dat we niet op het "vinkentouw" blijven zitten. Door deelname aan twee nieuwe provinciale overleggen willen wij aangesloten blijven op de ontwikkelingen in de gezondheidszorg. Het betreft het Preventie-overleg Groningen (POG) en het overleg "Groningen Beter". Beide overleggen worden uitgebouwd tot een provinciaal strategisch samenwerkingsverband, waarin krachten kunnen worden gebundeld en verbinding met de wetenschap plaats kan vinden.</p> <p>Het POG raakt nadrukkelijk ons lokaal gezondheidsbeleid. Het POG richt zich op preventie in brede zin, waaronder ook de aanpak van de onderliggende oorzaken van gezondheidsachterstand. In het POG zijn zorgverzekeraar, GGD, enkele gemeenten, provincie en de grote kennisinstituten (RUG, Hanze, UMCG, Aletta Jacobs) vertegenwoordigd. Vanuit Oost-Groningen nemen Oldambt en Stadskanaal zowel bestuurlijk als ambtelijk deel, evenals de programmamaker van het onderdeel gezondheid van de Regio-Deal.</p> <p>"Groningen beter" richt zich op het realiseren van voldoende en bereikbare zorg, waaronder de ziekenhuiszorg. Naast de ziekenhuizen zijn in dit overleg ook patiëntenorganisaties, verzekeraars, thuiszorgsector, Ggz, provincie vertegenwoordigd. De deelname van gemeenten is hierin nog niet gerealiseerd, dit wordt in de loop van 2021 verwacht.</p>		
32.	Toezicht Wmo en Jeugd		
	Zorgverlening Wmo en Jeugd is rechtmatig, doelmatig en kwalitatief op orde.	Organiseren van regionale samenwerking, het opstellen van uitvoeringskaders voor en scholing van toezichthouders.	2019-2022
	<p>Om de kwaliteit van zorg, welke in het kader van Wmo door gecontracteerde zorgaanbieders en zogenaamde PGB- aanbieders wordt verstrekt, zorgvuldig en effectief te kunnen beoordelen, is voor het jaar 2020 een contract afgesloten met het bedrijf Visible toezicht en advies. Medewerkers van dit bedrijf zien, in samenwerking en afstemming met onze eigen toezichthouder(s), toe op de kwaliteit van de verstrekte zorg vanuit de Wmo. De medewerkers van Visible verrichten ook voor de andere samenwerkende gemeenten in Oost-Groningen dezelfde rol.</p> <p>De afgelopen jaren zijn in de samenwerking toezichtkaders ontwikkeld. Deze worden eind 2020 door de verschillende colleges vastgesteld, waardoor er door alle toezichthouders uit de verschillende gemeenten gewerkt wordt binnen dezelfde kaders en alle toezichthouders ook voor alle gemeenten kunnen werken.</p>		

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
33.	Meerjarenplan Onderwijshuisvesting		
	Een Meerjarenplan Onderwijshuisvesting dat draagvlak heeft van de schoolbesturen en dat past binnen de financiële kaders van de gemeente.	Besluitvorming over het Masterplan Onderwijshuisvesting Stadskanaal voorzien van een planning, prioritering en financiering.	2019-2020
	In 2021 vindt de besluitvorming over het meerjarenplan onderwijshuisvesting plaats op basis van het Masterplan Onderwijshuisvesting Stadskanaal.		
34.	Onderzoek ombudsfunctie		
	Een onafhankelijke functie die: - klachten, over de wijze waarop de gemeente zich tegenover inwoners, bedrijven en instellingen gedraagt, onderzoekt; - klachten oplost; - vertrouwen in de overheid herstelt; - de overheid laat leren van de klachten.	Een onderzoek starten naar de mogelijkheden om dit lokaal of regionaal te kunnen organiseren.	2019-2020
	Het onderzoek zal naar verwachting na deze zomer zijn afgerond. De gemeenteraad wordt hier dan over geïnformeerd.		
35.	Terugdringen eenzaamheid		
	Het verminderen van eenzaamheid en tegengaan van sociaal isolement.	Op basis van het meest actuele GGD-gezondheidsprofiel een plan van aanpak ontwikkelen.	2019-2020
	<p>Het beweegprogramma Sociaal Vitaal is in maart/april niet van start gegaan vanwege de coronamaatregelen en zal, mits verantwoord, na de zomervakantie worden opgepakt. Het gaat om een kwetsbare groep die nog moeite heeft om activiteiten in groepsverband te doen. Daarnaast moet op verschillende onderdelen de organisatie worden aangepast.</p> <p>Onze gemeente heeft besloten tot deelname aan het landelijk actieprogramma 'Eén tegen Eenzaamheid'. De start van de lokale aanpak tegen eenzaamheid bestaat uit vijf pijlers. Met deze pijlers richten lokale partijen een duurzame aanpak in waarin iedereen verantwoordelijkheid neemt. De vijf pijlers zijn: bestuurlijk commitment, sterk netwerk, betrek eenzamen zelf, duurzame aanpak en monitoring en evaluatie. Het actieprogramma wordt ondersteund door Movisie (kennisinstituut).</p>		
36.	Preventie schuldhulpverlening		
	Proberen te voorkomen dat inwoners met schulden te maken krijgen. Inwoners met schulden hebben we in beeld en helpen we met een traject van schuldhulpverlening.	Met de GKB zijn wij in gesprek voor het ontwikkelen van een preventieplan. Het doel is om preventieactiviteiten die nu nog een incidenteel karakter hebben, structureel in te bedden in ons beleid.	2019-2022

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
<p>Om inwoners met schulden eerder in beeld te hebben wordt de VoorzieningenWijzer in samenwerking met wooncorporaties, Welstad en Humanitas Thuisadministratie op grote schaal ingezet.</p> <p>De Gemeentelijke Krediet Bank (GKB) verzorgt op het Noorderpoort College gastlessen en workshops over geldzaken aan mbo-studenten.</p> <p>Vanaf 1 januari 2021 zal de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening op een aantal punten wijzigen. Belangrijkste wijziging betreft de gemeentelijke plicht tot vroeg-signalering. Hoewel vroeg-signalering reeds onderdeel is van onze huidige werkwijze zullen wij onze werkwijze omtrent vroeg-signalering nog verder professionaliseren. Hierbij zullen wij de mogelijkheden onderzoeken om aan te sluiten bij het landelijk convenant vroeg-signalering.</p>			
37.	Intensivering armoedebeleid		
	Generatie armoede doorbreken en geen armoede onder kinderen.	Met Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport, Jeugdfonds Cultuur en Stichting Welstad ervoor zorgen dat alle kinderen uit gezinnen met een laag inkomen worden bereikt en waar nodig van directe hulpverlening worden voorzien. Om generatie armoede te doorbreken zijn wij aangesloten bij de Alliantie van Kracht. Hier wordt aan de hand van leerkringen, wetenschappelijk onderzoek en bestuurlijk overleg gezocht naar handvatten om generatie armoede te doorbreken.	2019-2022
<p>Wij beraden ons op de mogelijkheid om bezuinigingen door te voeren in ons minimabeleid. Onderdeel hiervan is dat dubbelingen uit de regelingen worden geschrapt. Om generatiearmoede te doorbreken zijn wij daarnaast aangesloten bij de Alliantie van kracht. In dit verband doen wetenschappers van de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek naar overerfbare armoede. De conclusies en aanbevelingen die naar aanleiding van dit onderzoek worden geformuleerd, zullen door ons worden gebruikt bij de verdere beleidsontwikkeling om generatie armoede te doorbreken.</p>			
38.	Rookvrije generatie		
	Ieder kind dat geboren wordt, krijgt de kans om volledig rookvrij op te groeien.	Plan van aanpak maken op welke wijze de gemeente kan gaan bijdragen aan de doelstelling van een rookvrije generatie.	2019-2022
<p>De gemeente Stadskanaal is dit voorjaar aangehaakt bij de bewustwordingscampagne "Aarzel niet" van de GGD Groningen. Deze campagne maakt roken bespreekbaar voor zowel rokers als niet rokers.</p>			

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
<p>De pilot 'stoppen met roken tijdens de zwangerschap' verloopt moeizaam omdat deelnemers ondanks toezeggingen toch afhaken. Door de coronacrisis zijn verdere fysieke bijeenkomsten niet mogelijk geweest. Dit wordt komend najaar weer opgepakt.</p>			
39.	Toekomst binnensportaccommodaties/sporthal Stadskanaal		
	<p>Voldoende capaciteit voor het bewegingsonderwijs in het basis- en voortgezet onderwijs.</p> <p>Een toekomstbestendige en betaalbare binnensportaccommodatie structuur die recht doet aan de behoefte van het onderwijs en sport.</p>	<p>Starten met een verkennend onderzoek naar de gewenste binnensportaccommodatie structuur in de kern Stadskanaal. Op basis daarvan maatregelen voorbereiden en/of plannen ontwikkelen.</p>	2019-2022
<p>De gemeente Stadskanaal heeft een zorgplicht voor het beschikbaar stellen van voldoende en adequate huisvesting voor basis- en voortgezet onderwijs. Voor de toekomst van de binnensportaccommodaties/sporthal Stadskanaal zijn nu vier denkrichtingen uitgewerkt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gymzalen Wiekedreef, Neuteboomschool, Margrietlaan en sporthal De Spont renoveren. 2. Sporthal de Spont afbreken en een nieuwe sporthal bouwen. 3. Sporthal de Spont afbreken en een dubbele sporthal bouwen. 4. Volledige renovatie van de Spont en de uitbreiding met een extra zaal. De gymzalen Neuteboomschool, Wiekedreef en Margrietlaan worden afgebroken/afgestoten. <p>In het kader van de ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente vindt bij de behandeling van de begroting 2021 in november opnieuw een integrale afweging plaats van enerzijds de ambities en anderzijds de mogelijke maatregelen om de financiële positie te verbeteren. Ook de wijze waarop deze ambitie kan worden gerealiseerd maakt deel uit van deze integrale afweging.</p>			
40.	Toekomst zwembaden		
	<p>Duidelijkheid over de toekomst van de zwembaden door middel van besluitvorming in 2019.</p>	<p>De besturen van de zwembaden in Musselkanaal, Onstwedde en Stadskanaal hebben gewerkt aan een plan waarin is aangegeven hoe de toekomst van hun bad(en) wordt gezien. Deze plannen worden betrokken bij besluitvorming over de toekomst van de baden.</p>	2019-2021
<p>In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat vanwege de coronacrisis sprake was van een bijzonder zwemseizoen. De focus heeft meer gelegen op het uitvoerende vlak 'hoe houden wij dit jaar ons bad open' dan op de langere termijn.</p> <p>Voor wat betreft de in te dienen plannen is de stand van zaken als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het plan van de Stichting Dorpsbedrijf Musselkanaal is nog enigszins aangepast voor wat betreft duurzaamheid; 			

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
<p>- vanuit Onstwedde is aangegeven dat de bereidheid er is om via een plaatselijke entiteit het bad te gaan exploiteren en hiervoor een plan uit te werken;</p> <p>- vanuit Noord is (ondanks herhaaldelijk verzoek) nog geen uitgewerkt plan ontvangen.</p> <p>Wij gaan ervanuit dat op 9 november 2020 in de gemeenteraad definitieve besluitvorming kan plaatsvinden over de plannen van de drie zwembaden. Zoals bekend is voor alle drie de baden totaal € 1,2 miljoen beschikbaar voor renovatie en achterstallig onderhoud. Daarnaast is voor alle drie de baden ook een jaarlijkse exploitatiebijdrage beschikbaar. Uitgangspunt voor ons is dat deze bedragen niet worden overschreden.</p>			
41.	Huisvestingsproblematiek van de Neuteboomschool en de Maarsborg		
	De huisvestingsproblematiek van de Mr. Neuteboomschool en de Maarsborg is opgelost, zo mogelijk in samenhang met kinderopvang, wijkcentrum, binnensport en/of andere voorzieningen in Maarsveld.	Starten met de voorbereiding.	2019-2022
Deze ambitie is opgenomen in de Ambitienota 2021-2024.			
42.	Goede recreatieve en toeristische verbindingen tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug		
	Zowel de lokale economie als de werkgelegenheid op toeristisch gebied versterken.	Op het gebied van marketing en promotie van de toeristische infrastructuur de mogelijkheden voor uitbreiding van bestaande samenwerkingen met buurgemeenten verkennen en daar waar mogelijk nieuwe samenwerking(en) aangaan.	2019-2022
Gesprekken over de toekomst van de Stichting Promotie Westerwolde zijn nog steeds gaande. Onze deelname aan de Agenda voor de Veenkoloniën hebben wij met vier jaar verlengd.			
43.	Geïntegreerde ouderenzorg als vervolg op "Samen oud"		
	Ouderen zijn langer zelfredzaam, ervaren meer welbevinden en hebben minder (complexe) zorg nodig. De kwaliteit van zorg verbeterd terwijl de zorgkosten afnemen of gelijk blijven.	Uitvoering geven aan het plan van aanpak voor de integrale zorg voor ouderen dat samen met gemeenten Veendam, Pekela en Menzis is opgesteld. In deze nieuwe opzet werken de huisartsenzorg, wijkverpleging en -verzorging en het gemeentelijke domein samen. Gestart wordt met de huisartsenpraktijken die de module "Geïntegreerde Zorg voor Ouderen" van de zorgverzekeraar afnemen.	2019-2022

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken 1 september 2020			
		<p>Deze module is een onderdeel van de nieuwe bekostigingssystematiek van huisartsen waarin de samenwerking met het sociale domein rand voorwaardelijk is gesteld.</p> <p>In het verlengde van dit project is in de drie gemeenten samen met Menzis het onderzoek "Effectief ontschotten" gestart. Daarin wordt onderzocht of er in de dienstverlening aan cliënten met zorg uit de Zorgverzekeringswet (ZvW) en Wmo sprake is van ongewenste 'dubbelingen', onvoldoende maatwerk of taken die niet door de juiste professional uitgevoerd worden.</p>	
	<p>Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de integrale zorg voor ouderen in 2021. Aandachtspunten blijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting van de bestaande samenwerking rond kwetsbare ouderen (huisartsen, wijkverpleging, zorgverzekeraar, gemeente). Aandachtspunten zijn daarin: samenwerking in casuïstiek, aansluiting van welzijn op de huisartsenpraktijk. - Langer thuis (moeten) blijven wonen. We maken hierover onder andere afspraken met de wooncorporaties. Verder spelen er afstemmingsvraagstukken tussen de verschillende zorgwetten als kwetsbare ouderen lang thuis blijven wonen. In preventieve zin is in ons gezondheidsbeleid alles er op gericht om te komen tot zo veel mogelijk gezonde jaren, ook bij het ouder worden. 		

Stadskanaal pakt aan!

"Stadskanaal kenmerkt zich door nuchterheid en een mentaliteit van gewoon doen. Onze aanpak is er één van gezonde lef en handen uit de mouwen. Wij staan voor de 'ja, tenzij' benadering. Als er een goed initiatief is, werken we hier graag aan mee. We zijn een tikkeltje eigenwijs en wachten niet graag af. We werken vanuit eigen kracht, zetten onze kennis en expertise in, maar realiseren ook meerwaarde door samenwerking. We faciliteren en werken samen met onze inwoners, ondernemers, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties, gemeenten in de regio, de noordelijke provincies en zoeken waar nodig ook de verbinding over onze landsgrenzen. Dit doen we in projecten, in het wijkgericht werken, in bestuur en dienstverlening waarbij we actief inzetten op het werven van fondsen en subsidies. We beseffen heel goed dat economische en maatschappelijke opgaven zich niet altijd tot de gemeentegrenzen beperken. We koesteren hierbij de korte lijnen, zijn toegankelijk en werken open en transparant. We staan voor uitstekende dienstverlening en een herkenbaar en benaderbaar bestuur!"

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken per 1 september 2020			
44.	Organisatie in Beweging		
	De gemeentelijke organisatie is kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig en toegerust voor de bestuurlijke opgaven van de gemeente en een aantrekkelijke werkgever.	Het opstellen en uitvoeren van een uitvoeringsplan "Organisatie in beweging" waarin is beschreven hoe de gemeentelijke organisatie door ontwikkelt om de koers en focus uit het Koersdocument Stadskanaal Koersvast uit te kunnen voeren.	2019-2022
	Het uitvoeringplan Organisatie en Beweging is begin 2019 door ons vastgesteld en als gevolg daarvan is in maart 2019 de nieuwe organisatiestructuur formeel van start is gegaan. Binnen de drie doelstellingen (dienstverlenend, professioneel en duurzaam) is de organisatie continue bezig om van "goed naar beter" te worden. Zo is de organisatie momenteel bezig met de invoering van teamplannen, het actualiseren van het HRM-beleid, de invoering van projectmatig werken, MD-trajecten voor managers en teamleiders en het regelmatig organiseren van uiteenlopende workshops voor onze medewerkers. Een aparte kerngroep Organisatie in Beweging monitort deze ontwikkelingen en houdt de vinger aan de pols.		
45.	Stadskanaal Digitaal		
	De dienstverlening is hoofdzakelijk digitaal en voldoet aan de eisen van privacy en informatiebeveiliging. Medewerkers kunnen plaats- en tijdonafhankelijk werken.	Uitvoering geven aan het informatiebeleidsplan voor de periode 2018 tot 2020.	2019-2020
	Het Informatie Beleidsplan (IBP) is een meerjarenplan dat door onze informatieadviseurs en het bedrijf Native is opgesteld. Wij verwachten dit plan dit najaar te kunnen vaststellen. Daarna zullen wij de gemeenteraad hierover informeren.		
	Het zogenaamde Business Continuity Plan is opgesteld en afgerond. Dit plan geeft in hoofdlijnen de werkprocessen en verantwoordelijkheden weer in geval van calamiteiten. Separaat aan dit traject is er een nieuwe uitwijkomgeving in de cloud gerealiseerd.		

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken per 1 september 2020			
<p>De ontwikkeling van het E-Depot staat nog steeds op de agenda en daaraan moeten we nog vorm geven. Deze activiteit is nog niet gestart vanwege andere prioriteiten.</p> <p>De aansluitingen op de Gemeenschappelijk Gemeentelijke Infrastructuur (GGI) zijn in een afsluitende fase. De fysieke voorbereidingen zijn afgerond. Daarna kan er samen met de VNG gestart worden met de implementatie van zogenaamde netwerk functionaliteiten.</p> <p>Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is uitgesteld, wat betekent dat ook de realisatie van ICT-voorzieningen ten behoeve van dit stelsel in een later stadium plaats gaat vinden.</p> <p>De digitale dienstverlening richting onze burgers is uitgebreid met de zogeheten E-Diensten. Inwoners kunnen nu via de website diverse aanvragen doen bij de gemeente zonder daarvoor naar het gemeentehuis te hoeven komen (bijvoorbeeld aanvragen rijbewijs, aangifte geboorte, etc.). Deze dienstverlening zal de komende tijd nog verder worden uitgebreid.</p>			
46.	Een daadkrachtig, open en integer bestuur		
	Inwoners, bedrijven en instellingen hebben vertrouwen in het gemeentebestuur.	Wij volgen actief de ontwikkelingen in onze gemeente en waar nodig ondernemen we actie. Wij zijn eerlijk en open en hebben geen verborgen agenda's. Ook zijn we betrouwbaar. Voor ons geldt: "afpraak is afspraak". Onze besluiten nemen we zorgvuldig en afgewogen en we communiceren hierover zo open mogelijk.	2019-2022
<p>In de raadsvergadering van 25 februari 2019 is de nieuwe "Gedragscode integriteit bestuurders Stadskanaal 2019" vastgesteld. Deze gedragscode is een leidraad bij het bewerkstellingen van een open, transparante en integere bestuurscultuur.</p> <p>Het thema integriteit is met de gemeenteraad regelmatig onderwerp van gesprek.</p>			
47.	Een transparant, betrokken en zichtbaar gemeentebestuur		
	Inwoners -jong en oud-, ondernemers en maatschappelijke instellingen voelen zich betrokken bij het democratisch proces.	Wekelijks houden wij op dinsdagmorgen van 9.00-11.00 uur op afspraak spreekuur voor onze inwoners. Gedurende onze collegeperiode bezoeken we alle 13 dorpen en wijken. Wij bezoeken regelmatig bedrijven en maatschappelijke organisaties en zijn zo veel mogelijk aanwezig tijdens allerlei evenementen in onze gemeente.	2019-2022
<p>Wekelijks houden wij op dinsdagmorgen van 9.00-11.00 uur op afspraak spreekuur voor onze inwoners. Gedurende onze collegeperiode bezoeken we alle 13 dorpen en wijken. Tijdens de coronaperiode zijn geen wijkbezoeken uitgevoerd en zijn nog niet alle dorpen en wijken bezocht. Tijdens het introductieprogramma van de nieuwe burgemeester worden ook de resterende wijken bezocht.</p> <p>Wij bezoeken regelmatig bedrijven en maatschappelijke organisaties en zijn zo veel mogelijk aanwezig tijdens allerlei evenementen in onze gemeente.</p>			

Nr:	Ambities		
	Wat willen wij bereiken?	Wat doen wij daarvoor?	Periode
Stand van zaken per 1 september 2020			
48.	Herindeling		
	Een bestuurskrachtige en toekomstbestendige gemeente.	In het Bestuursakkoord hebben we afgesproken dat we nog steeds willen herindelen maar dat we initiatieven van anderen afwachten.	2019-2022
Vanaf 1 juli 2020 is mevrouw Y.P. van Mastrigt waarnemend burgemeester. In de raadsvergadering van 2 juli 2020 is het profiel voor een kroonbenoemde burgemeester vastgesteld. De verwachting is dat begin 2021 bekend is wie de nieuwe burgemeester van Stadskanaal gaat worden. Hiermee is de discussie over een eventuele herindeling verder naar de achtergrond verdwenen.			
49.	Doorontwikkeling wijkgericht werken		
	Samen met bewoners en instellingen vroegtijdig signaleren van ontwikkelingen in de wijk en er adequaat op acteren.	Het opstellen van wijkvisietrajecten. Ze bestaan uit de onderdelen kijk op de wijk, wijkanalyse, wijkvisie, wijkprogramma en projectenagenda. De wijkvisietrajecten stellen ons in staat om met onze partners, op strategisch, tactisch en uitvoerend niveau integraal aan het uiteindelijke doel "leefbare wijken" te werken.	2019-2022
Wij zijn met de wijkraden en organisaties voor dorpsbelangen in gesprek om de financiële ondersteuning die zij van de gemeente Stadskanaal ontvangen op een andere manier vorm te geven. Daarbij zoeken wij aansluiting bij de rollen en taken die wij in de nota doorontwikkeling wijkgericht werken hebben gedefinieerd.			
50.	Communicatiebeleid		
	Eigentijds communicatiebeleid gericht op het realiseren van betrokkenheid en draagvlak bij belangrijke ontwikkelingen.	We peilen vroegtijdig het sentiment rondom ontwikkelingen en acteren hierop: eerlijk in gesprek gaan om draagvlak te verhogen en begrip te vergroten voor wederzijdse standpunten. We stellen ons proactief op en passen processen en werkwijzen daar op aan. We maken actief gebruik van (sociale) media en partners. Bij de start van projecten en ontwikkelingen geven we advies over de te volgen communicatiestrategie en zorgen we voor goede communicatie.	2019-2022
De notitie communicatiebeleid met daarin de visie, het beleid en de (jaar)plannen zal dit najaar door ons worden vastgesteld. Daarna zullen wij de gemeenteraad hierover informeren.			

BEGROTING

BELEIDSBEGROTING

Programmaplan

LEESWIJZER PROGRAMMAPLAN

Het overzicht "Kaders" bevat de door u vastgestelde beleidsnota's of bovengemeentelijke nota's die betrekking hebben op de programma's.

De programma's zijn opgebouwd door antwoord te geven op de zogenaamde drie "W"-vragen: "Wat willen wij bereiken?", "Wat doen wij daarvoor?" en "Wat mag het kosten?".

Het programmaplan bevat verder het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht van de kosten van overhead.

Programmanaam

De begroting kent vier programma's. Onder de naam van het programma is aangegeven welke taakvelden onder dit programma vallen.

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijk effect

Hier worden de maatschappelijke effecten genoemd die beoogd worden met het programma.

Nieuw beleid

Hier staan de nieuwe beleidsprioriteiten. De indeling is als volgt:

1. Prioriteiten als gevolg van wettelijke verplichtingen
2. Prioriteiten als gevolg van aangegane eigen verplichtingen
3. Prioriteiten als gevolg van wensen/ambities

Onder nieuw beleid vatten wij alleen die beleidsprioriteiten waarvoor tot dusver nog geen budget beschikbaar gesteld is. Dus nieuw beleid = nieuw geld.

Wat doen wij daarvoor?

Hier worden van de taakvelden die tot het programma behoren de belangrijkste activiteiten genoemd.

Indien van toepassing wordt het nieuwe beleid nader uiteengezet. Daarna worden de activiteiten van het bestaande beleid van de taakvelden genoemd.

Bestaand beleid kan overigens wel nieuwe activiteiten bevatten, waarvan de kosten gedekt worden uit bestaande en voor dat doel beschikbaar gestelde budgetten.

Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Hier worden de lasten en de baten van zowel het nieuwe als het bestaande beleid van het programma in één totaal vermeld.

Taakvelden

Hier worden de lasten en baten gespecificeerd naar taakvelden.

Toelichting

Hier is aangegeven (indien van toepassing) welk deel van de ramingen betrekking heeft op nieuw beleid.

Eventueel wordt een korte toelichting gegeven op de ramingen van het begrotingsjaar. Het verschil tussen de cijfers van 2021 en 2020 is beknopt toegelicht.

Meerjarenraming

Hier wordt een korte toelichting gegeven op de ramingen van de meerjarenraming 2022-2024.

Mutaties reserves

Hier wordt een toelichting gegeven op de geraamde mutaties reserves die betrekking hebben op het programma.

KADERS

Accommodatieplan "Gezonde basis voor Stadskanaalse accommodaties"
 Afvalwaterplan 2016-2021 Groningen-Oost en Specificatie Stadskanaal
 Beleidsnota 0^e-lijn "Voor-, vroeg- en nazorg"
 Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening gemeente Stadskanaal 2019-2022
 Beleidsplan Jeugdhulp 2018-2020
 Beleidsplan Openbare verlichting
 Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen 2016-2019
 Beleidsplan Wmo 2013-2017 "De Kracht van Verbinden"
 Bestuursakkoord 2018-2022 "Samen koersvast naar de toekomst"
 Bestuursovereenkomst met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)
 Categorisering wegen
 Deelname verklaring duurzaam inkopen (gemeente-Senter Novem)
 Economisch Actieplan
 Energieakkoord Noord-Nederland
 Erfgoedverordening
 Gezamenlijk Plan Groninger gemeenten Van Beschermd Wonen en Opvang naar wonen met begeleiding op maat: op weg naar 2020
 Herijking Armoedebelief Gemeente Stadskanaal 2016 "Perspectief zien en kansen benutten"
 Herziening subsidie- en tarievenbeleid sport 2009
 Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2024 Stadskanaal
 Integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal
 Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte
 Klimaatakkoord gemeenten en Rijk
 Koersdocument Kwaliteit en Rechtmatigheid in de Wmo 2015 en de Jeugdwet
 Koersdocument Publieke gezondheid in de regio Groningen: Ontwikkelperspectief 2017-2020
 Koersdocument Stadskanaal Koersvast "Nait soezen, moar doun"
 Koers Wedeka
 Lokaal Akkoord 2016-2020 "Samen werken aan goed en passend wonen"
 Meerjarig programma: Van beschermd wonen naar wonen met begeleiding op maat
 Nota "Stadskanaal, samen met de burger", integraal beleidskader sociaal domein
 Nota "Van AWBZ naar Wmo"
 Nota Cultuur in kanalen
 Nota Doorontwikkeling Huishoudelijke Hulp
 Nota Duurzame energie en energiebesparing 2018-2022
 Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 "Doelgericht naar een gezonder Stadskanaal"
 Nota Grondbeleid 2017-2020
 Nota Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2015-2018
 Nota Inkopen en aanbesteden door de gemeente Stadskanaal 2020
 Nota Invoering Participatiewet in Oost-Groningen
 Nota Leerplicht en het recht op onderwijs
 Nota Lokaal Onderwijsbeleid "Talent Centraal"
 Nota Stadskanaal pakt aan
 Nota VANG gemeente Stadskanaal (Van Afval Naar Grondstof 2017-2020) en Notitie uitwerking variant 2 VANG
 Nota Wijkgericht werken in onze organisatie
 Notitie HRM-beleid
 Ontwikkelprogramma Training en Diagnose Centra (gemeenten Stadskanaal en Veendam)
 Omgevingsnota Stadskanaal 2013-2014
 Plan van aanpak "Kans voor de Veenkoloniën"
 Plan van aanpak Taskforce Jeugdwet gemeente Stadskanaal 2018-2021
 Preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2016
 Provinciaal Omgevingsplan (POP3)

Regionaal Crisisplan rampenbestrijding
Regionaal Prestatiekader
Regionaal Veiligheidsplan Noord-Nederland 2015-2018
Regionaal woon- en leefbaarheidsplan (menukaart voor Oost-Groningen)
Sportnota Stadskanaal 2014-2018
Structuurplan Gemeente Stadskanaal
Toegankelijkheidsagenda Stadskanaal (startnotitie)
Toeristische visie Westerwolde
Visie winkelcentrum Stadskanaal
Welstandsnota
Werkplan integrale uitvoering "Gezonde Gezinnen"
Woonvisie 2015-2025 "Kwaliteit en kwantiteit in wonen, leven en zorg"

Programma's

1. PARTICIPATIE

Meedoen en Zelfredzaamheid

Taakvelden Economie en Sociaal domein

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Onze inwoners voelen zich prettig in Stadskanaal en participeren in de samenleving. Ook al zijn er beperkingen. Zij kunnen zolang als zij dat willen in hun eigen woonomgeving blijven wonen. Zij dragen zelf de verantwoordelijkheid voor de inrichting van hun leven en leefomgeving, maar weten dat zij kunnen vertrouwen op de aanwezigheid van voldoende algemene voorzieningen en op ondersteuning van de gemeente of van andere professionals als dit niet meer op eigen kracht of met hulp van het sociale netwerk lukt. In situaties waar de leefbaarheid onder druk staat en in situaties waar sprake is van onvoldoende zelfredzaamheid werken wij samen met maatschappelijke instellingen en (vertegenwoordiging van) bewoners aan verbetering.

Effecten taakvelden Economie

- Een aantrekkelijke gemeente zijn en blijven voor ondernemers, waar middelgrote en kleine bedrijven floreren.
- Behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in het algemeen en waar mogelijk de vestiging van bedrijven die laaggeschoold werk bieden in combinatie met een goede en praktische aansluiting in opleidingen.
- Goede aansluiting tussen onderwijs, regionaal bedrijfsleven en samenwerking met overheid.
- Realisatie Innovatiewerkplaats en commerciële werkplaatsen, samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.
- Meer werkgelegenheid in de regio Zuidoost-Groningen, bij voorkeur in de circulaire economie. Wij stellen hiervoor een visie op.
- Uitvoering Centrumvisie Stadskanaal.
- Evenwichtige en aantrekkelijke warenmarkten.
- Samenwerking met de regio en de provincie om goede recreatieve en toeristische verbindingen tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug te realiseren.

Effecten taakvelden Sociaal domein

- Verantwoordelijke inwoners, alleen indien zij niet of onvoldoende in de kosten van hun bestaan kunnen voorzien en anders problemen ondervinden in hun maatschappelijk functioneren en participeren, helpen en ondersteunen en *tijdelijk* een inkomensondersteuning bieden.
- Een samenhangend aanbod van hulpverlening.
- Een inclusieve samenleving waarin voorkomen wordt dat kwetsbare volwassenen en jongeren buiten de samenleving raken en waar inwoners met een beperking naar eigen wens en vermogen kunnen meedoen aan de samenleving. En daarbij minder drempels tegenkomen die dit meedoen in de weg staan.
- Laagdrempelige voorzieningen zijn bereikbaar voor minima zodat ook zij in de samenleving kunnen "meedoen".
- Deelname van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en een arbeidsbeperking aan onze samenleving, waarbij jongeren onder de 27 jaar en mensen met arbeidspotentieel (trede 3 en 4 van de participatieladder) prioriteit krijgen.

Nieuw beleid

Taakveld	Prioriteit	Algemene doelstelling	Activiteit voor het begrotingsjaar	Cat*
Geëscaleerde zorg 18+	Decentralisatie Beschermd Wonen	Decentralisatie van taken van de centrumgemeente naar de lokale gemeenten	Implementatie nieuwe taken	1

*zie leeswijzer

Decentralisatie Beschermd Wonen

In 2021 bereiden we ons zowel lokaal als regionaal verder voor op de nieuwe taken zodat wij deze per 2022 zelf kunnen uitvoeren. Gelijktijdig beogen we met een transformatieagenda en beheersmaatregelen de instroom te beperken en doorstroom naar minder zware zorg daar waar mogelijk te stimuleren.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Funcziemenging	%	2019	45,6	53,2
2	Vestigingen (van bedrijven)	aantal per 1.000	2019	126,2	151,6
3	Banen	aantal per 1.000	2019	662	792,1
4	Werkloze jongeren	%	2018	3	2
5	Netto arbeidsparticipatie	%	2019	64,8	68,8
6	Bijstandsuitkeringen	aantal per 10.000	2019	441	381,7
7	Kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	8	7
8	Aantal re-integratievoorzieningen	aantal per 10.000	2019	144,9	207
9	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	aantal per 10.000	2019	1.200	670
10	Jongeren met jeugdhulp	%	2019	14,3	12,2
11	Jongeren met jeugdbescherming	%	2019	2,3	1,2
12	Jongeren met delict voor de rechter	%	2018	1	1
13	Jongeren met jeugdreclassering	%	2018	0,4	0,4

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen.
2. Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
3. Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
4. Het percentage personen van 16 tot en met 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven en geen baan hebben als werknemer.
5. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiele) beroepsbevolking.
6. Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015) per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder.
7. Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
8. Het aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
9. Het aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
10. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

11. Het percentage jongeren tot 18 jaar met een door de rechter dwingend opgelegde jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
12. Het percentage jongeren (12 tot en met 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
13. Het percentage jongeren (12 - 23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12 - 23 jaar).

Overig

Indicator voorzieningen	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal uitkeringsgerechtigden	984	995	1.050
Uitstroom uit de uitkering	265	300	300
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	770	900	900
Aantal Bewindvoering	554	550	530
Instroom SHV	166	175	200
Aantal Schuldregelingen	193	200	200
Aantal Budgetbegeleiding	182	200	220
Aantal WSNP	19	40	15
Uitstroom SHV	140	175	175
Aantal trajecten Vroegsignalering	175	240	250
Aantal in behandeling bij Humanitas-thuisadministratie	200	100	150
Aantal in behandeling bij Stichting Leergeld	295	375	400
Aantal in behandeling bij Jeugdfonds Sport en Cultuur*			140
Aantal in behandeling bij Jeugdsportfonds (JSF)	90	100	
Aantal in behandeling bij Jeugdcultuurfonds	21	50	

*Op 1 januari 2020 zijn het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds gefuseerd tot het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Indicator arbeidsparticipatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Verbetering trede 3 t.o.v. peildatum 1 januari 2019*	34%	25%	25%
Plaatsing op werkstages**	110	150	150
Plaatsing op reguliere en gesubsidieerde arbeid***	240	200	175
Leer werkplekken Wedeka (pilots)	14	0	0
Techniektesten DOK4	110	90	100
Aantal WSW plaatsen Wedeka****	613	594	527

*Percentage van het aantal klanten die op 1 januari in trede 3 geregistreerd staan en naar treden 4, 5 of 6 doorstromen, dan wel uitstromen (naar werk).

**Gemiddeld aantal klanten die via een werkstage intern (bij Wedeka) of extern (bij reguliere werkgevers) werkervaring opdoen.

***Regulier werk inclusief parttime, afspraakbanen, beschut werk en uitzendbanen.

****Betreft het aantal subsidiabele eenheden.

Wat doen wij daarvoor?

NIEUW BELEID

TAAKVELDEN SOCIAAL DOMEIN

Decentralisatie Beschermd Wonen

De taken Wmo Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) zijn belegd bij de centrumgemeente Groningen. In 2021 vindt er een decentralisatie van BW taken plaats naar de lokale gemeenten. De voorbereidingen hiervoor zijn al eerder gestart. De decentralisatie van de Maatschappelijke opvang is uitgesteld naar 2025.

In 2021 zijn de opgaven voor BW onder andere:

- het verder ontwikkelen en structureel inrichten van de lokale toegang tot BW en backoffice;
- het borgen van de procesregie bij ingewikkelde casuïstiek door de OGGz-coördinatoren, afgestemd op de nieuwe taken Wet Verplichte GGZ;
- het ontwikkelen van beleid gericht op het voorkomen van onnodige instroom in BW, stimuleren van doorstroom en uitstroom BW, inclusief het ontwikkelen en vervolgens inkopen van producten die afschaling van deze specialistische en dure zorg naar regulier aanbod mogelijk maken. In dit kader zijn de voorbereidingen al gestart om in samenhang met de transformatie agenda jeugd, een voorziening op te tuigen voor structurele woonbegeleiding voor 16-27 jarigen;
- afstemming met de centrumgemeente en de regio over de inkoop van Beschermd Wonen-producten (wat centraal/wat decentraal inkopen);
- het organiseren van samenwerking in de regio Zuidoost Groningen, in beleid, in de toegang en voor een regionaal passend en gespreid aanbod aan voorzieningen;
- de decentralisatie BW afstemmen op de inkoopprocessen van reguliere Wmo-begeleiding.

Vanaf 2021 moeten de nieuwe taken structureel in onze organisatie worden geborgd. Daarnaast vereist de regionale samenwerking op dit dossier een verlenging van de inzet van de regionale projectleider.

BESTAAND BELEID

Bij dit programma staan meedoen en zelfredzaamheid centraal. Belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente een ondersteunende en faciliterende rol heeft en dat inwoners en ondernemers zelf verantwoordelijk zijn.

Werk, Werk, Werk is voor ons een belangrijk thema. Wij zien een ambitieuze rol weggelegd voor de gemeente om de verdere ontwikkeling (behoud en versterken) van de lokale en regionale economie te versterken. In de samenwerking met ondernemers en onderwijs moet de gemeente nog meer de coördinerende rol oppakken om de kansen op werkgelegenheid te vergroten.

Doel hiervan is uitbreiding van de werkgelegenheid, minder werkloosheid en een goede match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Naast onze inzet op het uitbreiden van de werkgelegenheid, zetten we in op een goede match tussen wat de markt aan competenties vraagt en de competenties van de werkzoekenden binnen ons Trainings- en Diagnosecentrum (TDC).

Voor dit programma gelden de uitgangspunten van de Wmo die ook zijn verwerkt in onze nota "Stadskanaal, samen met de burger", het integrale beleidskader voor het sociaal domein. Dat wil zeggen dat alle subsidies, interventies, verstrekkingen, etc. gericht zijn op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners. Lukt dit niet op eigen kracht of met hulp van het eigen netwerk dan is ondersteuning noodzakelijk. Daarbij gaan we uit van wat iemand wel kan en organiseren aanvullende hulp met behulp van de omgeving of met algemene voorzieningen. In situaties waarin dit niet toereikend is kan een beroep worden gedaan op een individuele maatwerkvoorziening of op specialistische hulp. Wij geven dit programma vorm in samenwerking met onze ketenpartners zoals bewoners(organisaties), vrijwilligers, scholen, wijkorganisaties, politie, zorgorganisaties, de zorgverzekeraar, het zorgkantoor en woningbouwcorporaties. Dit leidt tot een goede afstemming met het totale aanbod aan activiteiten in de gemeente.

TAAKVELDEN ECONOMIE

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

- Opstellen visie om meer werkgelegenheid in Zuidoost-Groningen te creëren via circulaire economie.
- Ondersteuning bieden bij de verdere ontwikkeling van de innovatie hub.
- Wij treden op als intermediair op het gebied van bedrijventerreinen.
- Ondersteunen in de transitie- en vastgoedopgave in de centrumontwikkeling Stadskanaal (zie de toelichting bij programma 3 Leefbaarheid).
- Ondersteunen in de transitie- en vastgoedopgave binnen de Integrale Gebiedsontwikkeling Musselkanaal en uitvoering geven aan de Centrumvisie Musselkanaal.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

- De accountmanager tezamen met de beleidsmedewerker economische zaken zijn het aanspreekpunt voor het bedrijfsleven.
- Wij zullen actief medewerking verlenen aan initiatieven tot vestiging en uitbreiding van bedrijven om de structuur en werkgelegenheid van de gemeente versterken.
- Wij treden op als loket voor allerhande vragen uit de markt en zoeken verbindingen binnen onze netwerken.
- Wij trekken samen op met het Stadskanaalster bedrijfsleven om de economische structuur in onze gemeente te versterken. Wij acteren actief op signalen en kansen in ons werkgebied en zoeken waar mogelijk samenwerking met regionale partners zoals de NOM en de provincie. Werkgelegenheid voor de doelgroep van de participatiewet heeft daarbij onze extra aandacht.
- De gemeente is zichtbaar door haar aanwezigheid bij diverse overlegorganen van handels- en winkeliersverenigingen. Wij onderhouden onze contacten en zorgen voor regelmatige bedrijfsbezoeken.
- Het bieden van een evenwichtige en aantrekkelijke warenmarkt in Stadskanaal en Musselkanaal voor het winkelend publiek. Het realiseren van een breed assortiment aan aangeboden producten op de warenmarkten is van belang voor de aantrekkingskracht voor de marktbezoekers.

Economische promotie

- Jaarlijks zijn wij als gemeente aanwezig op de Promotiedagen in Groningen. Via PR en beursdeelname de gemeente Stadskanaal en haar bedrijfsleven actief onder de aandacht brengen om kansen te creëren op het gebied van werkgelegenheid.
- Signalen voor nieuwe vestiging van bedrijven vanuit het netwerk worden opgevolgd door accountmanager bedrijven.
- We geven uitvoering aan de Toeristische visie Compleet Westerwolde op basis van het uitvoeringsprogramma.
- Samen met onze buurgemeenten geven we uitvoering aan de marketingactiviteiten en de informatievoorziening aan toeristen.
- Ondersteunen van het routebureau wandelen in Groningen.
- Het scheppen van goede voorwaarden en faciliteren van (toeristische) markten, evenementen en voorzieningen.
- Met de recreatieve sector invulling geven aan de ambitie uit het bestuursakkoord om de samenwerking te zoeken in de regio om goede recreatieve en toeristische verbindingen te slaan tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug.

TAAKVELDEN SOCIAAL DOMEIN

Samenkracht en burgerparticipatie

Activiteiten maatschappelijk werk

- Het subsidiëren en laten uitvoeren van basistaken door het Algemeen maatschappelijk werk (Amw).
- Het (co)subsidiëren van een organisatie die slachtofferhulp biedt.
- Inzet van een Mantelzorgscan.
- Uitvoering Blijk van Waardering voor mantelzorgers die intensieve zorg bieden, inclusief jonge mantelzorgers.

- Inzet van activiteiten gericht op jonge mantelzorgers.
- Het 24 uur per dag bieden van (vrijwillige) telefonische bereikbaarheid (zogenaamd luisterend oor). Dit wordt door de VNG landelijk ingekocht en uitgevoerd door Sensor.
- Uitvoeren van het vrijwilligersbeleid zoals in de Kadernota 0-de lijn is opgenomen.
- Vrijwilligers waar nodig ondersteunen bij het verwerven van een VOG.
- Blijk van waardering vrijwilligers middels vrijwilligersprijs.
- Uitvoering geven aan de Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen. De wettelijke taken (de behandeling en registratie van meldingen) zijn belegd bij het provinciale Discriminatie Meldpunt Groningen (DMG). Het lokale meldpunt en doorgeleiding naar het DMG zijn belegd bij het CJGV. Het CJGV pakt daarnaast de preventieve taken met betrekking tot voorlichting en advies op, door het beschikbaar stellen van foldermateriaal over bestrijding en voorkoming van discriminatie.
- Uitvoering geven aan de uitwerking van het Regenboogconvenant en borging hiervan. Hierin wordt samengewerkt met een afvaardiging van de gemeenteraad.
- Uitvoering taken Inburgering:
  - implementatie van de nieuwe wet Inburgering per 1 juli 2021;
  - het bevorderen van de integratie en participatie van statushouders aan de hand van afspraken op het gebied van scholing, onderwijs, werk, gezondheidszorg, veiligheid, jeugdhulp en huisvesting. Voor alle statushouders wordt een participatieverklaringstraject ingezet, een verplicht onderdeel voor het behalen van de inburgering. Tijdens dit traject wordt de vergunninghouder geïnformeerd over de in Nederland geldende normen en waarden en wordt hij wegwijs gemaakt in de Stadskanaalster samenleving;
  - subsidiëring van Stichting Vluchtelingenwerk Noord-Nederland voor de anderhalf jaar durende maatschappelijke begeleiding van statushouders;
  - het realiseren van de taakstelling op het gebied van huisvesting van vergunningshouders.

Activiteiten Voorzieningen Wmo

- Het laten uitvoeren van de Algemene Voorziening Schoonmaakondersteuning (AVS). De resultaten van een onderzoek naar de AVS kunnen leiden tot wijziging van het beleid.
- Contract- en leveranciersmanagement voor alle ingekochte zorg (maatwerk voor Wmo-voorzieningen en Wmo-dienstverlening en algemene voorzieningen). Tevens participatie in diverse regionale bestuurlijke en ambtelijke samenwerkingen rond inkoop.
- Toetsing en zo nodig aanpassing van de tarieven voor Zorg in natura en PGB omdat wij moeten voldoen aan de AMvB reële kostprijs. Als gevolg hiervan zo nodig aanpassen van de verordening Wmo 2015 en de nadere regels Wmo.
- Het (laten) innen van eigen bijdragen voor de Wmo
- Het laten uitvoeren van het trekkingsrecht PGB's door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Relatiebeheer met de SVB.
- Het organiseren en uitvoeren van het toezicht op de rechtmatigheid (jeugd en Wmo) en kwaliteit (Wmo) van onze voorzieningen.

Activiteiten Welzijn breed

- Het vertalen van landelijke ontwikkelingen naar lokaal beleid.
- Doorontwikkelen van de integrale visie op de toegang "Stadskanaal, samen met de burger".
- Coördinatie uitvoering beleidsnota 0e -lijn "Voor-, vroeg-, en nazorg, kaders voor preventie, advies en ondersteuning". De uitvoering vindt plaats door verschillende uitvoerders binnen verschillende programma's.
- Coördinatie Subsidieregelingen en voorbereiden jaarlijkse besluitvorming.
- Het organiseren van afstemming met ketenpartners waaronder het versterken van de samenwerking met het medische domein (zorgkantoor, zorgverzekeraar, wijkverpleegkundigen, huisartsen, specialistische medische zorg).
- In samenwerking met zorgverzekeraar Menzis de integrale zorg voor (kwetsbare) ouderen vormgeven gericht op een ketensamenwerking tussen het medische en gemeentelijke sociale domein.
- Aanpak eenzaamheid, door middel van uitvoering van het project 'Sociaal Vitaal' en door aan te sluiten bij het actieprogramma 'Een tegen Eenzaamheid'.
- Het voorbereiden en opstarten van nieuwe algemene voorzieningen.
- Ambtelijke ondersteuning aan de Participatieraad.
- Coördinatie budgetsubsidie stichting Welstad.

- Coördinatie Uitvoeringsplan Wmo.
- Uitvoeren van het wettelijk verplichte cliënt-ervaringsonderzoek en deelname aan de monitor sociaal domein.
- Om invulling te geven aan de afspraken uit de Startnotitie Toegankelijkheidsbeleid Stadskanaal wordt een Actieagenda Toegankelijkheid Stadskanaal uitgevoerd. Hierin staan de acties voor de komende periode om ervoor te zorgen dat ook mindervalide inwoners van de gemeente op een volwaardige manier mee kunnen doen in de samenleving.
- Een bijdrage leveren aan visies, programma's en projectenagenda's voor de wijken en dorpen volgens het programma wijkgericht werken (zie ook programma 3 Leefbaarheid).
- Inzet buurtwerkers en het verstrekken van wijkbudgetten aan wijkraden.
- Participeren in de Regiodeal processen op het gebied van gezondheid, werk en onderwijs.

Activiteiten Sociaal cultureel werk

- Afspraken met Stichting Welstad op basis van het Programma van Eisen Welzijnsvoorzieningen voor het sociaal cultureel werk, ouderenwerk, algemeen maatschappelijk werk/buurtwerk, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk, brede scholen, combinatiefunctionaris/ buurtsportcoaches en het jeugd- en jongerenwerk. Er dient sprake te zijn van een integrale benadering van de verschillende werkgebieden in het sociale domein.
- Het verstrekken van subsidies en bijdragen aan een aantal organisaties en aan projecten die passen in het beleid.
- Cofinanciering van de buurtsportcoaches die ingezet worden door schoolbesturen primair onderwijs.
- Het realiseren van een juiste afstemming tussen vraag en aanbod met betrekking tot het gebruik van gemeentelijke panden door sociaal/maatschappelijke partijen.
- De exploitatie van buurthuizen en multifunctionele accommodaties, inclusief het optimaliseren van het beheer en gebruik van deze accommodaties (bijvoorbeeld ruimtes efficiënter inzetten door medegebruik). Tevens werken wij verder aan de vastgoedexploitatie op basis van uniforme huren.

Activiteiten Kinderopvang

- Gezinnen waarin sprake is van een schrijnende gezinssituatie vanwege sociaal-medische problematiek kunnen wanneer zij geen recht op kinderopvangtoeslag hebben tijdelijk gebruik maken van kinderopvang voor kinderen tot en met 12 jaar.
- De GGD Groningen voert voor ons de wettelijk verplichte inspecties uit. Gastouderbureaus, gastouders, kinderdagverblijven, organisaties voor buitenschoolse opvang en peuterspeelzalen die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen worden opgenomen in het Landelijk Register Kinderopvang.

Wijkteams

- Het bieden van informatie, advies en ondersteuning op het gebied van wonen, zorg en welzijn.
- Het realiseren van de toegang naar gemeentelijke (algemene en maatwerk) Wmo- en jeugdhulpvoorzieningen.
- Hulpvragen kunnen via verschillende wegen bij ons binnen komen. Het KCC handelt eenvoudige vragen Wmo en jeugd af. Voor de meer specialistische vragen wordt doorgeschakeld naar specialisten van het CJGV (jeugdzaken, OGGz en veiligheid) en de backoffice Wmo. Vragen en meldingen kunnen ook via stichting Welstad binnenkomen. Met Welstad hebben wij hierover afspraken gemaakt.
- Het CJGV is de plek van waaruit de (jeugd)hulp lokaal en regionaal gecoördineerd en voor een deel geïndiceerd en uitgevoerd wordt. Daarnaast vindt vanuit het CJGV coördinatie plaats van de aanpak en de zorg in multi-probleem situaties. Dit heeft een relatie met maatschappelijke opvang, de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz), het beleid voor woonoverlast, de nazorg van ex-gedetineerden en het beleid voor huiselijk geweld en huisverboden. In het kader van preventie wordt in provinciaal verband integrale vroeghulp ingezet en voert de GGD taken op het gebied van vroegsignalering 0-4 jarigen uit.
- De inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning, tolk (anderstaligen) of een doventolk voor het gehele sociale domein. Om de inzet van cliëntondersteuning te versterken nemen wij deel aan het landelijke koplopersproject cliëntondersteuning, gefinancierd door VWS.
- De inzet van medische advisering voor het gehele sociale domein.
- We willen door een pilot Algemene Voorziening Jeugd het voorliggend hulpaanbod meer integreren in de jeugdzorg.

Inkomensregelingen

Inwoners van de gemeente die niet, of in onvoldoende mate, in de noodzakelijke kosten van het bestaan kunnen voorzien, kunnen aanspraak maken op een inkomensondersteunende gemeentelijke voorziening op grond van de Participatiewet. Hierbij wordt:

- voor 2021 uitgegaan van gemiddeld 1.050 uitkeringen. Dit aantal is vijf procent hoger dan de raming voor de begroting 2020. Wij verwachten een lichte toename van de instroom als gevolg van de Coronacrisis. Hier vallen ook de cliënten onder die vanuit de loonkostensubsidiesystematiek inkomen genereren;
- ingezet op het voorkomen van onjuiste instroom, op het rechtmatig verstrekken van inkomensvoorzieningen en op het bevorderen van uitstroom. Wij koersen voor 2021 op een uitstroom van 300 personen.

De herijkte nota armoedebeleid, het beleidsplan integrale schuldhulpverlening en een extern onderzoek naar ons huidige minimabeleid vormen in 2021 de basis voor ons beleid en uitvoering.

Voor 2021 gaan wij inzetten op efficiëntie en effectiviteit als het gaat om ons huidige armoede- en schuldhulpverleningsbeleid. Hierbij leggen wij in ieder geval onze focus op het volgende.

- De middelen voor het intensiveren van het armoedebeleid en de bestrijding van armoede onder kinderen besteden wij in 2020 in grote lijnen aan dezelfde doelen als in voorgaande jaren (onder andere subsidiering Stichting Leergeld, de Voedselbank, Stichting Urgente Noden, Veur Noppes, Jeugdfonds Sport en Cultuur).
- Samenwerking met en tussen de verschillende partijen die werkzaam zijn in het kader van armoedebestrijding in onze gemeente. Dit doen wij onder andere door de lokale Leerkring geldzaken als onderdeel van de Alliantie van Kracht voort te zetten.
- De rijksimpuls voor het intensiveren van het beleid op het gebied van schuldhulpverlening zal in 2021 besteed worden aan preventieactiviteiten conform de uitgangspunten van het beleidsplan schuldhulpverlening.
- Uitvoering geven aan het integrale beleidsplan schuldhulpverlening.
- Heroriëntatie op het minimabeleid op basis van de resultaten van extern onderzoek. Onder de voorwaarde dat bij een mogelijke versobering van ons minimabeleid de kwaliteit van dienstverlening aan de belanghebbenden gewaarborgd blijft conform de motie van de gemeenteraad.

Begeleide participatie

De economische voorspellingen voor de arbeidsmarkt in 2021 zijn niet rooskleurig en hebben onherroepelijk effect op de kansen voor bijstandsgerechtigden om deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Ook kunnen wij niet inschatten wat het effect van de Coronacrisis zal zijn. We begroten daarom een voorzichtige stijging van het aantal bijstandsgerechtigden. We blijven ambitieus en hebben vertrouwen in de effectieve aanpak die in de periode 2017-2020 tot een forse daling van het bijstandsvolume leidde.

- Onder regie van de gemeente wordt begeleiding aan de doelgroep participatiewet vanuit het Trainings- en Diagnosecentrum (TDC) uitgevoerd, waarbij de deelnemers na de diagnose ingedeeld worden op een trede van de participatieladder. Na indeling op de participatieladder wordt een traject op maat vastgelegd in een plan van aanpak, dit kan een rusttraject (trede 1), een traject naar sociale participatie (trede 2) of een traject richting zo regulier mogelijk werk (trede 3 t/m 6) zijn.
- In het TDC werken we samen met het leerwerkbedrijf Wedeka om de brede doelgroep van de Participatiewet te begeleiden naar zo regulier mogelijk werk.
- Uitvoering Beschut werk door Wedeka. Voor onze gemeente is de taakstelling voor 2021 om naar verwachting 37 plaatsten beschut werk te realiseren (indien er voldoende indicaties voor beschut werk zijn afgegeven door het UWV).

Arbeidsparticipatie

- Onze ambitie is om het werkloosheidspercentage in de gemeente Stadskanaal in 2022 gelijk met het landelijk gemiddelde te krijgen. Voor een deel hebben we als gemeente invloed op dit percentage, daar waar het gaat om inwoners van de gemeente Stadskanaal die een beroep doen op de participatiewet, IOAW/IOAZ. Voor wat betreft de inwoners met onder andere een WW, WIA en Wajong uitkeringen is het UWV verantwoordelijk. Het werkloosheidspercentage wordt bepaald op basis van alle uitkeringen.
- Voor een optimale werkgeversbenadering wordt in onderlinge samenwerking tussen de gehele arbeidsmarktregio Werk in Zicht (WIZ) Groningen en de sub-regio Oost Groningen jaarlijks een arbeidsmarktbeperkingsplan opgesteld. Hierin wordt ook de kansen op de arbeidsmarkt in Duitsland meegenomen. De Gemeente Stadskanaal heeft de ambitie jaarlijks 200 personen op de arbeidsmarkt te plaatsen.

- Naast de uitvoering van wettelijke taken ontwikkelt WIZ duurzame oplossingen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, er wordt onder andere samengewerkt op het gebied van afspraakbanen, werkgeversondersteuning, aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt en jeugdwerkloosheid en het aanvragen van subsidies voor projecten. Deze plannen en samenwerking worden uitgewerkt in het plan Perspectief op Werk dat door WIZ wordt opgesteld.
- In het sociaal akkoord 2013 is afgesproken dat werkgevers 125.000 extra banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. In onze arbeidsregio gaat het tot 2027 om 5.500 afspraakbanen, voor Oost Groningen gaat het om totaal 850 afspraakbanen. Volgens deze berekening komt de ambitie van Stadskanaal uit op 190 afspraakbanen in 2027. Eind 2020 is de stand rond 100 ingevulde afspraakbanen, eind 2021 is de ambitie 115 ingevulde afspraakbanen.

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

- Het verstrekken, uitvoeren en monitoren van individuele Wmo-maatwerkvoorzieningen in de vorm van woon- en vervoersvoorzieningen en hulpmiddelen.
- We beschikken over een aantal kleinere algemene voorzieningen zoals bijvoorbeeld de openbare rolstoelen in de centra van Musselkanaal en Stadskanaal, de Zonnebloemauto, een driewiel fietspool en een rolstoelpool in een ouderencentrum. Daar waar mogelijk worden in 2021 nieuwe algemene voorzieningen ontwikkeld waardoor het beroep op een maatwerkvoorziening wordt beperkt en onnodige bureaucratie wordt voorkomen.
- Het verstrekken van gehandicaptenparkeerkaarten op grond van de Wegenverkeerswet en het laten uitvoeren van de daarvoor verplichte medische keuringen.

Maatwerkdienstverlening 18+

- Het signaleren van ontwikkelingen en zo nodig initiëren en regisseren van veranderingen/aanpassingen in het beleid. Onder andere in verband met de ontwikkelingen op het gebied van Beschermd Wonen.
- Het verstrekken, uitvoeren en monitoren van individuele Wmo-maatwerkvoorzieningen in de vorm van zorg in natura (ZIN) of met een Persoonsgebonden Budget (PGB). Dit betreft de ondersteuning bij een ontregeld huishouden (Ondersteuning zelfredzaamheid en ondersteuning huishoudelijk werk (OZ/OH), begeleiding (begeleiding individueel of groep, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf inclusief eventueel vervoer) en (via centrumgemeente Groningen) Beschermd Wonen.
- Voor Huishoudelijke Ondersteuning onderzoeken we een nieuw normenkader.
- Met ingang van 2021 zijn na een aanbesteding nieuwe contracten voor huishoudelijke hulp OZ/OH afgesloten.
- De voorbereiding voor een nieuwe inkoop van begeleiding per 1 januari 2022.

Maatwerkdienstverlening 18-

- De Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) koopt de jeugdhulp in voor de zorg in natura (ZIN). Dat doen zij namens alle Groninger gemeenten ook in 2021. Tevens verzorgt de RIGG daarbij het contractbeheer. Er wordt gezamenlijk zorg ingekocht, de gemeenten zijn daarbij verantwoordelijk voor alleen de uitgaven aan de eigen kinderen. Een uitzondering op bovenstaande afspraken betreft de inkoop en afrekening van de niet cliëntgebonden kosten, subsidies, beschikbaarheidskosten crisisverblijf, de kosten voor landelijk werkend instellingen en jeugdhulp Plus. Deze vallen ook in 2021 onder de gezamenlijke financiële solidariteit.
- In 2020 is afgesproken dat de RIGG een structurele positie krijgt bij de inkoop en het contractbeheer van de maatwerkdienstverlening in de gehele regio. In 2021 zal deze afspraak nader worden uitgewerkt. Daarvoor zal hoogstwaarschijnlijk de zgn. Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) een belangrijke rol van betekenis gaan spelen. De NvO is een hoeveelheid niet vrijblijvende afspraken met het Rijk, waarin wordt vastgelegd hoe gemeenten in de regio de inkoop van de jeugdhulp regelen, waarbij ze extra oog hebben voor eenduidigheid en de instandhouding van het jeugdzorglandschap.
- Opstellen nieuwe beleidsnotitie jeugdhulp waarin naast voortzetting inhoudelijk beleid als gevolg van de opbrengsten van de taskforce jeugdzorg, ook vernieuwingen en de doorontwikkelmogelijkheden aan de orde komen, zowel op inhoudelijk als financieel gebied. De vernieuwde rol van de RIGG bij de inkoop + het contractbeheer en de samenwerkingsafspraken met de andere Groninger gemeenten, vastgelegd in een nog te ontwikkelen verplichte Norm voor Opdrachtgeverschap (NVO), zijn daarbij twee leidende randvoorwaarden.

- De toewijzing van jeugdhulp vindt plaats via een aantal lijnen. Een gedeelte verloopt via onze eigen toegangsorganisatie, het CJGV. Huisartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen (GI) verwijzen rechtstreeks naar jeugdhulp (ruimschoots meer dan 50% van het budget). Het onderwijs is een belangrijke vindplaats van jeugdhulpproblematiek, maar heeft niet de bevoegdheid om zelfstandig te verwijzen/indiceren; wel zijn ze een belangrijke " indirecte verwijzer". De gemeente is (financieel) verantwoordelijk voor alle jeugdhulp, we zijn voor de verwijzing afhankelijk van vele partijen. Daarom willen we de samenwerking met de huisartsen, GI's en het onderwijs in 2021 voortzetten en waar mogelijk verder aanhalen. Vanwege de positieve ervaringen continueren we de inzet van Ondersteuners Jeugd en Gezin in de huisartsenpraktijken.
- De jeugdhulp zal zich ook in 2021 blijven ontwikkelen. De goedkoopste adequate voorziening blijft het daarbij het uitgangspunt, waarbij het gebruik van data en het dashboard jeugdhulp steeds bepalender worden. Data worden onder andere gebruikt om gericht(er) middelen in te zetten, resultaten te kunnen meten en op basis daarvan de maatregelen bij te kunnen sturen. Deze aanpak zal vaker vorm krijgen via businesscases, waarmee in 2019 een voorzichtige start is gemaakt.
- Jongeren (18-) die vanuit de jeugdwet in een gezinshuis verblijven, mogen daar vanaf 2020 blijven wonen tot hun 21e verjaardag. Daar is dus geen aparte toestemming meer voor nodig van de gemeente. Daarna is tot het 23^e jaar eventueel ook nog verlengde jeugdhulp mogelijk. (Voor pleegzorg is een dergelijke bestuurlijke afspraak al sinds 1 juli 2018 van kracht). Het is de bedoeling dat gemeenten gedurende deze periode ook bepalen hoe en welke eventuele (gemeentelijke) vervolghulp en ondersteuning benodigd is. Hier wordt zichtbaar dat de grenzen tussen vroegere maatschappelijke domeinen en leeftijdsgroepen verdwijnen en gemeenten steeds meer integraal verantwoordelijk worden voor oplossingen binnen het sociale domein.

Geëscaleerde zorg 18+ en 18-

- Het bieden van een ondersteuningsstructuur bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Veilig Thuis Groningen (VTG) is hiervoor het provinciale coördinatie- en triage punt. Onder invloed van aanscherpingen van de Wet verplichte meldcode en de kwaliteits- en uitvoeringseisen waarmee VTG te maken heeft, is de taakomvang van VTG de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen en is VTG gegroeid als organisatie.
- Het realiseren van een sluitende aanpak voor daders, slachtoffers en eventueel aanwezige kinderen van huiselijk geweld en huisverboden. Mocht er voor gezinnen met kinderen meer gespecialiseerde hulp nodig zijn, dan kan via het CJGV een passende jeugdhulpvoorziening worden ingezet. Alleen in situaties waar huiselijk geweld leidt tot een huisverbod is het casemanagement en de hulpverlening gedurende de periode van het huisverbod provinciaal belegd bij Veilig Thuis. Het gaat om zo'n 8 tot 10 zaken per jaar. Na deze periode van het huisverbod, vindt er een geleidelijke overdracht plaats van Veilig Thuis Groningen naar het lokale hulpverleningsveld.
- Het bieden van hulp en ondersteuning door diverse maatschappelijke organisaties aan inwoners die vanwege drugs, alcohol of problematisch gedrag een probleem vormen voor de eigen gezondheid en de leefbaarheid van de (directe) woonomgeving. Mensen met uiteenlopende hulp- of ondersteuningsvragen blijven als gevolg van de ambulantisering zo lang mogelijk in de eigen woonomgeving wonen. Coördinatie vindt plaats door de OGGz- coördinatoren. Daarbij staat het versterken van de verbinding en samenwerking tussen de werkvelden Zorg en Openbare Orde en Veiligheid staat in 2021 centraal.
- Deelname aan de pilot 'Terugdringen Wachtlijsten Ggz'. Samen met aanbieders Ggz, stichting Welstad, OGGz en de zorgverzekeraar loopt in 2021 een pilot om de wachttijden voor GGz- behandeling (zorgverzekeringswet) zinvol te besteden.
- Een deel van het beleid en de budgetten voor Zorg voor deze doelgroepen is in handen van de Centrumgemeente Groningen. Groningen maakt afspraken met de gemeenten over inzet en besteding hiervan met betrekking tot maatschappelijke opvang, Beschermd Wonen en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz), waaronder de aanpak woonoverlast en nazorg ex-gedetineerden. Voor de periode na 2020 worden nieuwe afspraken gemaakt met de centrumgemeente Groningen over de inzet van de beschikbare middelen. Voor het onderdeel Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang worden taken vanaf 2022 gedecentraliseerd en krijgt elke gemeente hiervoor een budget. Zie de toelichting onder Nieuw beleid.
- Het uitvoeren van de Wet Verplichte GGZ. Dit betekent het aannemen van meldingen, indien nodig het uitvoeren van een Verkennend Onderzoek, het aanvragen van een zorgmachtiging dan wel het afgeven door de burgemeester van een crisismaatregel.

- In samenwerking met de woningcorporaties wordt ingezet op het organiseren van passende huisvesting voor huurders met GGZ problemen (onder andere Beschermd Wonen) waardoor blijvend herstel wordt gestimuleerd.
- Het subsidiëren en laten uitvoeren van een lokale laagdrempelige algemene (inloop) voorziening voor psychisch kwetsbare cliënten. Van hieruit vindt ontmoeting, dagbesteding en integratie met welzijnsactiviteiten plaats gericht op herstel en participatie. De voorziening is voorliggend op geïndiceerde ondersteuning (Wmo-dagbesteding). De voorziening is aanvullend op beschermd/begeleid wonen en/of behandeling. In 2021 worden concrete afspraken over financiering en doorontwikkeling gemaakt.
- Het bieden van begeleid wonen aan jongeren. Begeleid wonen voorziet in een belangrijke behoefte om maatschappelijk kwetsbare jongeren lokaal te ondersteunen naar zelfstandig wonen. Hiermee wordt voorkomen dat deze jongeren gaan zwerven of anderszins in instabiele woon- en leefsituaties terecht komen en daardoor een beroep gaan doen op zwaardere vormen van hulpverlening zoals Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang of verlengde jeugdzorg. In samenwerking met de Groninger gemeenten wordt middels pilots toegewerkt naar structurele inbedding van woonbegeleiding voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jarigen in BW dan wel Jeugdhulp en verlengde Jeugdhulp. Stadskanaal is een van de pilots.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	74.105	75.423	77.361	77.050	76.535	76.288
Baten	15.378	15.596	15.709	15.709	15.704	15.704
Saldo programma	-58.727	-59.827	-61.652	-61.341	-60.831	-60.584

	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Saldo</u>
Taakvelden Economie			
Economische ontwikkeling	34		-34
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	1	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	175	101	-74
Economische promotie	90	104	14
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	301	206	-95
Taakvelden Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	5.666	170	-5.496
Wijkteams	2.778	130	-2.648
Inkomensregelingen	19.209	14.718	-4.491
Begeleide participatie	19.020		-19.020
Arbeidsparticipatie	3.097	60	-3.037
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.592	153	-1.439
Maatwerkdienstverlening 18+	10.494	258	-10.236
Maatwerkdienstverlening 18-	13.971		-13.971
Geëscaleerde zorg 18+	313	14	-299
Geëscaleerde zorg 18-	920		-920
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	77.060	15.503	-61.557
Totaal	77.361	15.709	-61.652

Toelichting

Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van 2020 gestegen met € 1.825.000,00. Dit betreft een voordeel van € 885.000,00 voor de taakvelden Economie en een nadeel van € 2.710.000,00 voor de taakvelden Sociaal domein. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Economie

- De incidentele budgetten die in 2020 zijn geraamd in het kader van de centrumontwikkeling Stadskanaal zijn vervallen.	€	869.000,00 V
- In 2020 is een incidenteel budget verleend voor deelname aan de Noordelijke promotiedagen.	€	15.000,00 V
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	1.000,00 V
Totaal taakvelden Economie	€	885.000,00 V

Taakvelden Sociaal Domein

- De kosten OH/OZ stijgen in 2021 ten opzichte van 2020 met € 414.000,00. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van het aantal cliënten.	€	414.000,00 N
- De kosten van de algemene voorziening AVS stijgen met name ten gevolge van een toename van het aantal cliënten, met € 284.000,00. Dit is inclusief de eigen bijdrage die we aan de zorgaanbieder moeten vergoeden.	€	207.000,00 N

Tegenover het nadeel van € 284.000,00 staat een voordeel van € 77.000,00 op de via het CAK te innen eigen bijdragen. Per saldo is er een nadeel van € 207.000,00.		
- De kosten voor begeleiding zijn gestegen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen.	€	84.000,00 N
- De subsidies, waaronder de budgetsubsidie Welstad, zijn geïndexeerd voor loon-en prijsstijgingen.	€	77.000,00 N
- De lasten van de welzijnsaccommodaties dalen ten opzichte van 2020 met € 122.000,00. Dit betreft voornamelijk lagere kapitaallasten en het vervallen van een incidenteel budget voor de sloop van een welzijnsaccommodatie in 2020.	€	122.000,00 V
- In 2020 is een incidenteel budget opgenomen voor inburgering. Het budget is in 2021 vervallen, dit levert een voordeel op van € 76.000,00.	€	76.000,00 V
- De kosten van initiatieven Beleidsplan Jeugdhulp 2018-2020 in 2020 zijn incidenteel. Voor 2021 betekent dit een voordeel van € 78.000,00.	€	78.000,00 V
- De kosten voor voorzieningen gehandicapten zijn in 2021 € 70.000,00 hoger geraamd.	€	70.000,00 N
- De kosten van Veilig Thuis zijn incidenteel verhoogd in 2020, dit levert in 2021 een voordeel op van € 16.000,00. Daarnaast is sprake van een correctie van € 38.000,00 op een foutieve raming in de voorjaarsnota 2020. Totaal een voordeel van € 54.000,00.	€	54.000,00 V
- In relatie tot ontwikkelingen in Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen zijn aanvullende rijksbijdragen in het kader van ambulantisering en dak- en thuislozen gereserveerd ten behoeve van 2021 en 2022.	€	92.000,00 N
- De kosten van de 4 uren woonvoorziening zijn in 2020 opgenomen voor € 43.000,00. In 2021 worden deze kosten uit de hiervoor genoemde aanvullende rijksbijdragen gedekt, dit levert een voordeel op.	€	43.000,00 V
- De geraamde uitgaven jeugdhulp (ZIN, PGB en solidaire kosten) zijn bijgesteld voor loon- en prijsstijgingen 2020 en 2021. De totale kosten hiervan bedragen € 581.000,00. Verder zijn de uitgaven bijgesteld omdat jongeren nu tot 21 jaar in plaats van tot 18 jaar in gezinshuizen mogen verblijven. De kosten die hiermee gemoeid gaan bedragen structureel € 100.000,00. Op basis van de meest recente cijfers verwachten we daarnaast dat de lasten voor de jeugdhulp structureel nog € 1.000.000,00 hoger zullen uitvallen. Dit komt vooral doordat de kosten die samenhangen met de doorverwijzingen door gecertificeerde instellingen (GI's) fors zijn gestegen. De GI's kunnen zelfstandig jeugdigen doorverwijzen. Totaal bedraagt het nadeel dan € 1.681.000,00.	€	1.681.000,00 N
- Het budget voor de professionalisering van taken die samenhangen met de transformatie van de toegangsfunctie (CJGV) daalt van € 300.000,00 naar € 145.000,00.	€	155.000,00 V
- In de begroting is een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden en van het aantal werkenden met een loonkostensubsidie verwerkt wat leidt tot een nadeel van € 1.266.000,00. Hier staat een hogere raming van de rijksvergoeding tegenover van € 772.000,00. Per saldo betekent dit een nadeel van € 494.000,00.	€	494.000,00 N
- De verstrekkingen voor bewindvoering in het kader van de schuldhulpverlening zijn gestegen.	€	52.000,00 N
- De integratie-uitkering WSW (onderdeel van IU-participatie) wordt integraal doorbetaald aan Wedeka en stijgt met € 94.000,00. Het gemeentelijk aandeel in het exploitatietekort van Wedeka bedraagt € 2.944.000,00 en is daarmee € 55.000,00 lager. Per saldo stijgt de bijdrage aan Wedeka met € 39.000,00.	€	39.000,00 N
- In de Voorjaarsnota 2020 is het participatiebudget met ingang van 2021 gefaseerd verhoogd. Ten opzichte van 2020 levert dit een nadeel op.	€	74.000,00 N
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	46.000,00 V
Totaal taakvelden Sociaal Domein	€	2.710.000,00 N

Meerjarenraming

Per saldo dalen de lasten in de periode 2022-2024 met € 1.068.000,00. Dit betreft een voordeel op de taakvelden Sociaal domein. Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Sociaal domein

- In 2021 en 2022 is een uitvoeringsbudget geraamd voor Maatschappelijke opvang en beschermd wonen vanuit de aanvullende rijksbijdragen voor dak- en thuislozen en ambulantisering. Vanaf 2023 is dit budget vervallen.	€	92.000,00 V
- Vanwege het vervallen van de GIDS-gelden is vanaf 2022 minder beschikbaar voor het Wmo-uitvoeringsplan.	€	17.000,00 V
- Door de nieuwe aanpak Spoed voor Jeugd verwachten we dat de uitgaven jeugdhulp vanaf 2022 totaal € 250.000,00 lager zullen uitvallen.	€	250.000,00 V
- Met ingang van 2023 vervalt het incidentele budget voor de voorzieningenwijzer.	€	35.000,00 V
- Het nadelige saldo van de gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort van Wedeka en de doorbetaling van de integratie-uitkering WSW daalt met totaal € 791.000,00.	€	791.000,00 V
- Het participatiebudget is in 2022 met € 57.000,00 en in 2023 met € 58.000,00 verhoogd. Totaal een nadeel van € 115.000,00.	€	115.000,00 N
- Overige ontwikkelingen.	€	2.000,00 N
Totaal taakvelden Sociaal domein meerjarenraming	€	1.068.000,00V

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toevoegingen						
Onttrekkingen	694	1.350	122	122	122	122
Saldo mutaties	694	1.350	122	122	122	122

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2020 € 1.228.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Economie

- In 2020 is een onttrekking aan de reserve Werkgelegenheid geraamd voor de kosten van deelname aan de promotiedagen. Dit vervalt in 2021. € 15.000,00 -
- De in 2020 geraamde onttrekkingen in het kader van de centrumontwikkeling Stadskanaal zijn vervallen. € 869.000,00 -

Taakvelden Sociaal Domein

- In 2021 vervalt de onttrekking aan de reserve Sociaal domein ten behoeve van het Innovatiebudget. € 83.000,00 -
- Voor uitbreiding van de formatie CJGV is in 2020 incidenteel € 78.000,00 aan de reserve Sociaal domein onttrokken. € 78.000,00 -
- De onttrekking aan de reserve Sociaal domein voor de extra kosten huishoudelijke hulp vervalt in 2021. € 150.000,00 -
- Een deel van de kapitaallasten van de welzijnsaccommodaties wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa. Door daling van de lasten daalt ook de onttrekking. € 33.000,00 -

Totaal mutaties reserves € 1.228.000,00 -

2. ONTPLOOIING

Leren en Ontmoeten

Taakvelden Onderwijs en Sport, cultuur en recreatie

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

In een sterke pedagogische civil society voelen burgers zich betrokken bij de (opvoeding van) kinderen en jeugdigen in hun omgeving. Binnen zo'n rijke en sterke sociale omgeving krijgen jeugdigen de meeste kans zich optimaal te ontwikkelen. We zetten sterk in op preventie en vroeghulp en het stimuleren van talentontwikkeling. Daarbij accepteren we, binnen gezonde en veilige grenzen, verschillen tussen gezinnen en kinderen. Zowel in het tempo van opgroeien, als in de uitkomst van de talentontwikkeling.

Wij blijven een excellente gemeente om in te wonen en behouden onze regiofunctie op het gebied van voorzieningen. Wij investeren in de kwaliteit van onze voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en recreatie.

Effecten taakvelden Onderwijs

- Jongeren de mogelijkheid bieden zich te ontwikkelen tot weerbare, zelfstandige, competente en sociale burgers.
- Jongeren hebben, zoveel als mogelijk, een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt én werk.

Effecten taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Sportstimulering door doelgroepenbenadering en verenigingsondersteuning.
- Een breed aanbod van culturele voorzieningen.
- (Duurzame) bescherming en ontwikkeling van cultureel erfgoed.
- Bereikbaarheid van recreatieve voorzieningen.

Nieuw beleid

Taakveld	Prioriteit	Algemene doelstelling	Activiteit voor het begrotingsjaar	Cat*
Musea	Streekhistorisch Centrum Stadskanaal	Verbeteren zichtbaarheid en bereikbaarheid	Onderzoek huisvesting	3
Cultureel erfgoed	Begraafplaats Uniken	Behoud van de begraafplaats	Opstellen herstelplan	3

*zie leeswijzer

Streekhistorisch centrum:

Het Streekhistorisch Centrum Stadskanaal stelt in gezamenlijkheid met stichting Biblionet Stadskanaal een toekomstgericht plan op, inclusief een businesscase, waarbij het Streekhistorisch Centrum Stadskanaal integreert in de locatie van de bibliotheek in Stadskanaal. De meegegeven financiële kaders vanuit de gemeente zijn de structurele jaarlijkse subsidies van beide stichtingen.

Begraafplaats Uniken

Met onze bijdrage aan het opstellen van een herstelplan beogen we dat een historische begraafplaats (cultureel erfgoed en rijksmonument) behouden blijft voor de toekomst.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Absoluut verzuim	aantal per 1.000	2018	1,2	1,9
2	Relatief verzuim	aantal per 1.000	2018	87	23
3	Voortijdige schoolverlaters (VO + MBO)	%	2018	1,8	1,9
4	Niet-sporters	%	2016	64,2	48,7

Bron: *Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)*

Toelichting

1. Het aantal leerplichtigen (leeftijd 5 tot 18 jaar) dat niet staat ingeschreven op een school. De periodeaanduiding staat voor schooljaar 2017/2018.
2. Het aantal leerplichtigen (leeftijd 5 tot 18 jaar) dat wel staat ingeschreven op een school, maar gedurende een bepaalde tijd ongeoorloofd afwezig is. De periodeaanduiding staat voor schooljaar 2017/2018.
3. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periode aanduiding staat voor schooljaar 2017/2018.
4. Het percentage bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één per week aan sport doet ten opzichte van de totale bevolking van 19 jaar en ouder.

Wat doen wij daarvoor?

NIEUW BELEID

TAAKVELDEN SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Streekhistorisch Centrum Stadskanaal

Het Streekhistorisch Centrum (SHC) heeft aangegeven dat zij graag naar het centrum van Stadskanaal willen verhuizen. De argumenten van het SHC om te verhuizen naar het centrum zijn verbeterde zichtbaarheid en bereikbaarheid, maar ook het toevoegen van een culturele functie aan het centrum. SHC is hierover in gesprek met stichting Biblionet Groningen (hierna bibliotheek). De beide partijen schrijven een gezamenlijk ondernemingsplan waarbij het SHC volledig integreert op de begane grond in de bibliotheek (in 't Kofschip). Daarnaast is het SHC voornemens om een deel van de eerste verdieping te huren als kantoor en archief. Wij verwachten dat SHC en bibliotheek in 2020 een toekomstvisie in gezamenlijkheid uitgekristalliseerd hebben. In 2021 wordt de haalbaarheid van het plan bepaald, zowel op inhoud als financieel gezien.

Begraafplaats Uniken

Het rijksmonument Begraafplaats Uniken kent een slechte staat van onderhoud. De begraafplaats is in eigendom van de Stichting Egbert Uniken. Naar aanleiding van meldingen is eind 2019 door de Omgevingsdienst Groningen (ODG) een handhavingstraject gestart. De stichting heeft onvoldoende kennis en middelen om beheer goed ter hand te nemen. Voor behoud van de begraafplaats zijn maatregelen onontkoombaar. Vertrekpunt van gemeente, de ODG en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is om tot een gesprek te komen in plaats van in te zetten op handhaving. Er is gezocht naar partners om gezamenlijk te bezien welke mogelijkheden er zijn om de begraafplaats te herstellen. Wij leveren een (financiële) bijdrage aan het opstellen van een plan voor herstel van de begraafplaats. Daarnaast bieden we de Stichting Egbert Uniken een beheerkader en willen we aan de hand daarvan verdere afspraken met elkaar maken.

BESTAAND BELEID

Door ontgroening en vergrijzing verandert de bevolkingssamenstelling van Stadskanaal. Dat heeft onder meer tot gevolg dat mensen andere eisen stellen aan hun woonomgeving en de voorzieningen waarvan zij gebruikmaken. Om een excellente woongemeente te blijven en voldoende, kwalitatief goede voorzieningen te behouden zullen wij ons aanbod van voorzieningen zoveel als mogelijk aansluiten bij de veranderende wensen van onze inwoners.

TAAKVELDEN ONDERWIJS

Onderwijshuisvesting

- In 2020/2021 zal de besluitvorming omtrent het meerjarenplan onderwijshuisvesting plaatsvinden op basis van het Masterplan Onderwijshuisvesting Stadskanaal. Vooruitlopend daarop zal het verzoek met betrekking tot de tijdelijke huisvesting bij de Maarsborg in het verlengde van de beoogde nieuwbouwplannen worden beoordeeld.
- Uitvoering geven aan het programma 2021 en het vaststellen van het programmaoverzicht 2022.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Activiteiten Onderwijsbeleid

- Samen met de gemeenten Midden-Groningen en Veendam voeren we het externe toezicht op het verzelfstandigde openbaar basisonderwijs uit.
- Door de GGD wordt het vroegtijdig opsporen van spraak-, taal- en ontwikkelingsrisico's voor 0-4 jarigen uitgevoerd. De risicopeuters vormen de doelgroep van de voorschoolse educatie. Daarnaast draagt de gemeente bij aan de realisatie van ondersteuning en begeleiding van zorgleerlingen.
- De OAB-aanpak (onderwijsachterstandenbeleid) is erop gericht om alle kinderen zoveel mogelijk een gelijke start te bieden bij het begin van het basisonderwijs. Om dit vorm te geven voeren wij structureel overleg met de betrokken schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en overige partijen.

- De Voorschoolse Educatie-voorzieningen in onze gemeente bieden doelgroeppeuters zestien uur per week educatie. Daarnaast is er voor hun ouders ondersteuning voor het vormgeven van een taalrijkere omgeving thuis. Er wordt structureel ingezet op verbetering van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en het bereik van doelgroeppeuters.
- Er functioneren netwerken brede school in aandachtswijken. Hiervoor is een geormerkt budget beschikbaar. De coördinatie is belegd bij de betrokken buurtwerker van Stichting Welstad. De inzet en activiteiten zijn gericht op optimale ontwikkelingskansen, een gezonde en bewuste leefstijl en veiligheid.
- Stimuleren geletterdheid en ondersteuning laaggeletterden.

Activiteiten Leerlingenzaken

- Uitvoering geven aan de wettelijke taken leerplicht.
- Uitvoering geven aan leerplicht spreekuren.
- Deelname aan netwerken.
- Monitoring van alle jongeren tot 27 jaar.
- Uitvoering geven aan de sluitende aanpak jongeren.
- RMC-taken afstemmen op lokale taken om zodoende een sluitende melding, registratie, doorverwijzing en herplaatsing van voortijdig schoolverlaters te realiseren.
- Uitvoering geven aan leerlingenvervoer.
- Stimuleren van projecten om te komen tot nieuwe vervoersvoorzieningen in het kader van leerlingenvervoer, aansluitend bij visie Publiek Vervoer. We pakken de projecten 'GO-ov' en 'Voor Elkaar Pas' op, twee projecten waarbij leerlingen wordt aangeleerd om al dan niet onder begeleiding te reizen met het openbaar vervoer naar en van school. De projecten ondersteunen de aanzet naar zelfstandigheid van leerlingen in het speciaal onderwijs.

Activiteiten Peuteropvang

- De peuteropvang voor kostwinnersgezinnen (de zogenaamde éénverdieners) valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Er is een gemeentelijke subsidieregeling voor deze ouders. Ouders betalen een ouderbijdrage die overeenkomt met de kinderopvangtoeslagregeling voor tweeverdieners. De gemeente heeft de uitvoering van de regeling gemandateerd aan geregistreerde kindercentra.
- Het kabinet wil dat elk kind goed voorbereid aan het basisonderwijs kan beginnen en wil daarom dat nog meer peuters gebruik maken van de voorschoolse opvang. Gemeenten hebben de taak en middelen gekregen om het gebruik van een voorschoolse voorziening te optimaliseren. Aanbieder van Voorschoolse Educatie geven hieraan specifieke aandacht.

TAAKVELDEN SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Sportbeleid en activering

In het voorjaar van 2020 is een lokaal sportakkoord gesloten. Vanwege het Coronavirus konden we pas later starten met de uitwerking van de pijlers van dit akkoord. In 2021 en wellicht 2022 gaan we hier verder mee.

Sportaccommodaties

- In het kader van de gewenste binnensportaccommodatiestructuur in de kern Stadskanaal zijn 4 alternatieven uitgewerkt. De besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden.
- Het onderhouden en exploiteren van de buitensportaccommodaties.
- Het exploiteren van en het uitvoeren van renovaties bij 3 openluchtbaden.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

- Stichting Kunstenschool Zuid Groningen (SKZG) geeft uitvoering aan lessen op het gebied van muziek, theater, dans en educatie voor kinderen en volwassenen.
- Stichting Kunstzinnige Vorming Stadskanaal De Pauw gaat in 2021 aandacht besteden aan kunsteducatie en allerlei workshops voor kinderen en volwassenen.
- Stimulering van initiatieven op het gebied van kunst en cultuur.
- Verstrekken van subsidies voor kunst en cultuur.
- Verstrekken van bijdragen en subsidies voor nationale feest- en gedenkdagen.
- Professionele voorstellingen in het Theater Geert Teis.

- Organiseren van exposities in het KCC.
- Faciliteren van het Koersteam Cultureel Ondernemen.

Musea

- Subsidiëring van de stichting Streekhistorisch Centrum Stadkanaal (SHC).
- Uitvoering van het educatieproject voor het basisonderwijs door SHC.
- Uitvoering geven aan allerlei zondagmiddagactiviteiten en verschillende exposities gedurende het jaar.
- Het SHC organiseert verdere digitalisering van hun collectie.

Cultureel erfgoed

- Informatievoorziening aan de eigenaren van gemeentelijke en rijksmonumenten.
- Initiatieven ondersteunen tot behoud of herbesteding van cultureel erfgoed.

Media

- De bibliotheek heeft een hoofdvestiging in Stadskanaal, kleine servicepunten in Musselkanaal (MFA Lint) en Onstwedde (MFA de Bolster) en een bijna dekkend netwerk van de Bibliotheek- op-school (dBOS).
- Vanuit de provinciale producten- en diensten catalogus afspraken maken over de basisvoorziening (de klassieke uitleenbibliotheek) en aanvullende diensten die passen binnen onze lokale wensen en behoeften.
- Provinciale monitoring van producten, diensten en financiën.
- Uitvoeren Taalhuis in Stadskanaal en realiseren van een Taalpunt in Musselkanaal voor aanpak laaggeletterdheid.
- Samenwerking vindt plaats in een Taalnetwerk bestaande uit: Stichting Lezen & Schrijven, ROC Noorderpoort, Stichting Biblionet, Stichting Welstad en de gemeente Stadskanaal (TDC). In 2021 wordt deze samenwerking versterkt met andere mogelijke partners zoals Humanitas of bedrijven.
- Provinciaal wordt ingezet op laaggeletterdheid, coördinatie bij de gemeente Groningen voor een gezamenlijke aanpak.

Lokale omroep

- Het subsidiëren van de streekomroep RTV1.
- RTV1 verzorgt de uitzendingen van de raadsvergaderingen.
- Via verschillende media brengt RTV1 de actualiteiten van de gemeente Stadskanaal onder de aandacht bij onze inwoners.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

- Afronden tweede fase project renovatie groenvakken.
- Het in stand houden van de camperplaats in Musselkanaal.
- Het behouden van goede voorzieningen voor de vaarrecreatie.

Activiteiten Natuur- Landschapsbescherming

We willen zo goed mogelijk kansen benutten ter versterking van het landschap en ontwikkeling van de natuur. Zo nemen we deel aan de gebiedscommissie Westerwolde die de zorg had voor de ontwikkeling van het natuurnetwerk in het gebied van Westerwolde (met in de gemeente Stadskanaal het Ellersinghuizerveld, Ter Wupping-Wessinghuizen en Smeerling). Dit natuurnetwerk is voltooid. De gebiedscommissie blijft zich inzetten voor natuur- en landschapsontwikkeling en bescherming in Westerwolde.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	10.886	11.114	10.575	10.506	10.437	10.437
Baten	2.396	2.645	2.520	2.652	2.652	2.529
Saldo programma	-8.491	-8.469	-8.055	-7.854	-7.786	-7.908

	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Saldo</u>
Taakvelden Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	2.217	36	-2.181
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.358	1.009	-1.350
	4.576	1.045	-3.531
Taakvelden Sport, cultuur en recreatie			
Sportbeleid en activering	169	3	-167
Sportaccommodaties	2.171	306	-1.864
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	2.418	1.106	-1.312
Musea	138	4	-134
Cultureel erfgoed	29		-29
Media	908	6	-902
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	166	50	-116
	5.999	1.475	-4.524
Totaal	10.575	2.520	-8.055

Toelichting

Het nadelig saldo van dit programma is ten opzichte van de begroting 2020 € 413.000,00 minder nadelig. Dit betreft een voordeel van € 167.000,00 voor de taakvelden Onderwijs en een voordeel van € 246.000,00 op de taakvelden Sport, cultuur en recreatie (inclusief een nadeel van € 5.000,00 voor nieuw beleid). Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Nieuw beleid

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Voor de bijdrage aan een plan voor herstel van de begraafplaats Uniken is in 2021 € 5.000,00 opgenomen.	€	5.000,00 N
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie	€	5.000,00 N

Bestaand beleid

Taakvelden Onderwijs

- De kapitaallasten voor onderwijshuisvesting zijn € 181.000,00 lager waardoor een voordeel is ontstaan.	€	181.000,00 V
- Een aantal activiteiten in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) zal in 2021 niet worden uitgevoerd wat leidt tot een voordeel.	€	58.000,00 V
- Met ingang van 2021 vervalt een bijdrage ten behoeve van tijdelijke formatie van het CJGV (leerplicht). Tegenover dit nadeel staan lagere personeelskosten.	€	63.000,00 N
- De implementatie van een systeem voor de administratie van RMC en leerplicht leidt met ingang van 2021 tot hogere lasten (waarvan € 14.000,00 incidenteel in 2021).	€	22.000,00 N
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	13.000,00 V
Totaal taakvelden Onderwijs	€	167.000,00 V

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Diverse in 2020 incidenteel geraamde budgetten van totaal € 61.000,00 op de taakvelden Sport vervallen in 2021. Dit levert een voordeel op.	€	61.000,00 V
- De op basis van de Ambitienota 2020-2023 in 2020 geraamde stelpost voor zwembaden is vervallen.	€	147.000,00 V
- De frictiekosten ten gevolge van een bezuiniging bij het Centrum van de Kunsten Zuid Groningen zijn in 2021 € 15.000,00 lager dan in 2020.	€	15.000,00 V
- Voor de viering van 75 jaar Vrijheid in 2020 en het kroonjaar 2020 zijn in 2020 incidenteel budgetten beschikbaar gesteld. Dit betekent in 2021 een voordeel van € 25.000,00.	€	25.000,00 V
- De subsidies aan de bibliotheek en culturele instellingen zijn geïndexeerd voor loon- en prijsstijgingen.	€	24.000,00 N
- Het budget voor de transformatie van de bibliotheek naar een bibliotheek 3.0 is in 2020 incidenteel € 55.000,00 hoger door overheveling van het budget van 2019. In 2021 vervalt dit bedrag.	€	55.000,00 V
- In 2021 zijn incidentele budgetten ten behoeve van noodzakelijke vervangingen voor het theater Geert Teis geraamd.	€	15.000,00 N
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	18.000,00 N
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie	€	246.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo dalen de lasten in de periode 2022-2024 met € 147.000,00. Dit betreft een voordeel van € 164.000,00 voor de taakvelden onderwijs en nadeel van € 17.000,00 voor de taakvelden Sport, cultuur en recreatie. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Onderwijs

- De bijdrage voor bewegingsonderwijs aan het voortgezet onderwijs vervalt met ingang van 2022.	€	30.000,00 V
- De rijksvergoeding voor OAB stijgt met ingang van 2022 met € 168.000,00.	€	168.000,00 V
- Voor diverse activiteiten in het kader van het OAB is vanaf 2022 een budget van € 66.000,00 opgenomen.	€	66.000,00 N
- De lasten voor implementatie van het administratiesysteem RMC en leerplicht vervallen met ingang van 2022.	€	14.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€	18.000,00 V
Totaal taakvelden Onderwijs meerjarenraming	€	164.000,00 V

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- De compensatieregeling btw (SPUK) vervalt met ingang van 2024. Dit levert een nadeel op van € 122.000,00.	€	122.000,00 N
- De incidentele bijdrage aan een plan voor herstel van de begraafplaats Uniken vervalt in 2022.	€	5.000,00 V
- De frictiekosten ten gevolge van de bezuinigingen bij het Centrum van de Kunsten Zuid Groningen worden gecompenseerd tot en met 2022.	€	26.000,00 V
- Het budget voor de transformatie naar een bibliotheek 3.0 vervalt vanaf 2023.	€	55.000,00 V
- In 2022 vervallen de incidentele budgetten ten behoeve van de noodzakelijke vervangingen voor het theater Geert Teis.	€	15.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€	4.000,00 V
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie meerjarenraming	€	17.000,00 N

Mutaties Reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toevoegingen	30	15	11	11	11	11
Onttrekkingen	782	660	551	551	551	551
Saldo mutaties	752	645	540	540	540	540

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2020 € 105.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Onderwijs

- De onttrekkingen aan de reserve Bijdragen in kosten activa zijn lager. € 37.000,00 -

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- De geraamde onttrekkingen voor incidentele budgetten op de taakvelden Sport van totaal € 41.000,00 vervallen in 2021. € 41.000,00 -
- De op basis van de Ambitienota 2020-2023 in 2020 geraamde stelpost voor zwembaden is vervallen. Dit betreft een onttrekking aan de reserve Bijdragen in kosten activa van € 11.000,00. € 11.000,00 -
- De overige onttrekkingen aan de reserve Bijdragen in kosten activa zijn lager. € 9.000,00 -
- Overige ontwikkelingen. € 7.000,00 -

Totaal mutaties reserves	€ 105.000,00 -
---------------------------------	-----------------------

3. LEEFBAARHEID

Wonen en Bereikbaarheid

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, Volksgezondheid en milieu en Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Wij bieden onze inwoners en ondernemers een hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Effecten taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

Wij willen dat iedereen in onze gemeente en de provincie veilig deel kan nemen aan het verkeer. Wij hebben samen met de verkeersveiligheidspartners in Groningen (gemeenten en de provincie Groningen) een breed verkeerseducatieprogramma en een gezamenlijk plan van aanpak om de verkeersveiligheid te bevorderen.

Effecten taakvelden Volksgezondheid en milieu

Bij de ontwikkeling van het landelijk en stedelijk gebied is duurzaamheid een leidend principe, onder andere door vermindering van afvalstoffen en CO2-emissie en gebruik van fossiele energie.

Effecten taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wij hebben een woningvoorraad die kwalitatief en kwantitatief aansluit bij de wensen van onze inwoners. Met ons bestemmingsplan met verbrede reikwijdte hebben wij onze planologische basis op orde. Onder andere door projecten als de centrumontwikkeling in Musselkanaal en de gebiedsontwikkeling in Stadskanaal werken wij aan compacte centra, met voldoende voorzieningen.

Nieuw beleid

Taakveld	Prioriteit	Algemene doelstelling	Activiteit voor het begrotingsjaar	Cat*
Verkeer en vervoer	Bestrijding invasieve exoten	Verminderen overlast	Uitvoeren bestrijding	3
Openbaar vervoer	Openbaar vervoer	Instandhouding abri's	Overname bestaande abri's	2
Riolering	Waterketenakkoord Groningen-Noord Drenthe 2020-2025	Continuëren samenwerking	Uitvoeren gezamenlijke activiteiten	2
Milieubeheer	Bestrijding Eikenprocessierups	Verminderen overlast	Uitvoeren bestrijding	3
Milieubeheer	Warmtetransitie-centrum Groningen	Uitvoering van het klimaatakkoord	Ondersteunen bij het opstellen van een Transitievisie Warmte	1
Ruimtelijke ordening	Omgevingswet	Implementatie	Afronden fase 1 - Omgevingsvisie - Omgevingsplan	1

*zie leeswijzer

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inw.	2018	174	172
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	34,2	18,5
3	WOZ-waarde woningen	duizend euro	2015	142	206
			2016	136	209
			2017	143	216
			2018	149	230
			2019	161	248
4	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000	2019	1,6	9,2
5	Demografische druk	%	2020	82,4	70
6	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2020	701	700
7	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2020	747	773

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner (kg).
2. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
3. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.
4. Het aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen.
5. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
6. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.
7. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.

Wat doen wij daarvoor?

NIEUW BELEID

TAAKVELDEN VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Bestrijding invasieve exoten

De invasieve exoten, zoals de Japanse Duizendknoop en Berenklauw dienen adequaat bestreden te worden. Met twee pilots, te weten de inzet van akkervarkens en injectie met enzymen, willen we ervaring opdoen of deze methoden geschikt zijn om de exoten te bestrijden.

Openbaar vervoer

In 2021 sluiten wij aan bij de gezamenlijke aanbesteding van het beheer en onderhoud van reclame abri's door de provincie Groningen. Daarbij gaan wij 35 bestaande, nog goede abri's tegen de geldende marktwaarde overnemen van de huidige contractant.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Waterketenakkoord Groningen-Noord Drenthe 2020-2025

In 2019 is het waterketenakkoord Groningen-Noord-Drenthe verlengd tot 2025. Door de gemeentelijke herindelingen van de afgelopen jaren is het aantal deelnemende partijen teruggebracht tot 18. Aan het akkoord nemen nu deel 10 Groninger en 4 Noord-Drentse gemeenten, twee waterschappen en twee waterbedrijven. Naast het voortzetten van reeds gestarte projecten worden er ook nieuwe projecten/activiteiten gestart. Projecten/plannen/taken die in de afgelopen periode zijn gestart worden gecontinueerd en nieuwe projecten plannen worden opgepakt.

In het waterketenakkoord zijn de volgende projecten/activiteiten expliciet genoemd.

- Kwetsbaarheid verminderen: uitwisseling personeel, instroom bevorderen, maatwerkopleidingen, kennis bijeenkomsten.
- Duurzaamheid versterken: warmteterugwinning, terugwinnen water, maatregelen volgens maatschappelijk meest verantwoorde kosten.
- Ondersteuning van maatschappelijke opgaven: wateroverlast, droogte (klimaatadaptatie), zoetwaterbeschikbaarheid, afstemming met implementatie omgevingswet.
- Nulmeting cybercriminaliteit.

Het Water- en rioleringsplan 2016-2021 heeft een looptijd tot 1 januari 2021. Daarom zal er uiterlijk eind 2020 een nieuw Water- en rioleringsplan 2021-2025 vastgesteld moeten worden. Dit plan zal geactualiseerd beleid en uitgangspunten bevatten met betrekking tot de water- en rioleringsstaken.

Bestrijding Eikenprocessierups

Om de Eikenprocessierups (EPR) de komende jaren adequaat te kunnen bestrijden is een beheerplan noodzakelijk. Dit plan wordt uiterlijk eind 2020 opgesteld. Dit plan zal mede gebaseerd zijn op de ervaringen van pilot, de ingezette beheersmaatregelen zoals het uitzetten en plaatsen van mezenkastjes, verhoogde biodiversiteit van de bermen en de ontvangen meldingen en eventuele klachten over de EPR.

Warmtetransitiecentrum Groningen

Voor de uitvoering van het klimaatakkoord is elke gemeente verplicht om in 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) vast te stellen. In deze visie wordt voor de hele gemeente op wijk- of dorpsniveau een principekeuze gemaakt voor het meest geschikte alternatief voor aardgas. Ook wordt in de visie een globale planning en prioritering opgesteld in welke volgorde dorpen en wijken van het aardgas gaan.

De provincie Groningen heeft het initiatief genomen om het Warmtetransitiecentrum Groningen (WTCG) op te richten. Het WTCG levert kennis en capaciteit aan deelnemende gemeenten voor het opstellen van de TVW en de wijkuitvoeringsplannen die volgen.

TAAKVELDEN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Omgevingswet

We streven naar vaststelling van een Omgevingsvisie 1.0 medio 2021 en een versie 2.0 in 2023. Het "bestemmingsplan met verbrede reikwijdte" (of: omgevingsplan 1.0) willen we vaststellen in de tweede helft van 2021. Dit zorgt ervoor dat de planologische basis actueel en op orde is. Het is een goede voorbereiding op het in werking treden van de Omgevingswet per 1 januari 2022.

Na de inwerkingtreding moeten we een aantal aanpassingen en aanvullingen in de versie 1.0 doorvoeren. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het in het plan opnemen van de overige regels en verordeningen die de fysieke leefomgeving aangaan, zowel van provincie als gemeente. Maar ook het verwerken van de bruidsschat zoals we die van het Rijk krijgen. Dit betreft de landelijke bouw-, RO- en milieuregelgeving die gedelegeerd wordt aan provincies en gemeenten. De opbouw en verschijningsvorm van het nieuwe omgevingsplan verschilt ook van die van zijn voorganger. Na het doorvoeren van deze en andere zaken beschikken we uiterlijk in 2023 over een volwaardig omgevingsplan 2.0.

BESTAAND BELEID

Om te weten wat er leeft bij onze inwoners, betrekken wij hen bij ons beleid. Dit doen wij ook vanuit de gedachte dat mensen zich meer verantwoordelijk voelen voor hun woonomgeving als zij betrokken zijn bij de inrichting en het beheer ervan.

Wij worden niet alleen geconfronteerd met een veranderende bevolkingssamenstelling, het inwoneraantal van Stadskanaal daalt ook. Met het woningaanbod spelen wij op beide ontwikkelingen in. Wij doen dit vanuit het gemeentelijk woonbeleid en in samenwerking met de woningcorporaties (prestatieafspraken) en met andere gemeenten in Oost-Groningen (regionaal woon- en leefbaarheidsplan). Kwaliteit en variatie staan daarbij voorop.

Ons milieubeleid staat in het teken van de zorg voor een schone, gezonde leefomgeving. Wij willen onze inwoners bewust maken van hun invloed op een gezonde leefomgeving en hun houding en gedrag ten aanzien van milieu en duurzaamheid beïnvloeden. Daarnaast maken duurzaamheid en de zorg voor het milieu onderdeel uit van allerlei andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, maatschappelijk vastgoed, openbare verlichting en afval. Wij geven zelf het goede voorbeeld door maatregelen te nemen die de milieubelasting van onze eigen organisatie en ons eigen vastgoed beperken.

Het ruimtelijke beleid staat in het teken van deregulering en flexibiliteit. We maken ons bestemmingsplan eenvoudiger, flexibeler en eenduidiger. Deregulering is een belangrijk onderdeel.

TAAKVELDEN VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Verkeer en vervoer

- Het onderhoud van wegen met een verkeersfunctie wordt uitgevoerd op basis van beleidsthema Duurzaamheid. Dat betekent dat er preventief groot onderhoud wordt uitgevoerd. Wegen met een erfdoelingsfunctie (verblijfsgebieden) worden uitgevoerd op basis van beleidsthema Veiligheid. Dat betekent dat er curatief onderhoud plaatsvindt.
- Tijdens de schouwen en uit het beheerprogramma is gebleken dat de vitaliteit van het groen afneemt. Gevolg daarvan is dat de reguliere onderhoudskosten gaan toenemen. De vitaliteit van het groen zal over een periode van vier jaar (2018-2021) weer op peil worden gebracht door vervanging van het groen.
- Gedurende de looptijd van de kadernota worden investeringen gedaan om een aanzienlijk deel van de achterstand op de vervanging van kunstwerken met een kwaliteitsniveau D weg te werken.
- Samen met provincie en regio het analyseren van verkeersonveilige locaties en het opstellen van een regionaal uitvoeringsplan.
- Samen met de provincie Groningen, ProRail, STAR en gemeente Veendam de planuitwerking uitvoeren voor de reactivering van de spoorlijn Veendam-Stadskanaal.
- Samen met de Nedersaksengemeenten initiatieven ontwikkelen om de realisatie van de ontbrekende schakel tussen Emmen en Stadskanaal te bevorderen.
- Afronden van het nieuwe Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan (GVVP 2019-2030)
- Uitvoering van diverse educatieve en voorlichtingsacties ter bevordering van de verkeersveiligheid.
- Uitrol van elektrische oplaadpalen op strategische locaties en op basis van particuliere aanvragen.

Havens en waterwegen

Bediening bruggen en sluizen in het Stadskanaal.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Riolering

- Uitvoering van projecten uit het Water- en rioleringsplan 2021-2025.
- Uitvoering van projecten/maatregelen uit het Basisrioleringsplan kernen Stadskanaal en Musselkanaal en vervanging/renovatieprojecten riolering.
- In 2021 zullen we aandacht besteden aan activiteiten/taken die een relatie hebben met klimaatadaptatie.

Afval

Ook in 2021 zullen wij ons moeten blijven inzetten om de VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof) te halen. Doelstellingen waren om in 2020 75% van het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen en maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar. Helaas hebben we door de Coronacrisis een behoorlijke dip in de afvalinzameling gehad. Waar we in 2019 een mooie daling zagen, werden we na Corona geconfronteerd met een behoorlijke stijging van het restafval. Dit betekent dat we ook in 2021 nog behoorlijk moeten inzetten op de VANG-doelstellingen die uiteraard actueel blijven. De inzet moet gericht blijven op een reductie van het restafval en een betere scheiding. Dus communicatie en voorlichting richting onze inwoners en andere bij dit onderwerp betrokken partijen, zoals wijk- en dorpsraden, plaatselijk belangenverenigingen, scholen en verenigingen blijven belangrijk, evenals de inzet van een afvaladviseur.

De diverse voorzieningen zoals opgenomen in het Zwerfafvalplan 2013-2017 zijn geplaatst of uitgevoerd. In 2021 zal actief gemonitord moeten worden of de hoeveelheid zwerfafval afneemt.

Milieubeheer

Uitvoering geven aan de gemeentelijke milieudoelstellingen die onder andere zijn vastgelegd in het jaarprogramma, dat deel uitmaakt van de omgevingsnota Stadskanaal en de Nota duurzaamheid.

- Via de Omgevingsdienst Groningen (ODG) vindt toezicht en handhaving plaats.
- Overleg Grondbank Nederland in het kader van de sanering van het Ceresmeer.
- Ook in 2021 voeren wij het saneringsprogramma Wegverkeerslawaaai uit. Met deze subsidie kunnen maatregelen worden getroffen aan de gevels van geselecteerde woningen die een te hoge geluidbelasting vanwege wegverkeerslawaaai ondervinden.

Met de nota duurzaamheid willen wij 100% energieneutraliteit in 2050 realiseren. Om deze doelstelling realistisch en controleerbaar te houden wordt er ook gewerkt met tussentijdse doelstellingen.

- 28% energieneutraliteit in 2022.
- 60% energieneutraliteit in 2035 (tussentijdse doelstelling van de provincie Groningen ook 60%).
- 100% energieneutraliteit uiterlijk in 2050 (doelstelling provincie Groningen, nationale, Europese en mondiale doelstellingen).

In het nieuwe landelijke klimaatakkoord worden op hoofdlijnen over de samenwerking tussen gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk afspraken gemaakt over onder andere het thema Energie en Klimaat. Dat betekent samen aan de slag voor het klimaat, door te streven naar onder meer:

- een CO₂-reductie tot 49% in 2030;
- circa 50.000 nieuwbouwwoningen per jaar aardgasvrij op te leveren in 2021;
- 30.000 - 50.000 bestaande woningen per jaar aardgasvrij te maken of 'aardgasvrij-ready'.

Dit zal worden samengevat in de RES (Regionale Energie Strategie). De eerste versie van de RES zal in 2021 opgeleverd worden. Vervolgens wordt elke twee jaar een actualisatie uitgevoerd tot 2030.

Activiteiten VTH

- De ODG stelt haar jaarverslag 2020 op en voert haar uitvoeringsprogramma 2021 uit. Wij stellen een Jaarprogramma 2022 op. Dit is de basis voor het uitvoeringsprogramma 2022 dat door de ODG opgesteld wordt.

- Er worden ten behoeve van planologische procedures akoestische onderzoeken uitgevoerd en onderzoeken van derden beoordeeld.
- Er worden ten behoeve van de aan- en verkoop en ontwikkeling van locaties door de gemeente bodemonderzoeken uitgevoerd en onderzoeken van derden beoordeeld. Indien hiervoor noodzakelijk worden saneringsplannen opgesteld en uitgevoerd.
- Tevens worden in het kader van de bouwvergunningverlening aandacht aan geluid en bodemverontreiniging besteed.

Begraafplaatsen en crematoria

Het onderhouden van de gemeentelijke begraafplaatsen. In het beheerplan dat in 2020 is opgesteld is ook de begraafplaats Uniken opgenomen (zie programma 2 Ontplooiing).

TAAKVELDEN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Ruimtelijke ordening

Naast het opstellen van het omgevingsplan (zie onder nieuw beleid) verwachten we in 2021 ook separate kleinere bestemmingsplannen te moeten maken voor project gerelateerde ontwikkelingen.

Grondexploitatie

Verkopen van gronden ten behoeve van woningbouwontwikkeling.

Wonen en bouwen

Het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan (RWLP) bevat projecten gericht op het tegengaan van effecten van bevolkingsdaling op met name de woningvoorraad en het voorzieningenniveau. Met inzet van rijks- en provinciale middelen voeren wij samen met de Oost-Groninger gemeenten het RWLP uit (de zogenaamde "menukaart"). In 2021 wordt, net als in voorgaande jaren, uitvoering gegeven aan de gerechten uit de menukaart met het verschil dat veel onderdelen van de menukaart opgenomen zijn in de Regio Deal. De Regio Deal Oost-Groningen is een deal van € 30 miljoen die de zeven Oost-Groningse gemeenten met het Rijk gesloten hebben. De deal zet in op verbetering van de brede welvaart. Uitvoering vindt plaats aan de hand van vier pijlers: leren, werk en inkomen, gezondheid en woonomgeving, waarbij een integrale aanpak van belang is. De deal is nog op hoofdlijnen, in het najaar van 2020 wordt verder invulling gegeven aan de Regio Deal.

In het kader van het RWLP stellen we jaarlijks, samen met de regiogemeenten, de regionale woningmarktmonitor Oost-Groningen op. Actueel onderwerp is het in 2018 overeengekomen Regionaal Prestatiekader op basis waarvan we in 2020 onze woonvisie hebben vastgesteld. In 2021 geven we uitvoering aan de woonvisie.

Naar aanleiding van het woonbeleid worden in 2021 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- afronden onderdeel "deprogrammeren bestemmingsplancapaciteit wonen";
- in aansluiting bij de woonvisie meewerken aan nieuwe ontwikkelingen en woningbouw waar dit past binnen de uitgangspunten van de woonvisie;
- verstrekken startersleningen en de blijverslening;
- uitvoeren van de prestatieafspraken 2021 en het sluiten van nieuwe meerjarige prestatieafspraken voor 2022 en volgende;
- aanhaken bij ontwikkelingen op het gebied van verduurzaming en wonen en zorg;
- doorgaan met de aanpak van leegstand en verpaupering.

Centrumontwikkeling Stadskanaal

In 2021 zal er verder uitvoering worden gegeven aan de centrumvernieuwing Stadskanaal om te komen tot een compact en aantrekkelijk winkelgebied met een hoog verblijfsklimaat, mogelijkheden voor horecavoorzieningen en voorzieningen voor jong en oud. Het project wordt in 2021 afgerond.

Integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal

Wij voeren de integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal uit, in samenwerking met Lefier, stichting Dorpsbelangen Musselkanaal en de Ondernemersvereniging Musselkanaal. Het project kent vier pijlers:

- wonen;
- economie;
- sociaal;
- collectieve ruimte.

Het project wordt in 2021 afgerond, maar een gebiedsontwikkeling kent geen einddatum. In een nieuwe vorm wordt de samenwerking tussen de organisaties voortgezet.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	17.877	19.327	17.188	17.102	17.163	16.883
Baten	8.715	7.900	6.958	6.797	6.817	6.741
Saldo programma	-9.162	-11.427	-10.230	-10.305	-10.346	-10.142

	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Saldo</u>
Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat			
Verkeer en vervoer	7.914	57	-7.857
Recreatieve havens	2	3	1
Economische havens en waterwegen	450	20	-430
Openbaar vervoer	60		-60
	<hr/>		
	8.426	80	-8.345
Taakvelden Volksgezondheid en milieu			
Riolering	2.392	2.863	471
Afval	2.447	3.235	788
Milieubeheer	947		-947
Begraafplaatsen en crematoria	476	214	-262
	<hr/>		
	6.262	6.312	50
Taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Ruimtelijke ordening	467		-467
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	20	20	0
Wonen en bouwen	2.013	546	-1.467
	<hr/>		
	2.500	565	-1.935
Totaal	17.188	6.958	-10.230

Toelichting

Het nadelig saldo van dit programma is ten opzichte van de begroting 2020 € 1.196.000,00 lager. Dit betreft een nadeel van € 157.000,00 voor de taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat (inclusief een nadeel van € 45.000,00 voor nieuw beleid), een voordeel van € 437.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en Milieu (inclusief een nadeel van € 103.000,00 voor nieuw beleid) en een voordeel van € 916.000,00 voor de taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (inclusief een nadeel van € 193.000,00 voor nieuw beleid). Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Toelichting

Nieuw beleid

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

- Voor de bestrijding van invasieve exoten is op het onderdeel wijkbeheer € 10.000,00 € 10.000,00 N opgenomen.
- Op het onderdeel Wegen is voor overname van bestaande abri's een bedrag van € 35.000,00 N € 35.000,00 opgenomen.

Totaal taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 45.000,00 N
---	----------------------

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- Voor de lasten van het Waterketenakkoord 2020-2025 is € 30.000,00 opgenomen. Dit bedrag wordt gedekt door de geraamde opbrengst van de rioolheffing.	€	30.000,00 N
- Voor de bestrijding van de Eikenprocessierups is € 60.000,00 opgenomen.	€	60.000,00 N
- Voor de jaarlijkse bijdrage aan het Warmtetransitiecentrum Groningen is € 13.000,00 opgenomen.	€	13.000,00 N
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	103.000,00 N

Taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- Voor de implementatie van de Omgevingswet is € 193.000,00 opgenomen.	€	193.000,00 N
Totaal taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	€	193.000,00 N

Bestaand beleid

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

- Door nominale ontwikkelingen en ontwikkelingen in het areaal stijgt het onderhoudsbudget voor wegen en civiele kunstwerken met € 129.000,00.	€	129.000,00 N
- In 2020 is € 105.000,00 van het onderhoudsbudget voor wegen incidenteel ingezet voor realisatie van de gecombineerde projecten Fietsinfrastructuur en Verkeersstructuur. In 2021 is dit bedrag weer aan het onderhoudsbudget toegevoegd.	€	105.000,00 N
- Eens in de twee jaar wordt budget geraamd voor het uitvoeren van verkeerstellingen. In 2021 is hiervoor € 15.000,00 opgenomen.	€	15.000,00 N
- In 2020 zijn incidentele budgetten geraamd op de onderdelen wijkbeheer (€ 10.000,00) en openbaar vervoer (€ 5.000,00), deze budgetten zijn in 2021 vervallen.	€	15.000,00 V
- In 2020 is een incidenteel budget voor projecten zwerfafval geraamd. Het budget is in 2021 vervallen, dit levert een voordeel op van € 95.000,00.	€	95.000,00 V
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	27.000,00 V
Totaal Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat	€	112.000,00 N

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- De lasten op het onderdeel afval zijn gedaald, voornamelijk door het vervallen van de incidentele maatregelen in het kader van het VANG-beleid. Hier staan (deels) lagere onttrekkingen aan de reserve Afvalstoffenheffing tegenover.	€	125.000,00 V
- De geraamde opbrengst van de afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend. De opbrengst is gestegen met € 152.000,00, onder andere doordat de tarieven in 2020 niet kostendekkend vastgesteld zijn.	€	152.000,00 V
- In 2020 is € 75.000,00 geraamd voor incidentele herstelwerkzaamheden aan rioolkolken en € 25.000,00 voor lasten van het Waterplan 2016-2020. Deze budgetten zijn vervallen.	€	100.000,00 V
- De overige lasten op het onderdeel riolering zijn gedaald met € 115.000,00, dit is onder andere veroorzaakt door lagere rentelasten.	€	115.000,00 V
- De geraamde opbrengst van de rioolheffing is 100% kostendekkend. De opbrengst is per saldo gedaald met € 104.000,00, dit betreft een daling van € 134.000,00 op basis van bestaand beleid en een stijging van € 30.000,00 in verband met de lasten van nieuw beleid.	€	104.000,00 N
- Het in 2020 geraamde incidentele budget voor bestrijding van de Eikenprocessierups is vervallen.	€	60.000,00 V
- De in 2020 incidenteel geraamde budgetten in het kader van duurzaamheid zijn vervallen.	€	134.000,00 V
- De bijdrage aan de Omgevingsdienst Groningen stijgt met € 14.000,00. Dit betreft met name nominale ontwikkelingen. De incidentele raming van € 45.000,00 voor meerwerk in 2020 is vervallen. Per saldo ontstaat dan een voordeel van € 31.000,00.	€	31.000,00 V

- De dekking van de onderhoudslasten van de begraafplaatsen uit de onderhoudsvoorziening is € 46.000,00 lager.	€	46.000,00 N
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	27.000,00 N
Totaal Taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	540.000,00 V

Taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- De in 2020 geraamde incidentele budgetten geraamd voor implementatie van de Omgevingswet zijn vervallen. Dit levert een voordeel op van € 316.000,00.	€	316.000,00 V
- Vanaf 2021 is het reguliere budget voor kosten van ontwikkeling en actualisering van omgevingsplannen weer opgenomen.	€	20.000,00 N
- De incidentele budgetten die in 2020 zijn geraamd voor de centrumontwikkeling Stadskanaal en de gebiedsontwikkeling Musselkanaal zijn vervallen.	€	393.000,00 V
- In 2020 is incidenteel € 574.000,00 geraamd voor de uitvoering van de menukaart RWLP, dit budget is vervallen.	€	574.000,00 V
- Op basis van de begroting van de Omgevingsdienst Groningen is de toerekening van de bijdrage in onze begroting aangepast. De toerekening aan het taakveld Crisisbeheersing en brandweer is vervallen, de toerekening aan het taakveld Bouwen en wonen stijgt daardoor met € 68.000,00. Door met name nominale ontwikkelingen stijgt de bijdrage in 2021 daarnaast met € 19.000,00. De incidentele raming van € 57.000,00 voor meerwerk in 2020 is vervallen. Per saldo ontstaat dan een nadeel van € 30.000,00.	€	30.000,00 N
- De kosten voor de Basisregistratie Adressen Gebouwen (BAG) zijn gestegen met € 20.000,00, dit betreft voornamelijk automatiseringskosten.	€	20.000,00 N
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	104.000,00 N
Totaal Taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	€	1.109.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo dalen de lasten in de periode 2022-2024 met € 88.000,00. Dit betreft een voordeel van € 109.000,00 voor de taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, een voordeel van € 80.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en milieu en een nadeel van € 101.000,00 voor de taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

- Ontwikkelingen in het areaal leveren een nadeel op het onderhoudsbudget op van € 12.000,00.	€	12.000,00 N
- Het tweejaarlijks budget voor het uitvoeren van verkeerstellingen vervalt in 2024.	€	15.000,00 V
- In 2021 is een incidenteel onderhoudsbudget voor kunstwerken opgenomen, dit budget is vervallen.	€	125.000,00 V
- De tijdelijke bijdrage van het Rijk voor het onderhoud na de renovatie van het Julianapark vervalt vanaf 2022.	€	18.000,00 N
- Het in 2021 opgenomen incidentele bedrag van € 35.000,00 voor overname van bestaande abri's (nieuw beleid) is vervallen.	€	35.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€	36.000,00 N
Totaal taakvelden Verkeer vervoer en waterstaat meerjarenraming	€	109.000,00 V

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- In 2021 is een incidenteel budget van € 25.000,00 geraamd voor maatregelen BRP, dit budget is vervallen.	€	25.000,00 V
- Het tijdelijke budget voor het uitvoeren van maatregelen op basis van de nota Duurzaamheid vervalt in 2023.	€	50.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€	5.000,00 V
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu meerjarenraming	€	80.000,00 V

Taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- Het tijdelijke budget voor implementatie van de Omgevingswet (nieuw beleid) vervalt vanaf 2023.	€	193.000,00 V
- De decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling vervalt vanaf 2022.	€	242.000,00 N
- De automatiseringskosten voor de Basisregistratie Adressen Gebouwen (BAG) stijgen met € 10.000,00.	€	10.000,00 N
- Overige ontwikkelingen.	€	42.000,00 N
Totaal taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing meerjarenraming	€	101.000,00 N

Reserves**(x € 1.000)**

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toevoegingen	3.007	3.636	1.177	818	105	105
Onttrekkingen	3.093	4.887	1.208	1.093	380	380
Saldo mutaties	86	1.251	31	275	275	275

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2020 € 1.220.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakveld verkeer, vervoer en waterstaat

- De incidentele toevoeging van € 105.000,00 aan de reserve Bijdragen in kosten activa ten laste van het onderhoudsbudget voor wegen is vervallen.	€	105.000,00 +
- Een deel van de kapitaallasten wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa, de onttrekkingen zijn per saldo € 19.000,00 hoger.	€	19.000,00 +

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- De in 2020 geraamde incidentele onttrekkingen aan de reserve Afvalstoffenheffing zijn vervallen.	€	365.000,00 -
- In 2020 is incidenteel € 75.000,00 van de reserve Riolerings ingezet voor herstelwerkzaamheden. Deze onttrekking is vervallen.	€	75.000,00 -

Taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- De dotaties aan de reserve Stedelijke vernieuwing zijn per saldo € 56.000,00 lager.	€	56.000,00 +
- De in 2020 in het kader van de centrumontwikkeling Stadskanaal en de gebiedsontwikkeling Musselkanaal geraamde onttrekkingen zijn vervallen.	€	393.000,00 -
- Een deel van de kapitaallasten wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa, de onttrekking is € 7.000,00 hoger.	€	7.000,00 +
- De onttrekking voor de uitvoering van de menukaart RWLP is vervallen.	€	574.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€	1.220.000,00 -

Meerjarenraming

Het saldo van de mutaties in de reserves stijgt in de periode 2022-2024 met € 244.000,00. De oorzaken zijn:

Taakveld verkeer, vervoer en waterstaat

- De dekking van kapitaallasten uit de reserve Bijdragen in kosten activa neemt toe met € 27.000,00.	€	27.000,00 +
--	---	-------------

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- De in 2021 geraamde onttrekking aan de reserve Riolering voor incidentele maatregelen BRP is vervallen. € 25.000,00 -

Taakvelden Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- De dotatie van de decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling aan de reserve Stedelijke vernieuwing vervalt vanaf 2022. € 242.000,00 +

Totaal mutaties reserves meerjarenraming € 244.000,00 +

4. DIENSTVERLENING

Besturen en Beschermen

Taakvelden Bestuur en ondersteuning, Veiligheid en Volksgezondheid en milieu

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Effecten taakvelden Bestuur en ondersteuning

- Open en transparant bestuur.
- Het bevorderen van het wederzijdse begrip tussen de gemeente en haar publieksgroepen.
- Het verbeteren en uitbreiden van de digitale bereikbaarheid van de gemeente voor haar publieksgroepen.
- Een optimale Basisregistratie Personen (BRP) om op goede wijze uitvoering te kunnen geven aan wettelijk voorgeschreven taken.
- Wij willen de privacy van onze inwoners waarborgen en document-, identiteits- en adresfraude voorkomen.
- Verkiezingen organiseren die goed en veilig toegankelijk zijn voor onze kiezers.

Effecten taakvelden Veiligheid

- Een veilig Stadskanaal.
- Ontwikkelen van een goed veiligheidsgevoel bij de burger door onder meer duidelijke regels te stellen voor openbare orde en veiligheid met een consequente handhaving van die regels. Toepassing coffeeshopbeleid. Aandacht voor bestrijding van jeugdcriminaliteit. Hierbij geldt een intensieve samenwerking met politie, Actiecentrum Veiligheid en Zorg, reclassering, VNN en andere ketenpartners en burgers.

Effecten taakvelden Volksgezondheid en milieu

- Een gezond Stadskanaal;
- Onze inwoners voelen zich gezond, zijn veerkrachtig en hebben het vermogen zich aan te passen en de eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000	2019	68	132
2	Winkeldiefstal	aantal per 1.000	2018	1,4	2,2
3	Diefstal uit woning	aantal per 1.000	2018	2,5	2,5
4	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000	2018	4,2	4,9
5	Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000	2018	4,9	5,8

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Het aantal verwijzingen naar Halt per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.
2. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
3. Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners
4. Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.
5. Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.

Wat doen wij daarvoor?

BESTAAND BELEID

TAAKVELDEN BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Bestuur

In 2021 zal naar aanleiding van de tegenvallende inkomsten (rijksbijdrage(n)), de verzwarende van de inzet op de gebieden jeugdhulp en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de gevolgen van de Coronacrisis onderzocht gaan worden welke mogelijkheden er zijn tot (brede) beleidsverandering, efficiëntieverbetering en beperking van de kosten in de uitvoering ten einde besparingen te kunnen realiseren.

Ook in 2021 zal verder uitvoering worden gegeven aan de werkzaamheden ter voorbereiding aan de invoering van de Omgevingswet en Omgevingsplan. De nadruk zal in 2021 vooral liggen op de implementatie van de benodigde veranderingen en de besluitvormingstrajecten in college en raad. Concreet zal er uitvoering worden gegeven aan het aanpassen/intrekken en incorporeren van verordeningen die bepalingen bevatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet.

In 2021 zal verder bijgedragen worden aan de verduurzaming van de gemeente en het verder uitwerken van een passend digitale en fysieke infrastructuur (onder andere de spoorlijn Veendam-Stadskanaal).

Activiteiten bestuurlijke samenwerking

- Er zal intensief worden samengewerkt met andere gemeenten en de provincie in het kader van de invoering van de Omgevingswet.
- De samenwerking in het kader van de Agenda voor de Veenkoloniën wordt voortgezet in het kader van de innovatie van de landbouw.

Activiteiten Bestuursondersteuning

Ter ondersteuning van het beleid zoals vastgelegd in het Bestuursakkoord 2018-2022 en de actuele situatie zal de ambtelijke organisatie werken aan het in multidisciplinair verband ontwikkelen van beleid (beleidsafdelingen, juridische en financiële zaken).

Burgerzaken

- Uitbreiding van de digitale dienstverlening en zo efficiënt en effectief mogelijk inrichten van de balies.
- Deelname aan de LAA (Landelijke Aanpak Adresfraude) en WTI (werkgroep tegengaan identiteitsfraude) continueren.
- Op 17 maart 2021 zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamerverkiezing gepland. Voor het goed organiseren van de dienstverlening volgen wij de landelijke ontwikkelingen en zullen wij de noodzakelijke maatregelen treffen voor het veilig inrichten en toegankelijk maken van de stembureaus.

TAAKVELDEN VEILIGHEID

Crisisbeheersing en brandweer

De gemeente participeert actief in samenwerkingen. Hiervoor leveren wij financiële middelen en tevens brengen wij personele middelen in die functies vervullen in de lokale en regionale piketregeling die bij rampen van toepassing is.

- Wij volgen de ontwikkeling van de heroriëntatie van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) op de taken en verdeling van de budgetten op de voet en hebben daarbij aandacht voor de specifieke problemen en uitdagingen in onze eigen gemeente.
- We geven uitvoering aan de vastgestelde Meerjarenkoers 2012-2021 VRG.
- Het 'Veiligheidsplan Veiligheidsregio Groningen 2020-2024' vervangt een aantal plannen. In 2021 verwachten wij dat het onderdeel 'Dekkingsplan brandweer' gereed is. Belangrijk onderdeel daarvan is de problematiek rondom 'witte vlekken' (plekken waar bluswater niet direct voorhanden is).

Activiteiten Omgevingsveiligheid

- De operationele taken Lokale Omgevingsveiligheid worden door de Omgevingsdienst Groningen (ODG) uitgevoerd. In de gemeentelijke organisatie is de regie en autorisatie van de mutaties (blijvend) geborgd.
- Een aantal taken komen terug in het Omgevingsplan/de Omgevingswet.

Openbare orde en veiligheid

- Uitvoering geven aan het vastgestelde Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2024.
- Het beleid voor wat betreft de lokale politieprioriteiten wordt gecontinueerd. Onder voorbehoud van vaststelling door de raad zijn dit:
  - sociale wijkproblematiek;
  - ondermijning;
  - gewelds zaken inclusief huiselijk geweld;
  - bestrijding drugsgebruik en overmatig alcoholgebruik en daaraan gerelateerde criminaliteit en overlast in het algemeen en specifiek in relatie tot jongeren;
  - woninginbraken en woning- en straatovervallen.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Volksgezondheid

- Uitvoering openbare preventieve gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar (JGZ). Hiervoor worden op basis van het werkplan Gezonde Gezinnen prestatie afspraken gemaakt met de GGD (door middel van dienstverleningsovereenkomsten), de scholen, Welstad (buurtsportcoaches) en verslavingszorginstellingen.
- In 2021 is het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voornemens de prenatale huisbezoeken toe te voegen aan de jeugdgezondheidswet, waardoor dit onderdeel wordt van het takenpakket van de JGZ.
- Rond geboortezorg is de coördinatie van een aantal projecten op projectbasis ingericht en daarmee eindig. Het project "Goede Start" gericht op de eerste 1.000 dagen van het kind stopt in 2022. Het project "Nu niet zwanger" (onderdeel van "Goede Start") stopt per 2021. Het is de intentie de algehele coördinatie van beide projecten voor de regio Zuidoost Groningen, waaronder ook de coördinatie van de ketensamenwerking van gemeenten met diverse beroepsgroepen voor (preventieve) geboortezorg, na afloop van beide projecten onder te brengen bij de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD. De gezamenlijke gemeenten in de regio Zuidoost Groningen zetten in op het realiseren van een goede borging van beide projecten.
- Deelname aan de gezondheid bevorderende programma's "Kans voor de Veenkoloniën" (2016-2023) en "GIDS" (2018-2021).
- Uitvoering van het lokale Gezondheidsbeleid 2020 -2024 'Doelgericht naar een gezonder Stadskanaal!' Uitvoeren van diverse maatregelen (gebaseerd op positieve gezondheid) in het onderwijs en in de wijk, gericht op de thema's sport- en bewegingsdeelnamen, beperken overgewicht, alcohol, roken (Rookvrije generatie) en drugs en verbeteren weerbaarheid. Tevens onderzoek wij de mogelijkheid van het aanstellen van een voedingsambassadeur.
- In de nieuwe omgevingswet spelen een gezonde leefomgeving en toegankelijkheid een belangrijke rol. Deze aspecten worden meegenomen in de verdere planvorming met betrekking tot de omgevingswet.
- Inzet voor behoud van kwalitatief hoogwaardige en bereikbare ziekenhuiszorg in het Refaja ziekenhuis, acute zorg en netwerkzorg in de regio Zuidoost Groningen. Inclusief deelname aan de daarvoor noodzakelijke overleggen.
- Gezondheid maakt deel uit van de Regiodeal. We zetten in op projecten die tevens bijdragen aan ons lokaal gezondheidsbeleid.
- Bestuurlijke deelname aan het Preventieoverleg Groningen (POG). Een samenwerking tussen (een afvaardiging van) ziekenhuizen, huisartsen, kennisinstututen, GGD, Menzis, onderwijs, gemeenten en provincie. Doel: meer gezonde jaren realiseren voor inwoners van de regio Groningen, terugdringen gezondheidsverschillen. Preventie (in brede zin) is belangrijk, omdat het een belangrijke manier is om de toenemende ziektelast en druk op de (gezondheid)zorg terug te dringen.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	6.933	6.232	6.205	6.175	6.176	6.125
Baten	426	356	362	296	257	235
Saldo programma	-6.507	-5.876	-5.843	-5.879	-5.919	-5.890

	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Saldo</u>
Taakvelden Bestuur en ondersteuning			
Bestuur	1.688		-1.688
Burgerzaken	773	348	-425
	<hr/> 2.461	348	-2.113
Taakvelden Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	1.969		-1.969
Openbare orde en veiligheid	666	14	-652
	<hr/> 2.636	14	-2.622
Taakvelden Volksgezondheid en milieu			
Volksgezondheid	1.108		-1.108
Totaal	6.205	362	-5.843

Toelichting

Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van 2020 gedaald met € 34.000,00. Dit betreft een voordeel van € 10.000,00 voor de taakvelden Bestuur en ondersteuning, een voordeel van € 20.000,00 voor de taakvelden Veiligheid en een voordeel van € 4.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en milieu. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Bestaand beleid

Taakvelden Bestuur en ondersteuning

- In 2021 zullen de Tweede Kamer Verkiezingen plaats vinden waarvoor een incidenteel budget is geraamd.	€	50.000,00 N
- De raming voor de uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen is bijgesteld wat voor 2021 incidenteel leidt tot per saldo hogere legesopbrengsten.	€	16.000,00 V
- In 2021 vervalt het incidentele budget voor de resterende activiteiten in 2020 in het kader van Stadskanaal 50 jaar.	€	22.000,00 V
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	22.000,00 V
Totaal taakvelden Bestuur en ondersteuning	€	10.000,00 V

Taakvelden Veiligheid

- De exploitatiebijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen is € 29.000,00 hoger, voornamelijk als gevolg van nominale ontwikkelingen.	€	29.000,00 N
- Op basis van de begroting 2021 van de Omgevingsdienst Groningen is de toerekening van de bijdrage in onze begroting aangepast. De toerekening aan het taakveld Crisisbeheersing en brandweer is daardoor vervallen.	€	73.000,00 V
- De bijdrage aan het Actiecentrum Veiligheid en Zorg Groningen wordt met ingang van 2020 gefaseerd verhoogd.	€	7.000,00 N
- De te ontvangen jaarlijkse bijdrage voor de begeleiding van ex-gedetineerden op basis van het activiteitenjaarplan MO/OGGz is met ingang van 2021 vervallen.	€	7.000,00 N

- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€	10.000,00 N
Totaal taakvelden Veiligheid	€	20.000,00 V

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- In 2020 is een bedrag van € 64.000,00 overgeheveld van 2019 voor Gidsgelden, Impuls kansrijke start en ontwikkelingen ziekenhuiszorg. Dit incidentele budget is in 2021 vervallen.	€	64.000,00 V
- De incidentele subsidiebate in 2020 voor Zorgtafel is in 2021 vervallen, dit levert een nadeel op van € 20.000,00.	€	20.000,00 N
- De indexering van de bijdrage aan de PG&Z levert in 2021 een nadeel op van € 40.000,00.	€	40.000,00 N
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	4.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo stijgen de lasten in de periode 2022-2024 met € 48.000,00. Dit betreft een nadeel van € 76.000,00 voor de taakvelden Bestuur en ondersteuning en een voordeel van € 28.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en milieu. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Bestuur en ondersteuning

- Op basis van de bijgestelde raming voor uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen is vanaf 2022 rekening gehouden met een daling van de legesopbrengsten. Dit leidt per saldo tot een nadeel van € 76.000,00.	€	76.000,00 N
Totaal taakvelden Bestuur en ondersteuning meerjarenraming	€	76.000,00 N

Taakvelden Volksgezondheid en Milieu

- De subsidieregelingen impuls Kansrijke start van € 18.000,00 en de Gidsgelden van € 10.000,00 per jaar vervallen vanaf 2022.	€	28.000,00 V
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu meerjarenraming	€	28.000,00 V

Reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toevoegingen						
Onttrekkingen	98	22				
Saldo mutaties	98	22	0	0	0	0

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2020 € 22.000,00 lager. Dit wordt veroorzaakt door:

Taakvelden Bestuur en ondersteuning

De in 2020 geraamde incidentele onttrekking aan de reserve Incidentele bestedingen voor de resterende activiteiten in het kader van Stadskanaal 50 jaar is vervallen.	€	22.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€	22.000,00 -

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Taakvelden Bestuur en ondersteuning

In dit overzicht zijn de baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag onvoorzien opgenomen. De algemene dekkingsmiddelen betreffen voornamelijk de opbrengsten van belastingen en uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen, in tegenstelling tot heffingen als riool en afvalstoffen, geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen zijn, evenals specifieke uitkeringen van het Rijk, in de programma's verantwoord.

Lasten (x € 1.000)

Taakvelden	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Treasury	-365	-311	-168	-168	-168	-168
Belastingen	421	490	333	333	333	333
Overige lasten	4	133	175	152	120	88
Beheer overige gebouwen en gronden	245	160	163	163	163	163
Totaal Lasten	305	472	503	480	448	416

Baten (x € 1.000)

Taakvelden	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Treasury	2.036	1.574	1.257	1.243	1.224	1.205
Belastingen	6.587	7.795	8.052	8.212	8.376	8.542
Uitkeringen gemeentefonds	77.071	77.878	79.831	80.259	79.883	79.658
Overige baten	34	54	54	54	54	54
Beheer overige gebouwen en gronden	247	24	106	106	106	106
Totaal Baten	85.975	87.325	89.300	89.874	89.643	89.565

Saldo	85.670	86.853	88.797	89.394	89.195	89.149
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Toelichting

Het voordelige saldo van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is ten opzichte van de begroting 2020 gestegen met € 1.944.000,00. Dit betreft een nadeel op het taakveld Treasury van € 461.000,00, een voordeel op de taakvelden Onroerendezaakbelasting van € 415.000,00, een voordeel op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds van € 1.953.000,00, een nadeel op het taakveld Overige baten en lasten van € 42.000,00 en een voordeel op het taakveld Beheer overige gebouwen en gronden van € 79.000,00. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakveld Treasury

Ten opzichte van de begroting 2020 is de raming op dit taakveld per saldo € 461.000,00 nadeliger.

Voor de doorbelasting van de rentelasten van investeringen wordt in de begroting een € 151.000,00 N vaste renteomslag gehanteerd, met ingang van 2021 is dit 2%. Op basis van de geraamde rentelasten en baten in verhouding tot de boekwaarde van de investeringen per 1 januari is de renteomslag 1,77%. Hierdoor is aan de verschillende programma's € 227.0000,00 te veel rente doorberekend. Het verschil is op Financiering en belegging als bate geraamd. Ten opzichte van de raming in 2020 is de bate € 151.000,00 lager.

Reserves en voorzieningen worden ingezet als financieringsmiddel en hiervoor wordt intern rente vergoed (bespaarde rente), hiervoor wordt eveneens 2% gehanteerd. De rentebaten zijn ten gunste van Financiering en belegging geraamd. Na resultaatbepaling wordt een deel toegevoegd aan de reserves.

De totale rentebaten in 2021 bedragen € 751.000,00. Ten opzichte van de begroting 2020 is dit € 293.000,00 nadelig.

De raming voor dividenduitkeringen is € 20.000,00 lager dan in 2020. Dit levert een nadeel op.

Overige ontwikkelingen.	€ 3.000,00 V
	<u>€ 461.000,00 N</u>

Taakvelden Onroerendezaakbelasting

Het saldo is ten opzichte van de begroting 2020 € 415.000,00 voordelig.

- De opbrengst van de onroerendezaakbelasting is als gevolg van de jaarlijkse trendmatige verhoging van 2% gestegen met € 157.000,00. Daarnaast is met ingang van 2021 een verhoging van € 102.000,00 in verband met het realiseren van zonneparken geraamd.	€ 259.000,00 V
- In 2020 is een incidenteel budget van € 125.000,00 voor de waardering van de onroerende zaken geraamd. Dit budget is in 2021 vervallen.	€ 125.000,00 V
- Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten).	€ 31.000,00 V
	<u>€ 415.000,00 V</u>

Taakveld Uitkeringen gemeentefonds

De opbrengst van de uitkeringen uit het gemeentefonds is ten opzichte van de begroting 2020 € 1.953.000,00 hoger. De opbrengst in de begroting 2020 is gebaseerd op de berekening van de uitkeringen uit het gemeentefonds tot en met de decembercirculaire 2019. In de verhoging zijn daardoor mutaties verwerkt (per saldo een structurele stijging van € 732.000,00) die betrekking hebben op het uitkeringsjaar 2020 en via de Najaarsnota 2020 in de begroting 2020 verwerkt. De mutaties die alleen betrekking hebben op het uitkeringsjaar 2021 leveren per saldo een verhoging op van € 1.221.000,00.

Een deel van de mutaties betreft algemene middelen met effect voor het begrotingssaldo. Per saldo leveren deze mutaties een voordeel op.

- Ontwikkelingen accres	€ 1.654.000,00 V
- Ontwikkelingen uitkeringsfactor- en basis	€ 168.000,00 V
- Ontwikkelingen integratie- en decentralisatie-uitkeringen	€ -151.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	<u>€ 265.000,00 V</u>

€ 1.936.000,00 V

De overige mutaties leveren per saldo een voordeel op maar hebben een neutraal effect op het begrotingssaldo.

- Sociaal Domein (Integratie-uitkering Participatiewet)	€ 559.000,00 V
- Afbouw WSW (Integratie-uitkering Participatiewet)	€ -523.000,00 N
- Overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen	<u>€ -19.000,00 N</u>
	€ 17.000,00 V

€ 1.953.000,00 V

Taakveld Overige baten en lasten

Het saldo van dit taakveld is ten opzichte van de begroting 2020 € 42.000,00 nadeliger. Dit betreft een voordeel op reserveringen Uitkeringen gemeentefonds van € 103.000,00, een nadeel op Algemene uitgaven van € 130.000,00 en een nadeel op het bedrag Onvoorzien van € 15.000,00.

Reserveringen Uitkeringen gemeentefonds

Het gereserveerd bedrag is ten opzichte van de begroting 2020 € 103.000,00 lager. Dit betreft het vervallen van de reservering van de decentralisatie-uitkering Jeugdhulp kinderen in AZC. € 103.000,00 V

Algemene uitgaven

- De stelposten in verband met het realiseren van ambities zijn niet in de begroting opgenomen. Hiervoor wordt een Ambitienota 2021-2024 opgesteld. € 63.000,00 N
  - In 2020 is een budget in verband met functiewaardering opgenomen. Dit budget is in 2021 vervallen. Dit levert een voordeel op. € 38.000,00 V
  - Het budget van € 100.000,00 voor ziektevervanging is in 2020 volledig ingezet. Dit levert een nadeel op. € 100.000,00 N
  - Overige ontwikkelingen. € 5.000,00 N
- € 130.000,00 N

Bedrag onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven wordt een vast bedrag van € 36.000,00 geraamd. In 2020 resteert van de raming nog € 21.000,00. Ten opzichte hiervan is er een nadeel van € 15.000,00. € 15.000,00 N

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

Het saldo ten opzichte van de begroting 2020 is € 79.000,00 voordelig.

- In 2020 is een incidenteel budget geraamd in verband met de centrumontwikkeling Stadskanaal. Dit budget is in 2021 vervallen. € 50.000,00 V
  - Overige ontwikkelingen (waaronder personeelskosten) € 29.000,00 V
- € 79.000,00 V

Totaal taakvelden ten opzichte van begroting 2020 € 1.944.000,00 V

Heffing VPB

Voor overheidsondernemingen geldt de vennootschapsbelastingplicht (VPB-plicht). Hiervoor moeten activiteiten welke een onderneming vormen jaarlijks worden geïnventariseerd en beoordeeld.

In de begroting 2021 wordt geen rekening gehouden met financiële consequenties van de VPB-plicht. Voor veel van de ondernemingsactiviteiten geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria, deze worden daarom niet in de VPB-heffing betrokken. De overige ondernemingsactiviteiten voldoen wel aan de criteria maar zijn niet winstgevend en worden daarom eveneens niet in de heffing betrokken.

Meerjarenraming

Het voordelige saldo neemt in de periode 2022-2024 toe met € 352.000,00. Dit betreft een nadeel op het taakveld Treasury van € 52.000,00, een voordeel op de taakvelden Onroerendezaakbelasting van € 490.000,00, een nadeel op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds van € 173.000,00 en een voordeel op het taakveld Overige baten en lasten van € 87.000,00. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakveld Treasury

De mutaties op dit taakveld leveren in de periode van de meerjarenraming een nadeel op van € 52.000,00. Dit betreft afname van de geraamde bespaarde rente door verwachte ontwikkelingen in reserves en voorzieningen.

€ 52.000,00 N

Taakvelden Onroerendezaakbelasting

Door de jaarlijkse trendmatige verhoging van 2% stijgt de opbrengst van de onroerendezaakbelasting in de periode van de meerjarenraming met € 490.000,00.

€ 490.000,00 V

Taakveld Uitkeringen gemeentefonds

Per saldo dalen de uitkeringen uit het gemeentefonds in de periode tot en met 2024 met € 173.000,00. Dit betreft de volgende mutaties.

- stelposten verwachte ontwikkelingen reëel deel accres € 977.000,00 V

- Afbouw WSW (Integratie-uitkering Participatiewet) € 1.150.000,00 N

(het effect van de opschalingskorting maakt met ingang van 2022 integraal deel uit van de ontwikkeling van het reëel deel van het accres)

€ 173.000,00 N

Taakveld Overige baten en lasten

Het nadelige saldo van dit taakveld neemt in de periode van de meerjarenraming af met € 87.000,00. Dit betreft de volgende mutaties op Algemene uitgaven.

- Vrijvallende kapitaallasten leveren een voordeel op van € 128.000,00 (€ 42.700,00 per jaar). € 128.000,00 V

- De reserveringen voor vervangingsinvesteringen nemen toe met € 41.000,00. € 41.000,00 N

€ 87.000,00 V

Totaal taakvelden meerjarenraming € 352.000,00 V

Mutaties reserves

Toevoegingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Treasury	-362	-379	-321	-323	-322	-307
Overige lasten	-3.643					
Totaal toevoegingen	-4.005	-379	-321	-323	-322	-307

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Overige baten	3.643					
Beheer overige gebouwen en gronden	13	63	5	5	5	5
Totaal onttrekkingen	3.656	63	5	5	5	5

Saldo mutaties	-349	-316	-316	-318	-317	-302
-----------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Toelichting

Taakveld Treasury € 58.000,00 +
De toevoeging van bespaarde rente aan de reserve Bijdragen in kosten activa is € 58.000,00 lager.

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

- Een deel van de kapitaallasten wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa. € 8.000,00 -
De onttrekking is € 8.000,00 lager.
- Een in 2020 in het kader van de centrumontwikkeling Stadskanaal geraamde € 50.000,00 -
onttrekking is vervallen.

Totaal mutaties reserves	€	0,00
--------------------------	---	------

Meerjarenraming

Het saldo van de mutaties in de reserves daalt in de periode 2022-2024 met € 14.000,00. De oorzaak is:

Taakveld Treasury

De toevoeging van bespaarde rente aan de reserve Bijdragen in kosten activa daalt met € 14.000,00 +
€ 14.000,00.

Totaal mutaties reserves meerjarenraming	€	14.000,00 +
--	---	-------------

OVERZICHT OVERHEAD

Overhead betreft de apparaatskosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

De personeelskosten die betrekking hebben op het primaire proces zijn aan de programma's toegerekend. De personeelskosten en overige kosten die betrekking hebben op overhead zijn in dit overzicht verantwoord.

Nieuw beleid

Prioriteit	Algemene doelstelling	Activiteit voor het begrotingsjaar	Cat*
Rechtmatigheids-verantwoording	Voldoen aan de wettelijke verplichting	Aanpassen bedrijfsvoering en interne controle	1

*zie leeswijzer

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	2021
1	Formatie	fte per 1.000 inwoners	7,5
2	Bezetting	fte per 1.000 inwoners	6,5
3	Apparaatskosten	euro per inwoner	678
4	Externe inhuur	%	0,9
5	Overhead	%	8,8

Toelichting

1. De toegestane formatie op basis van het formatieplan per 1.000 inwoners.
2. Het aantal fte dat werkzaam is per 1.000 inwoners.
3. De apparaatskosten in euro per inwoner.
4. De kosten voor externe inhuur als percentage van de totale personeelskosten.
5. De overheadkosten als percentage van de totale lasten in de begroting (exclusief toevoegingen reserves).

Toerekening van overhead aan tarieven

De kosten van overhead worden niet toegerekend. Voor de berekening van tarieven voor lokale heffingen kan de overhead echter wel extracomptabel worden meegenomen. Het opslagpercentage hiervoor wordt jaarlijks bij de begroting vastgesteld, berekend op basis van de verhouding van de geraamde kosten van overhead tot de geraamde personeelskosten van het primaire proces.

Het opslagpercentage op de primaire personeelskosten in de tarieven komt voor de begroting 2021 dan op 100,5. In de opbouw van de tarieven die zijn opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen, is met dit percentage rekening gehouden.

Lasten (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Personeelskosten	6.464	6.852	7.002	7.002	7.002	7.002
Overige kosten	3.877	3.777	3.815	3.746	3.736	3.736
Totaal Lasten	10.341	10.629	10.817	10.748	10.738	10.738

Baten (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Personeelskosten	5					
Overige kosten	342	54	53	53	53	53
Totaal Baten	347	54	53	53	53	53

Saldo	9.994	10.575	10.764	10.695	10.685	10.685
--------------	--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Toelichting

Het overzicht betreft de kosten van overhead. Hieronder wordt het verschil in de *totale* apparaatskosten (de personeelskosten die betrekking hebben op het primaire proces en de overheadkosten) ten opzichte van de begroting 2020 toegelicht. Bij de programma's wordt volstaan met een verwijzing naar deze toelichting

Totale apparaatskosten

De totale apparaatskosten bedragen in 2021 per saldo afgerond € 21,4 miljoen (begroting 2020 € 21,3 miljoen inclusief wijzigingen). Hiervan heeft € 17,7 miljoen betrekking op salarissen en overige personeelskosten en € 3,7 miljoen op overige budgetten. Van het totaal is € 10,7 miljoen rechtstreeks op de programma's en algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Op het overzicht Overhead is € 10,7 miljoen verantwoord (inclusief mutaties reserves).

	Salarissen+overige personeelskosten	Overig budgetten	Totaal
Programma's en algemene dekkingsmiddelen	10.689		10.689
Overzicht overhead	7.002	3.762	10.764
Mutaties reserves overhead	0	-17	-17
Totaal	17.691	3.745	21.436

Het nadelige verschil met de begroting 2020 bedraagt afgerond € 165.000,00. Dit is inclusief een voordeel van € 38.000,00 op algemene dekkingsmiddelen in verband met het vervallen van de stelpost in verband met functiewaardering. In 2021 is dit verwerkt in de ramingen van de personeelskosten.

Het nadeel van € 165.000,00 betreft een stijging van salaris- en overige personeelskosten van € 125.000,00 en een stijging van overige budgetten van € 40.000,00.

De stijging van salarissen en overige personeelskosten betreft de volgende mutaties.

- Nominale ontwikkelingen	€	425.000,00 N
- CAO-ontwikkelingen in 2021	€	195.000,00 N
- Overige salarismutaties	€	78.000,00 V
- Inhuur personeel van derden	€	<u>417.000,00 V</u>
	€	125.000,00 N

De stijging van de overige budgetten betreft de volgende mutaties.

- Abonnementen	€	19.000,00 V
- Opleidingsbudget	€	17.000,00 N
- Informatievoorziening en automatisering	€	32.000,00 N
- Rechtskundig- en ander deskundig advies	€	18.000,00 N
- Diverse overige budgetten	€	<u>8.000,00 V</u>
	€	40.000,00 N

Totaal apparaatskosten ten opzichte van begroting 2020 € 165.000,00 N

Het nadeel op de apparaatskosten wordt (deels) gecompenseerd uit het nominale deel van het accres 2021 in de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Meerjarenraming overhead

De kosten van overhead dalen in de periode van de meerjarenraming per saldo met € 79.000,00. Dit betreft de volgende mutaties.

- Informatievoorziening en automatisering	€	71.000,00 V
- Diverse overige budgetten	€	8.000,00 V

Totaal mutaties overhead meerjarenraming € 79.000,00 V

Mutaties reserves

Toevoegingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal toevoegingen	0	0	0	0	0	0

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Personeelskosten	42					
Overige kosten	23	19	17	17	17	17
Totaal onttrekkingen	65	19	17	17	17	17

Saldo mutaties	65	19	17	17	17	17
-----------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Toelichting

De onttrekkingen aan de reserves zijn € 2.000,00 lager dan in de begroting 2020. De oorzaak is:

Overige kosten

De onttrekking voor dekking van kapitaallasten is € 2.000,00 lager. € 2.000,00 -

Totaal mutaties reserves € 2.000,00 -

Paragrafen

1. PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

De gemeente heeft naast de uitkeringen van het Rijk meer inkomsten nodig om op verschillende terreinen uitgaven te kunnen doen. Daarom heffen wij belastingen. Deze kunnen wij indelen in algemene heffingen en bestemmingsheffingen. De algemene heffingen zijn onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting. De gemeente is vrij in de besteding van deze middelen. Bestemmingsheffingen zijn bestemd om bepaalde kosten te dekken. Bestemmingsheffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en leges voor paspoorten, rijbewijzen, omgevingsvergunningen en andere diensten.

a. *Geraamde inkomsten*

onroerendezaakbelastingen	€ 8.032.000,00
afvalstoffenheffing	€ 2.814.300,00
rioolheffing	€ 2.841.000,00
grafrechten	€ 49.900,00
toeristenbelasting	€ 104.000,00
marktgeden	€ 39.900,00
liggeden Spoordok + stagelden campers	€ 36.900,00
leges omgevingsvergunningen	€ 300.000,00
leges burgerzaken	€ 208.000,00

b. *Beleid ten aanzien van de lokale heffingen*

Uitgangspunt voor het tarievenbeleid bij afvalstoffenheffing, rioolheffing, marktgeden en leges is een kostendekking van 100%. De geraamde opbrengsten van deze heffingen zijn daarom gelijk aan het saldo van de geraamde baten en lasten, waar van toepassing vermeerderd met toe te rekenen kosten overhead en berekende btw.

c. *Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen*

Hieronder zijn diverse heffingen op hoofdlijnen toegelicht. Waar van toepassing is een kostenonderbouwing toegevoegd.

Onroerendezaakbelastingen

Vanaf 2021 is de trendmatige verhoging van 2% van de opbrengst OZB verwerkt. De verwachte opbrengst is in 2021 € 259.200,00 hoger dan geraamd in 2020 (na wijziging).

Bij de berekening van de tarieven voor 2021 wordt rekening gehouden met de resultaten van de herwaardering van alle WOZ-objecten naar het waardeniveau op 1 januari 2020.

Als de herwaarderingswerkzaamheden zijn afgerond doen wij een voorstel over de tarieven voor 2021.

Afvalstoffenheffing

Op basis van Diftar (**differentiatie tarieven**) wordt naast een vast bedrag per huishouden (vastrecht) afzonderlijk een belasting geheven voor het aanbieden van de afvalcontainers. De tarieven voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing worden gedifferentieerd naar het soort container (grijs of groen) en het volume (240 of 140 liter).

Het Diftar-systeem wordt voor vrijwel alle laagbouwwooningen toegepast. Bewoners van de zogenoemde hoogbouw moeten gebruikmaken van ondergrondse verzamelcontainers. Het aanbod van afval wordt door middel van een pasje per huishouden geregistreerd. Van deze huishoudens wordt naast het vastrecht ook een belasting geheven voor het aanbieden van afval. De aanslag voor het variabele deel wordt vastgesteld op basis van het aantal inworpen van afval in de ondergrondse container.

Jaarlijks wordt beoordeeld of een deel van de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing via een incidentele verlaging van het vastrechtstarief aan de belastingbetaler kan worden teruggegeven. De verwachte omvang van de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing bedraagt per 1 januari 2021 € 67.000,00.

Wij stellen voor het vaste tarief in 2021 te verhogen en voor het aanbieden van afval in 2021 dezelfde tarieven vast te stellen als in 2020.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de geldende tarieven voor 2020 en de voorgestelde tarieven voor 2021.

<u>Soort</u>	<u>Tarief 2020</u>	<u>Voorstel 2021</u>
Vast tarief	€ 140,00	€ 150,00
Per aanbieding:		
- container restafval 140 liter	€ 4,00	€ 4,00
- container restafval 240 liter	€ 5,75	€ 5,75
- container gft-afval 140 liter	€ 1,85	€ 1,85
- container gft-afval 240 liter	€ 2,40	€ 2,40
Per inworp:		
- verzamelcontainer	€ 1,60	€ 1,60

De meest voorkomende combinatie bestaat uit een container van 240 liter voor restafval en een container van 140 liter voor gft-afval. Het beeld is als volgt:

<u>Soort</u>	<u>Aanslag 2020</u>	<u>Aanslag 2021</u>
Vast tarief	€ 140,00	€ 150,00
Container restafval	" 46,00	" 46,00
Container gft-afval	" 5,55	" 5,55
Totaal	€ 191,55	€ 201,55

Uitgangspunt bij bovenstaande berekening is dat de minicontainer van 240 liter voor restafval in 2021 8 keer (begroting 2020: 8 keer) wordt aangeboden en de minicontainer van 140 liter voor gft-afval 3 keer (begroting 2020: 3 keer).

Voor verzamelcontainers:

<u>Soort</u>	<u>Aanslag 2020</u>	<u>Aanslag 2021</u>
Vast tarief	€ 140,00	€ 150,00
Verzamelcontainer	" 33,60	" 43,20
Totaal	€ 173,60	€ 193,20

Voor de berekening van een gemiddelde aanslag voor het gebruik van een verzamelcontainer gaan wij in 2021 uit van 27 inworpen per jaar (begroting 2020: 21 keer).

Wij stellen u voor de bovengenoemde tarieven voor de afvalstoffenheffing 2021 vast te stellen.

Kostenonderbouwing van de afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is dat de totale opbrengst van de afvalstoffenheffing gelijk is aan het saldo van alle baten en lasten voor het uitvoeren van alle taken binnen het kader van afval (100% kostendekking).

Het betreft baten en lasten die direct het gevolg zijn van de afvaltaken van de gemeente. Het gaat daarbij onder andere om het huis-aan-huis laten inzamelen en laten verwerken van de verschillende afvalstromen, het geven van gelegenheid grofvuil in te leveren en te laten verwerken en afgedankte spullen in te leveren en aan te bieden via het kringloopcentrum.

Voor de heffing van de afvalstoffenheffing is uitgegaan van de totale (netto) kosten vermeerderd met btw. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen zwerf- en klandestien vuil. De wijze van toerekenen van de kosten van overhead is toegelicht in het Overzicht overhead in het programmaplan. Op rekeningbasis worden mogelijke overschotten toegevoegd aan de reserve Afvalstoffenheffing, tekorten worden (voor zover mogelijk) onttrokken aan deze reserve.

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is als volgt opgebouwd.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN AFVAL			
Direct toegerekende lasten Afval	-2.446.600		
Directe baten Afval, exclusief heffingen	420.200		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-32.300		
Direct toegerekende lasten Inkomensregelingen	-155.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Afval	-140.100		
Berekende BTW Afval	-460.500		
Totalen	-2.814.300	2.814.300	100

Rioolheffing

Met de rioolheffing, gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet, kan de gemeente kosten verhalen die verband houden met de nakoming van de zorgplichten die de gemeente heeft voor afvalwater en voor hemel- en grondwater. De basis voor de rioolheffing zijn de kosten die in het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) zijn opgenomen.

De rioolheffing wordt geheven van eigenaren van percelen die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. Onder "aansluiting" op de riolering wordt niet uitsluitend de aanwezigheid van een "afvoerbuis" verstaan, zoals bij de riolrechten (tot 2010) het geval was. Door de verbreding van het begrip aansluiting kan ook belasting worden geheven voor verwerking van hemel- en grondwater dat niet via een buis voor verwerking aan de gemeente wordt aangeboden.

Wij onderscheiden twee tarieven. Een tarief voor een perceel (een roerende of onroerende zaak of een zelfstandig gedeelte daarvan) en een tarief voor een garagebox die een zelfstandig WOZ-object vormt.

Voor de rioolheffing worden kostendekkende tarieven gehanteerd. De geraamde lasten zijn in 2021 lager dan in 2020. Het tarief voor een woning kan voor 2021 worden vastgesteld op € 177,00 (begroting 2020: € 183,00) en het tarief voor een garagebox op € 19,00 (begroting 2020: € 19,00). De geraamde stand van de egaliseringsreserve Riolering bedraagt per 1 januari 2021 € 456.000,00.

Wij stellen u voor de bovengenoemde tarieven voor de rioolheffing 2021 vast te stellen.

Kostenonderbouwing van de Rioolheffing

Uitgangspunt is dat de totale opbrengst van de rioolheffing gelijk is aan het saldo van alle baten en lasten voor het uitvoeren van alle taken binnen het kader van riolering (100% kostendekking). Het betreft baten en lasten die direct het gevolg zijn van de taken van gemeenten om het rioolstelsel voldoende kwalitatief en kwantitatief in stand te houden. Het gaat daarbij zowel om de infrastructuur als de dagelijkse werking van het riool.

Voor de heffing van de rioolheffing is uitgegaan van de totale kosten vermeerderd met btw.

De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen 20% van de totale veegkosten van straten, wegen en fietspaden. Door vegen wordt onder andere voorkomen dat straatvuil in het riool terecht komt waardoor verstoppingen worden voorkomen en de onderhoudskosten uiteindelijk lager uitvallen. De wijze van toerekenen van de kosten van overhead is toegelicht in het Overzicht overhead in het programmaplan.

Op rekeningbasis worden mogelijke overschotten toegevoegd aan de reserve Riolering, tekorten worden (voor zover mogelijk) onttrokken aan deze reserve.

De opbrengst van de rioolheffing is als volgt opgebouwd.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten Riolering	-2.390.900		
Directe baten Riolering, exclusief heffingen	21.900		
Incidenteel onttrekken reserve Riolering	25.000		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-35.200		
Direct toegerekende lasten inkomensregeling	-2.500		
	0		
INDIRECTE LASTEN	0		
Toe te rekenen kosten overhead Riolering	-194.500		
Berekende BTW Riolering	-264.800		
Totalen	-2.841.000	2.841.500	100

Begraafenisrechten

Voor de uitgifte van graven en het algemeen onderhoud op de gemeentelijke begraafplaatsen heffen wij rechten in de vorm van afkoopsommen voor 25 jaar (bij uitgifte) of 10 jaar (bij verlenging), berekend op basis van contante waarden. Deze afkoopsommen worden in een voorziening gestort, jaarlijks wordt respectievelijk 1/25^e deel en 1/10^e deel van de voorziening ingezet ter dekking van de geraamde onderhoudslasten van de begraafplaatsen. Er is daarom in het begrotingsjaar geen directe relatie tussen de dekking van de lasten en de hoogte van de berekende tarieven voor de afkoopsommen. Daarnaast worden rechten geheven voor het begraven van lijken of het plaatsen van asbussen en voor de uitvoering van andere specifieke taken en dienstverlening door of namens de gemeente. Hiervan is een kostenonderbouwing opgenomen.

Bij de vaststelling van de belastingverordeningen voor 2021 wordt een voorstel voor aanpassing van de tarieven gedaan.

Kostenonderbouwing van de rechten voor het begraven

Het heffen van de begrafenisrechten voor het begraven van lijken of plaatsen van asbussen is niet 100% kostendekkend. De geraamde lasten betreffen voornamelijk de (deels vaste) kosten van grafdelven. De geraamde opbrengst wordt bepaald op basis van prijsindexatie en ontwikkelingen in werkelijke opbrengsten in voorgaande jaren. De kostendekkendheid in het begrotingjaar is 83%.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten begravingen	-45.800		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead begravingen	-10.800		
Totalen	-56.600	46.900	83

Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting is € 0,90 per persoon per overnachting. Wij verwachten in het jaar 2021 115.000 overnachtingen. Wij stellen voor het tarief voor de toeristenbelasting voor 2021 ongewijzigd vast te stellen op € 0,90 per persoon per overnachting.

Marktgelden

In onze gemeente worden in Stadskanaal en Musselkanaal wekelijks markten gehouden. Voor de markt in Stadskanaal geldt als maatstaf van heffing de oppervlakte van de standplaats en voor de markt in Musselkanaal is de frontbreedte van de standplaats de maatstaf van heffing.

De tarieven voor het marktgeld worden berekend op basis van de werkelijke bezetting van de markten. Om de geraamde kosten van de markten te verhalen moeten de tarieven voor 2021 ten opzichte van 2020 worden verhoogd.

De kostendekkende tarieven voor 2021 zijn dan als volgt:

€ 0,63 per m² (begroting 2020: € 0,59) voor de markt in Stadskanaal;

€ 2,28 per m¹ (begroting 2020: € 2,14) voor de markt in Musselkanaal.

Wij stellen u voor in te stemmen met de voorgestelde tarieven marktgeld voor 2021.

Kostenonderbouwing van de marktgelden

Uitgangspunt bij het in rekening brengen van de marktgelden volgens de voorgestelde tarieven is dat de opbrengst van de marktgelden maximaal 100% bedraagt van het begrote saldo van baten en lasten die het exploiteren van de weekmarkten in Stadskanaal en Musselkanaal met zich mee brengen. Bij de bezetting van de markten wordt gelet op een evenwichtig marktaanbod waardoor bij de marktkoopprijs draagvlak wordt gecreëerd voor het tarief dat in rekening wordt gebracht.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN MARKTEN			
Direct toegerekende lasten Markten	-41.300		
Directe baten Markten, exclusief marktgelden	2.500		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Markten	-1.100		
Totalen	-39.900	39.900	100

Lig- en stagelden Spoordok

De gemeentelijke jachthaven Spoordok in Musselkanaal is aangelegd voor de vaarrecreatie. Bij de jachthaven zijn voorzieningen aangebracht, waar de vaarrecreanten gebruik van kunnen maken. De gebruiker van een vaartuig is voor het innemen van een ligplaats liggeld verschuldigd, voor het gebruik van een camperplaats is stageld verschuldigd. We gaan uit van 150 overnachtingen voor ligplaatsen (begroting 2020: 210) en 2.000 overnachtingen voor stapplaatsen (begroting 2020: 2.255). Op basis van kostendekkendheid zijn de tarieven voor 2021 dan als volgt:
 € 22,60 per overnachting (begroting 2020: € 17,75) voor een ligplaats;
 € 16,80 per overnachting (begroting 2020: € 16,20) voor een staplaats.

Wij stellen u voor in te stemmen met de voorgestelde tarieven voor 2021.

Kostenonderbouwing van de lig- en stagelden

In een gerechtelijke uitspraak is onder meer bepaald dat de verhuur en exploitatie van de camperstandplaatsen geen activiteit van algemeen economisch belang is maar een zuiver commerciële activiteit. Hiermee is het gemeentelijke uitgangspunt dat het Spoordok een laagdrempelige voorziening is met als doel de vaarrecreatie voor de hele regio te bevorderen vervallen. Als gevolg hiervan is de Lig- en stageldverordening Spoordok Musselkanaal gewijzigd en zijn de tarieven verhoogd naar 100% kostendekkend.

De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen (wijk)onderhoud.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN LIG- EN STAGELDEN			
Direct toegerekende lasten Spoordok	-24.800		
Directe baten, exclusief lig- en stagelden	500		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-9.600		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen vermogenskosten	-3.000		
Totalen	-36.900	-36.900	100

Liggeld woonschepenlocaties

Voor de woonschepenlocaties in Stadskanaal en Musselkanaal is in 2016 de "Liggeldverordening woonschepenlocaties 2017" vastgesteld. In deze verordening is het tarief voor het liggeld vanaf 2017 vastgesteld op € 301,50 per jaar.

Leges omgevingsvergunningen (bouwvergunning en vrijstellingsprocedures)

Een omgevingsvergunning kan worden afgegeven voor diverse activiteiten waaronder bouwvergunningen. De werkzaamheden voor het verstrekken van bouwvergunningen worden uitgevoerd door de omgevingsdienst Groningen. Naast de werkzaamheden voor bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures verricht de omgevingsdienst ook taken op het gebied van milieu en brandveiligheid.

Kostenonderbouwing leges omgevingsvergunningen (bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures)

Het dekkingspercentage van 32% is laag omdat niet alle verwachte kosten die de omgevingsdienst maakt in leges zijn omgezet.

Eenzijds gaat het om bouwvergunningen die van rechtswege verstrekt moeten worden en waarvoor geen leges in rekening kunnen worden gebracht. Daarnaast zijn er bouwvergunningen waarvan niet alle onderdelen in rekening kunnen worden gebracht en zijn er initiatieven en projecten waarvoor na intensief vooroverleg uiteindelijk geen bouwaanvraag wordt gedaan.

De uitkomsten van een onderzoek naar het verbeteren van de kostendekkenheid is opgenomen in de Ambitienota 2021-2024.

	Baten/lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten Bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures	-888.500		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures	-56.000		
Totalen	-944.500	300.000	32

Leges Burgerzaken

De leges van burgerzaken worden geheven krachtens de Legesverordening (i.c. titel 1) die jaarlijks door uw raad in december wordt vastgesteld. Het grootste deel van de legesopbrengst bestaat uit de legesheffing voor reisdocumenten en rijbewijzen. Daarnaast worden er leges geheven wegens verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen.

Kostenonderbouwing leges Burgerzaken

Het uitgangspunt voor de toerekening van lasten bij dit onderdeel is dat de verhouding tussen de werkzaamheden van burgerzaken die wel en niet onder de legesheffing vallen 50% bedraagt.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten Leges Burgerzaken	-423.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Leges Burgerzaken	-298.000		
Totalen	-721.000	208.000	29

BIZ centrum Stadskanaal

De geldigheid van de "Verordening bedrijveninvesteringzone Centrum Stadskanaal 2016" loopt tot en met 2020. De Stichting BIZ Centrum Stadskanaal heeft een verzoek ingediend om een nieuwe BIZ in te stellen voor de jaren 2021 tot en met 2025.

d. Lokale lastendruk

Door het hanteren van gedifferentieerde tarieven voor de afvalstoffenheffing (Diftar) is het bedrag van deze heffing niet voor elk huishouden gelijk. Naast het vastrecht is een belasting verschuldigd voor elke containerlediging of inworp in een ondergrondse container. Per huishouden gaan wij uit van een gemiddeld aantal van 8 ledigingen (begroting 2020: 8 ledigingen) van de grijze container (restafval) en 3 ledigingen (begroting 2020: 3 ledigingen) van de groene container (gft-afval).

Voor 2021 is de volgende indicatie van de lokale lastendruk te geven:

	<u>2020</u>	<u>2021</u>
Onroerendezaakbelastingen	€ 320,00	€ 326,00
Afvalstoffenheffing	" 191,55	" 201,55
Rioolheffing	<u>" 183,00</u>	<u>" 177,00</u>
Totaal	€ 694,55	€ 704,55

Voor de onroerendezaakbelastingen is uitgegaan van de gemiddelde aanslag per woning van € 320,00 + 2% = € 326,00. De belastingdruk is een gemiddelde en kan voor individuele huishoudens nogal verschillen. Gemiddeld verwachten wij een verhoging van de belastingdruk met 1,5%. De landelijke gemiddelde woonlasten voor huishoudens in 2020 is € 776,00.

e. Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid van onze gemeente is ruimhartig. Aan particulieren kan onder bepaalde voorwaarden gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend van afvalstoffenheffing, onroerendezaakbelasting (ozb), rioolheffing en leges voor reisdocumenten en rijbewijzen. Bij de berekening van de betalingscapaciteit spelen de kosten van bestaan een belangrijke rol. Onze gemeente hanteert voor de kosten van bestaan de maximaal wettelijk toegestane norm. Dit is een bedrag van maximaal 100% van het normbedrag zoals vastgesteld in het kader van de Participatiewet (bijstandsnorm). Voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben of ouder zijn geldt een vast normbedrag.

Wij ramen het kwijt te schelden bedrag voor de afvalstoffenheffing (vastrecht + variabel deel) op € 155.000,00 en voor de rioolheffing op € 2.500,00. In verband met het geringe aantal kwijtscheldingen voor eigenaren van woningen ramen wij geen kwijtschelding voor de ozb-eigenarenbelasting.

f. Overzicht belastingverordeningen

	<u>Datum vaststelling</u>
- Verordening onroerendezaakbelastingen Stadskanaal 2020	16 december 2019
- Verordening afvalstoffenheffing Stadskanaal 2020	16 december 2019
- Verordening rioolheffing Stadskanaal 2020	16 december 2019
- Verordening begrafenisrechten Stadskanaal 2020	16 december 2019
- Verordening toeristenbelasting Stadskanaal 2017	19 december 2016
- Verordening marktgeld Stadskanaal 2020	16 december 2019
- Legesverordening Stadskanaal 2020	16 december 2019
- Lig- en stageldverordening Spoordok Musselkanaal 2020	16 december 2019
- Liggeldverordening woonschepenlocaties 2017	19 december 2016

2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Algemeen

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat (de uitvoering van) het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen hangt samen met de robuustheid van de begroting: een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat bij iedere tegenvaller een probleem (incidenteel of structureel) ontstaat. Een financiële buffer in de vorm van weerstandsvermogen is daarom noodzakelijk.

De omvang van deze buffer is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. Het gaat hierbij om risico's van materieel belang waarvoor geen maatregelen zijn getroffen.

Het instrument om het weerstandsvermogen te beheersen is risicomangement, een continu proces gericht op het opmaken van een actueel risicoprofiel. Het risicoprofiel moet vervolgens worden afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

Deze paragraaf geeft het weerstandsvermogen gebaseerd op de ramingen in de begroting en de risico's van de gemeente zoals bekend bij het opstellen van de begroting. Daarnaast zijn financiële kengetallen opgenomen.

Er is onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het voornamelijk om de omvang van de algemene reserves en bestemmingsreserves (eigen vermogen) en de incidentele risico's. Met structurele weerstandscapaciteit worden middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers met structurele financiële effecten op te vangen.

Kaderstelling

De kaderstelling voor het huidige beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen is vastgelegd in artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In de paragraaf wordt tenminste opgenomen:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's van materieel belang;
- het beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's;
- een kengetal voor de:
  - netto schuldquote;
  - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
  - solvabiliteitsratio;
  - grondexploitatie;
  - structurele exploitatieruimte;
  - belastingcapaciteit.
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beoordeling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is zeer dynamisch omdat binnen de gemeente beleid wordt uitgevoerd, besluiten worden genomen, nieuwe externe regelgeving van kracht wordt en nieuw beleid wordt geformuleerd en vastgesteld. Dynamiek in risico's betekent dat de benodigde weerstandscapaciteit kan fluctueren. Daarom wordt voor de omvang van de weerstandscapaciteit een norm gehanteerd waarbij de verhouding tussen de beschikbare capaciteit en de benodigde capaciteit wordt uitgedrukt in de ratio weerstandscapaciteit:

$$\frac{\text{Beschikbare capaciteit}}{\text{Benodigde capaciteit (af te dekken risico's)}}$$

De ratio is bepaald op 1,15. Hierbij worden geen maatregelen getroffen zolang de ratio boven de 1 blijft. Wanneer de ratio tijdens een monitor > 1,3 blijkt te zijn betekent dit dat de weerstandscapaciteit meer dan voldoende is. Indien de ratio < 1 blijkt te zijn moet worden overwogen of er maatregelen nodig zijn. Hierbij liggen de mogelijkheden tussen het niet uitvoeren van beleid met een bepaalde risicostructuur tot het vastleggen van middelen om de minimale weerstandscapaciteit te vergroten.

In het kader van de benodigde weerstandscapaciteit wordt de Algemene reserve minimaal gehandhaafd op € 8 miljoen. Bij het vaststellen van het algemene weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met risico's op het gebied van grondexploitatie en reserves die betrekking hebben op grondexploitatie. Hiervoor wordt geen afzonderlijk weerstandsvermogen aangehouden.

Weerstandsvermogen (incidenteel)

(x € 1.000)

	1 januari 2021	31 december 2021	Incl. claims
Beschikbare weerstandscapaciteit (a)	€ 13.300	€ 12.800	€ 12.100
Benodigde weerstandscapaciteit (b)	€ 7.700	€ 7.400	€ 7.400
Weerstandsvermogen (a-b)	€ 5.600	€ 5.400	€ 4.700
Ratio weerstandscapaciteit (a/b)	1,73	1,73	1,64

Op basis van een beschikbare incidentele weerstandscapaciteit van € 12,8 miljoen is de ratio per 31 december 2021 1,73. Rekening houdende met de hieronder genoemde claims op de reservepositie daalt de beschikbare weerstandscapaciteit naar € 12,1 miljoen en de ratio naar 1,64. Uitgaande van de vastgestelde ratio van 1,15 betekent dit dat de beschikbare capaciteit voldoende is voor de dekking van de lopende risico's.

Hierbij is nog geen rekening gehouden met het begrotingssaldo van 2021. Inclusief het nadelige begrotingssaldo van € 7,4 miljoen daalt de beschikbare weerstandscapaciteit (inclusief claims) per 31 december 2021 naar € 4,7 miljoen, de ratio daalt in dat geval naar 0,64.

Beschikbare weerstandscapaciteit (a)

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit wordt gevormd door het eigen vermogen (reserves). De Algemene reserve is vrij besteedbaar. De rentebaten zijn echter wel als structureel dekkingsmiddel aangemerkt. Inzet van de Algemene reserve heeft een structureel effect op de exploitatie.

Beklemde bestemmingsreserves zijn in beginsel niet vrij besteedbaar. Aangezien u de vastgestelde bestemming van de overige bestemmingsreserves kunt veranderen behoren deze reserves tot de weerstandscapaciteit. Het wijzigen van de bestemming van deze reserves heeft wel direct gevolgen voor het lopende beleid aangezien de bestemmingsreserves op grond van door u vastgesteld beleid zijn ingesteld.

Reservepositie (x € 1.000)

	1 januari 2021	31 december 2021	Incl. claims
Omvang Algemene reserve	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Omvang bestemmingsreserves	" 23.300	" 22.900	" 22.200
	€ 31.300	€ 30.900	€ 29.400
Beklemde reserves:			
Bestemmingsreserve Verkoop aandelen Essent	" 2.000-	" 2.000-	" 2.000-
Bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa	" 16.000-	" 16.100-	" 16.100-
Beschikbare weerstandscapaciteit (a)	€ 13.300	€ 12.800	€ 12.100

De geraamde beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 31 december 2021 € 12,8 miljoen. Indien we rekening houden met claims op de bestemmingsreserves op grond van de Perspectiefnota 2019-2022 daalt de beschikbare weerstandscapaciteit naar € 12,1 miljoen.

Claims

De claims betreffen een bedrag van totaal € 713.000,00 voor het onderhoud van bruggen/beschoeiingen ten laste van de bestemmingsreserve Vervangingsinvesteringen (Stads)kanaal.

De reservepositie komt steeds meer onder druk te staan. Aan de bestemmingsreserves wordt geen rente (inflatiecorrectie) toegevoegd, dit beïnvloedt de toereikendheid van deze reserves. De beschikbare weerstandscapaciteit neemt daarnaast af door inzet van de reserves.

Benodigde weerstandscapaciteit (b)

Risico's die van materiële betekenis zijn maken deel uit van het weerstandsvermogen. Wij brengen risico's met een financieel belang van € 300.000,00 of meer in beeld.

Borgstellingen geldleningen

De gemeente Stadskanaal waarborgt voor de volgende geldleningen de betaling van rente en aflossing of fungeert als achtervang.

Geldleningen aan woningbouwcorporaties

De financiële risico's die aan deze garanties zijn verbonden, zijn overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente en het Rijk blijven ieder wel voor 50% op achtervang aanspreekbaar. Deze achtervang is gerelateerd aan de omvang van het waarborgfonds. Door de omvang van het fonds en de financiële constructie is het risico voor de gemeente gering. Mocht de gemeente echter wel worden aangesproken op de achtervang, dan zal dit in de vorm van het verstrekken van een renteloze lening zijn. Deze lening zal dan worden opgenomen als risico.

Geldleningen aan eigenaren van particuliere woningen

Het Waarborgfonds Eigen Woningen verstrekt Nationale Hypotheek Garantie (NHG) voor aankoop en verbetering van woningen aan particulieren. Daarmee worden voor de geldgevers de risico's beperkt en profiteren de geldnemers van een lagere rente. Met het waarborgfonds is een overeenkomst gesloten waarin de achtervang voor bestaande leningen van particulieren is geregeld. De achtervangfunctie (de gemeenten samen met het Rijk) kan door het waarborgfonds worden aangesproken, in de vorm van renteloze leningen, als het garantievermogen te laag is.

Geldleningen aan instellingen voor ouderenhuisvesting

Het schuldrestant van de leningen aan zorginstellingen die werkzaam zijn in onze gemeente wordt per 1 januari 2021 geraamd op € 3.944.000,00 en per 31 december op € 3.674.000,00. Het financiële risico van deze leningen ligt volledig bij de gemeente. Uitgangspunt is dat eventuele nieuwe leningen aan zorginstellingen door deze instellingen worden ondergebracht bij de stichting Waarborgfonds voor de zorgsector (Wfz).

Geldleningen aan overige instellingen

Het schuldrestant van de leningen aan het Noorderpoortcollege wordt per 1 januari 2021 geraamd op totaal € 372.100,00 en per 31 december op totaal € 310.000,00. Het financiële risico van deze leningen ligt bij de gemeente.

Vorderingen

Blijversleningen

Het totaal van verstrekte blijversleningen wordt per 1 januari 2021 geraamd op € 500.000,00. Het financiële risico van deze leningen is gedekt doordat de financiering niet hoger kan zijn dan 80% van de WOZ-waarde van de woning (waarde hypotheek en blijverslening tezamen).

Het financiële risico bij gedwongen verkoop wordt daardoor beperkt. Bij consumptieve leningen wordt er, naast een hoofdelijke aansprakelijkheid, een maximum leeftijd gesteld van 75 jaar om het risico op niet terugbetalen te beperken.

Duurzaamheidsleningen

Het totaal van verstrekte duurzaamheidsleningen wordt per 1 januari 2021 geraamd op € 900.000,00. Het financiële risico van deze leningen is niet gedekt.

Startersleningen

Het totaal van verstrekte startersleningen wordt per 1 januari 2021 geraamd op € 3.100.000,00. Het financiële risico wordt gedekt doordat startersleningen (als 2e hypotheek) onder de zekerheidsstelling van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) vallen en daarmee geborgd zijn.

Indirect loopt de gemeente wel (beperkt) risico door de achtervangfunctie voor het Waarborgfonds Eigen woningen die de NHG verstrekt (zie onder borgstellingen geldleningen).

Grondexploitatie

Voor de risico's in de grondexploitatie wordt een percentage (10) van de totale omvang van de boekwaarde gehanteerd. Jaarlijks wordt beoordeeld of de boekwaarden afgewaardeerd moeten worden om de risico's bedrijfseconomisch te beperken.

Desondanks blijven de volgende risico's:

- de marktwaarde wordt bepaald aan de hand van de algemeen gangbare marktprijs voor agrarische grond. Door de specifieke ligging en eigenschappen van grond kan de werkelijke waarde afwijken van de algemeen gangbare marktprijs;
- de marktprijzen kunnen zich onverwacht negatief ontwikkelen, waardoor de gemeente genoodzaakt is boekwaarden af te waarden;
- over de al in exploitatie genomen gronden (onderhanden werk) lopen wij een exploitatierisico.

De geraamde (netto) boekwaarde per 1 januari 2021 is € 158.000,00 en per 31 december € 165.000,00.

Het risico bedraagt respectievelijk afgerond € 15.800,00 en € 16.500,00. Gezien de geringe omvang is dit risico niet opgenomen.

Overige risico's

Dividend

De geraamde dividendopbrengst op de aandelen van Enexis NV en NV Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt totaal € 460.000,00. Bij de ramingen van dividend geldt dat er geen garanties zijn voor de daadwerkelijke realisering.

Hersanering voormalig gasfabriekterrein

Er loopt een juridische procedure om te komen tot ontbinding van de overeenkomst met de aannemer van de sanering van het voormalige gasfabriekterrein en in verband hiermee het vorderen van schadevergoeding. Wij hebben in 2017 hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland van 15 maart 2017. Op grond van deze uitspraak hebben wij een bedrag van € 174.000,00 van de aannemer ontvangen. Dit bedrag is in een voorziening gestort.

In de juridische procedure heeft in mei 2019 de comparitie van partijen in het Hoger Beroep plaatsgevonden. Tijdens de comparitie heeft het Hof expliciet gevraagd of partijen niet tot een schikking kunnen komen. Zowel de gemeente als de aannemer staan hiervoor open. De onderhandelingen hiervoor lopen nog, in samenwerking met de provincie Groningen. Op basis van een voorlopige uitkomst, waarbij het voormalige gasfabriekterrein wordt afgestoten, is bij de jaarrekening 2019 een aanvullend bedrag van € 50.000,00 gedoteerd aan de voorziening. Hiermee is (voorlopig) het financiële risico voorzien. Indien er geen overeenstemming wordt bereikt over de schikking zal de procedure verder worden gevoerd.

Lokaal onderwijsbeleid algemeen

De Raad van State heeft in juni 2020 uitspraak gedaan in het lopende hoger beroep van schoolbestuur Primenius met betrekking tot het vastgestelde overschrijdingspercentage voor de periode 2006-2007. Het college is volledig in het gelijk gesteld, er is geen sprake meer van een doorbetalingsverplichting van € 1.200.000,00, het risico is vervallen.

Procedure uitbreiding detailhandel Musselkanaal en schadeclaim

Naast de bestuursrechtelijke procedure tegen de verlening van een omgevingsvergunning aan een supermarkt (partij A) in Musselkanaal heeft partij B eveneens, op grond van een privaatrechtelijke overeenkomst uit 2011, de gemeente annex aansprakelijk gesteld wegens het schenden van die overeenkomst ten bedrage van € 2.000.000,00. Deze vordering is door de gemeente afgewezen. Partij B heeft de gemeente tot eind juli 2020 de tijd gegeven om de vordering alsnog te voldoen. Van deze termijn is door de gemeente conform de afwijzing geen gebruik gemaakt. Partij B heeft nog geen privaatrechtelijke procedure gestart, dit wordt echter wel verwacht. We nemen het bedrag van € 2.000.000,00 als risico op.

Coronavirus

De uitbraak van het Coronavirus in 2020 heeft een grote impact op ons allemaal. De pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van de gevolgen van het Coronavirus kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Vanaf de uitbraak van het coronavirus zijn we continu bezig met het inventariseren van de gevolgen/effecten die hieruit voort kunnen vloeien en onze beleidsterreinen raken. Gelet op de huidige situatie is het onmogelijk te bepalen wat de financiële impact zal zijn voor onze gemeente en hoe zich dit verhoudt tot de opgenomen ramingen.

Diversen

In algemene zin loopt de gemeente risico's met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- planschadeclaims;
- fiscale wet- en regelgeving;
- wachtgeldverplichtingen.

Totaal risico's (x € 1.000)

	1 januari 2021	31 december 2021
Gewaarborgde geldleningen	€ 4.300	€ 4.000
Vorderingen	" 900	" 900
Grondexploitatie	" 0	" 0
Overige risico's	" 2.500	" 2.500
Benodigde weerstandscapaciteit (b)	<u>€ 7.700</u>	<u>€ 7.400</u>

Weerstandsvermogen (structureel)

De meerjarenraming vertoont in 2024 een structureel begrotingstekort van € 5.409.000,00. Gelijktijdig met de aanbidding van de Begroting 2021 bieden wij de Ambitienota 2021-2024 aan waarin wij maatregelen nemen om het structurele begrotingstekort terug te dringen.

In de raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is vanaf 2022 een structurele stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' van afgerond € 750.000,00 opgenomen als dekking van de kosten van jeugdzorg. De overige financiële risico's zijn (nog) niet kwantificeerbaar.

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen genereren om tegenvallers met structurele financiële effecten op te kunnen vangen.

Structurele begrotingsoverschotten

Begrotingsoverschotten maken deel uit van het weerstandsvermogen. Een positief saldo van de laatste schijf van de meerjarenraming wordt aangemerkt als structurele weerstandscapaciteit. De meerjarenraming vertoont in 2024 *structureel* een nadelig saldo.

Raming onvoorzien

Jaarlijks nemen wij conform voorschrift een bedrag voor onvoorzien op in de begroting. Voor onvoorziene uitgaven wordt een vast bedrag van € 36.000,00 geraamd. Formeel kan deze raming nagenoeg geheel tot de structurele weerstandscapaciteit worden gerekend omdat de omvang van deze verplichte raming niet is voorgeschreven.

Belastingcapaciteit

Gemeenten zijn vrij in het vaststellen van de onroerendezaakbelasting (OZB) tarieven. Daarbij gelden geen absolute of relatieve limieten. Met ingang van 2020 is de macronorm OZB vervangen door de 'Benchmark gemeentelijke belastingen'. Deze benchmark geeft gemeenten meer informatie over de ontwikkeling van de lokale lasten in zowel eigen als andere gemeenten. De gemiddelde lastendruk over 2020 voor huishoudens met een eigen woning in onze gemeente was € 694,55. Landelijk was in 2020 de gemiddelde lastendruk per huishouden € 776,00. Voor het genereren van structurele middelen, met als doel een positief effect op de structurele weerstandscapaciteit, kunnen de OZB-tarieven (boven trendmatig) verhoogd worden. Vanaf 2021 is de trendmatige verhoging van 2% van de opbrengst OZB verwerkt.

Structurele bezuinigingen

Nieuwe ombuigingsmaatregelen kunnen als structurele weerstandscapaciteit worden aangemerkt voor zover dit tot (verdere) begrotingsoverschotten leidt.

Risico's*Sociaal domein*

Binnen het sociale domein lopen wij met name bij de uitvoering van de taken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regelingen.

In de begroting 2020 is het risico benoemd dat de kosten huishoudelijke hulp en begeleiding een stijgende lijn vertoonden. Onzeker was of de lijn zich zou doorzetten. Helaas komt dit negatieve scenario voor huishoudelijke hulp en Algemene voorziening schoonmaak (AVS) nu uit. Ten opzichte van de begroting 2020 is medio 2020 sprake van een forse stijging in aantallen tussen de 9 % (AVS) en 11% (Ondersteuning zelfredzaamheid/Ondersteuning huishoudelijk werk) met forse kostenstijgingen tot gevolg. De kosten begeleiding (exclusief indexering) lijken zich wel te stabiliseren. Het is onzeker in hoeverre deze groei zich in 2021 doorzet. Voor de begroting 2021 wordt qua ontwikkeling van de aantallen van een stabilisatie uitgegaan.

De kosten begeleiding (exclusief indexering) lijken zich (tijdelijk) te stabiliseren. Echter, de ontwikkelingen bij begeleiding moeten we goed blijven volgen. Er is namelijk sprake van een trend naar extramuralisering van de GGZ, inzet op doorstroom en uitstroom beschermd wonen en het langer thuis blijven wonen van ouderen.

Onze leverancier van hulpmiddelen geeft aan dat binnen het kernassortiment een verschuiving plaatsvindt naar duurder, complexe en geëlektriseerde voorzieningen. De reden hiervoor is dat mensen langer thuis blijven wonen ook als de beperkingen toenemen en de voorzieningen meer dan voorheen noodzakelijk zijn om te kunnen blijven participeren. De extra kosten voor de gemeente Stadskanaal lopen hierdoor mogelijk op tot ongeveer € 100.000,00. De hulpmiddelen zijn in Oost Groninger verband ingekocht. Daarom wordt in dit verband onderzocht wat hierin in relatie tot de contractafspraken de (financiële) verantwoordelijkheid van de gemeenten is. De contractgemeenten zijn op dit moment in gesprek met RSR om de jaarlijkse vergoeding te verhogen.

Op 2 juli 2019 is er een bestuurlijk akkoord gesloten tussen het Rijk en de VNG over de doorcentralisatie van Beschermd Wonen in 2022 met daarbij de invoering van een objectief verdeelmodel. De verwachting is dat het nieuwe landelijke objectieve verdeelmodel financieel nadelig uit gaat pakken voor onze gemeente.

In het kader van de Ambitienota 2020-2023 is een Taskforce Wmo ingesteld. De taskforce onderzoekt de mogelijkheden om de oplopende kosten van de Wmo terug te dringen.

De uitgaven van jeugdhulp zijn de afgelopen jaren sterk gestegen, terwijl de rijksbijdragen daarop (nog) niet voldoende zijn aangepast. De beschikbare budgetten voor de jeugdzorg zijn daardoor beperkt, met als gevolg dat de gehele jeugdhulpketen continu onder druk staat. Dat geldt niet alleen voor Stadskanaal, maar dat is het gemiddelde beeld bij de meerderheid van de Nederlandse gemeenten. We zijn daarom continu op zoek naar de goedkoopste adequate voorzieningen voor onze inwoners. Dat doen we in het klein door kritisch te kijken naar elke indicatie die we stellen op het CJGV; tegelijkertijd heeft onze regionale inkooporganisatie de RIGG de opdracht om bij het contractmanagement richting de aanbieders hier nadrukkelijk op te sturen. We zien op onderdelen de eerste positieve resultaten en effecten hiervan. Per saldo echter blijven de totale kosten stijgen. Uit ons lokale dashboard blijkt dat dit vooral wordt veroorzaakt door een langdurige stijging van de gemiddelde uitgaven per jongere.

Een aantal factoren die onderdeel uitmaken van de (landelijke) inrichting van het jeugdhulpsysteem maakt bijsturen door de gemeenten ingewikkeld. De toewijzing van jeugdzorg vindt voor meer dan 50% van het budget plaats door huisartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen. Ondanks de goede afspraken die we maken met deze partijen, hebben we minder grip op deze indicaties, dan op de toewijzingen die via het CJGV lopen. De combinatie hiervan met het open-einde karakter van de jeugdwet, de afwezigheid van bijvoorbeeld eigen bijdragen door ouders en de grote hoeveelheid verschillende aanbieders, maakt het financieel bijsturen door gemeenten complex.

Behalve aan de kant van de uitgaven wordt ook gekeken en overlegd over de inkomsten. De algehele indruk is dat de taken en de kosten voor de gemeenten onevenredig sneller zijn gestegen dan de vergoedingen die het Rijk verstrekt voor de jeugdhulp.

De begroting 2021 van Wedeka is verwerkt in de gemeentelijke begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024. Bij het opstellen van deze begroting was het beleidsplan nog niet gereed; de begroting houdt dan ook geen rekening met de uitkomsten van het bedrijfsplan. In de periode 2021-2024 verslechtert het resultaat van Wedeka met € 1.300.000,00. Dit betekent voor Stadskanaal een extra bijdrage in het exploitatietekort van € 541.000,00. Ten opzichte van de vorige begroting stijgt de bijdrage voor Stadskanaal met € 1.700.000,00.

Algemene uitkeringen gemeentefonds

Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 heeft het kabinet in 2019 respectievelijk € 400 miljoen, € 300 miljoen en € 300 miljoen extra middelen beschikbaar gesteld voor de jeugdzorg. Recentelijk heeft het kabinet besloten om ook voor 2022 € 300 miljoen extra middelen beschikbaar te stellen. Voor onze gemeente bedragen deze extra middelen voor 2019 € 1 miljoen en voor 2020, 2021 en 2022 € 750.000,00. Wij hebben deze middelen verwerkt in de begroting.

Er wordt door de rijksoverheid een aanvullend onderzoek uitgevoerd om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. De uitkomsten van dit onderzoek zijn nog niet bekend. Gemeenten hebben echter belang bij meerjarige zekerheid over het jeugdzorgbudget. Het Ministerie van BZK, VNG en de provinciale toezichthouders hebben daarom een richtlijn opgesteld. Deze richtlijn geeft aan dat voor de jaren 2023 en 2024 een stelpost 'Uitkomst onderzoek Jeugdzorg' geraamd kan worden naar rato van de € 300 miljoen. Voorwaarde van het opnemen van een stelpost is dat we zelf maatregelen nemen in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg, mede gericht op beheersing van de kosten. We hebben deze maatregelen getroffen en hebben een stelpost geraamd van € 750.000,00. Het risico bestaat dat het kabinet voor de jaren 2023 en 2024 minder dan € 300 miljoen extra middelen beschikbaar stelt en dat hierdoor de door ons verwachte extra middelen lager uitvallen dan € 750.000,00.

Locaties bodemverontreiniging

Met de provincie Groningen voeren wij overleg over spoedlocaties met betrekking tot bodemverontreiniging. Indien sprake is van een spoedlocatie kan de provincie Groningen ons vragen om een bijdrage in sanerings- en/of onderzoekskosten.

Bij het opstellen van de begroting zijn geen spoedlocaties binnen de gemeente Stadskanaal bekend.

Financiële kengetallen

Kengetallen:	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
				2022	2023	2024
Netto schuldquote	42%	30%	36%	65%	68%	71%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	38%	26%	32%	62%	64%	67%
Solvabiliteitsratio	37%	33%	23%	17%	11%	5%
Structurele exploitatieruimte	-4,5%	-3,0%	-5,7%	-5,0%	-4,8%	-4,7%
Grondexploitatie	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0%	0%
Belastingcapaciteit	90%	94%	91%	91%	91%	91%

Algemene toelichting

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De hoogte van de schuld die de gemeente kan dragen hangt in belangrijke mate af van de hoogte van de inkomsten. Het kengetal geeft de netto schuld als aandeel van de inkomsten uitgedrukt in procenten. Het kengetal wordt zowel inclusief als exclusief alle verstrekte geldleningen berekend. Hiermee wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte geldleningen is en betekent voor de schuldenlast. Een netto schuldquote tussen 0% en 100% wordt als normaal beschouwd, boven 100% is er weinig leencapaciteit over. Voor een gemeente geldt als indicatie voor een zeer hoge schuld een maximale norm van 130%.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de ratio van een gemeente zich tussen 20% en 70%. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves, gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Het kengetal geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Het kengetal grondexploitatie is van belang om te kunnen beoordelen of de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie. Het geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De waarde van de grond is het totaal van de geraamde boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie. Het percentage geeft een indicatie van het risico, hoe lager het percentage des te geringer het risico.

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de ruimte die de gemeente heeft om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Het kengetal geeft weer hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar worden uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Beoordeling kengetallen in relatie tot de financiële positie

Voor de beoordeling van de financiële positie moeten de kengetallen in samenhang worden gezien. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen van de begroting 2021 zijn gebaseerd op het gemiddelde van de drie voorafgaande jaarrekeningen (2017 tot en met 2019). Deze kengetallen zijn in de meerjarenraming 2022-2024 gebaseerd op de geprognoseerde balans die is opgenomen in de meerjarenraming.

Op basis van bovenstaande kengetallen voor de begroting 2021 kunnen we concluderen dat onze financiële positie verslechtert en de komende jaren nog verder onder druk komt te staan.

Op basis van de solvabiliteitsratio zijn we in het begrotingsjaar nog in staat om aan onze verplichtingen te voldoen. Als gevolg van een forse afname van het eigen vermogen ontwikkelen de schuldquote en de solvabiliteitsratio zich echter negatief in de meerjarenraming waardoor de solvabiliteitsratio onder de grens van 20% komt.

De boekwaarden van de grondexploitatie zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend. Het kengetal structurele exploitatieruimte is zowel in 2021 als in de meerjarenraming negatief. Dit betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Hiervoor is nog wel belastingcapaciteit aanwezig.

Voor incidentele tegenvallers is er incidentele weerstandscapaciteit aanwezig (zie onder weerstandsvermogen). Rekening houdend met de negatieve begrotingsaldi zakt de ratio onder het gewenste niveau van 1,15 en neemt het incidentele weerstandsvermogen af.

3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

Op 28 mei 2018 is de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte 2018-2021 vastgesteld. De nota geeft het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor wegen en kunstwerken, openbare verlichting, groen, riolering/water, gebouwen, sportvelden, speelplaatsen en begraafplaatsen. In de paragraaf zal daarom niet meer worden ingegaan op de beleidskaders, maar wordt verwezen naar de nota. De uitvoering van de kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte 2018-2021 vindt plaats binnen de in de begroting geraamde budgetten.

Wegen en Kunstwerken

Hieronder wordt het algemeen onderhoud wegen, het dagelijks onderhoud en onderhoud civiele kunstwerken verstaan.

Wegen

Het beheer van wegen bestaat in hoofdlijnen uit twee vormen van onderhoud:

- regulier onderhoud;
- groot onderhoud.

Regulier onderhoud

Dit zijn de activiteiten die tot de dagelijkse werkzaamheden behoren van de beheerorganisatie zoals vegen, kleine reparaties aan verhardingen, klein herstelwerk, belijning en het herstraten van een deel van de weg. In de begroting 2021 is hiervoor € 847.000,00 geraamd.

Groot onderhoud

Grotere, planmatige maatregelen met als doel de structurele achteruitgang van een object te vertragen en weer aan de technische richtlijnen te laten voldoen. De werkzaamheden zijn ingrijpend van aard en periodiek op een groot deel van de weg. Voorbeelden zijn het herstraten van een weg en het aanbrengen van nieuwe asfaltdekkingen. Projectmatig onderhoud is het groot onderhoud dat plaatsvindt op basis van het beheerprogramma GBI. De kosten voor groot onderhoud kunnen sterk variëren van jaar tot jaar. Om pieken te voorkomen wordt de gemiddelde onderhoudsbehoefte over vier jaren vastgesteld. Bij de vaststelling van de Kadernota heeft u er voor gekozen om prioriteiten te stellen binnen beleidsthema's, wegtypen en geografische ligging. Daarmee wordt groot onderhoud aan wegvakken in verblijfsgebieden met een geringe verkeersbelasting over de planperiodegrenzen heen geschoven.

In de begroting 2021 is € 796.000,00 geraamd voor groot onderhoud aan wegen. Op hoofdroutes (wegen met een ontsluitingsfunctie hoge verkeersbelasting) wordt preventief onderhoud uitgevoerd omdat deze wegen het meest gevoelig zijn voor schade als gevolg van verkeersbelasting in combinatie met weersinvloeden. Dit zijn voornamelijk asfaltwegen.

Op alle overige wegen (woonstraten en wegen in het buitengebied met een lage verkeersbelasting) wordt curatief onderhoud uitgevoerd. Dat wil zeggen: alleen het noodzakelijk onderhoud als dat uit oogpunt van verkeersveiligheid noodzakelijk is.

Kunstwerken

De onderhoudsbehoefte voor alle civiele kunstwerken (bruggen, beschoeiing en kademuren) voor de langere termijn wordt bepaald op basis van het beheerprogramma GBI.

In de begroting 2021 is voor bruggen € 380.000,00 geraamd voor dagelijks onderhoud, inspectiekosten en storingsen. Voor incidenteel groot onderhoud is € 125.000,00 geraamd.

Voor het noodzakelijke onderhoud ten behoeve van veiligheid en de werking van beweegbare bruggen zijn in 2021 structurele lasten geraamd, de investeringsruimte hiervoor bedraagt € 313.000,00.

Voor de periode 2018-2021 worden noodzakelijke vervangingsinvesteringen verwacht van € 5.952.000,00. Om een aanzienlijk deel van de achterstand op de vervanging van kunstwerken met een kwaliteitsniveau D weg te werken heeft u via de Perspectiefnota 2019-2022 besloten voor de looptijd van deze kadernota investeringen tot maximaal de omvang van de reserve Vervangingsinvestering (Stads)kanaal in te zetten (€ 4.233.000,00).

Voor de vervangingsinvesteringen in 2021 is in de begroting € 830.000,00 opgenomen.

Voor de volgende kadernota wordt op basis van een nieuwe inspectie een nieuw financieel kader geschetst.

Openbare verlichting

Conform het beleidsplan openbare verlichting zijn de afgeschreven lichtmasten vervangen door masten met energiezuinige verlichting (LED). In verband met de versnelde vervanging zijn de onderhoudskosten (dagelijks onderhoud, storingen en remplace) naar beneden bijgesteld. In de begroting 2021 is hiervoor € 78.000,00 geraamd.

Groen

Het groenonderhoud wordt uitgevoerd op basis van de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte, beeldkwaliteit bestekken en de kwaliteitscatalogus van de CROW.

Er is in 2021 € 3.758.000,00 beschikbaar voor het groenonderhoud. Van dit budget wordt het groen langs wegen (bermen/bermsloten € 460.000,00), groenonderhoud sportvelden (€ 199.000,00), baanonderhoud sportvelden (€ 316.000,00) en het groen in de wijken inclusief het groen bij scholen en zwembaden (€ 2.783.000,00) onderhouden.

Achterstallig onderhoud

Via de Perspectiefnota 2019-2022 heeft u besloten de achterstand op het vervangen van groen met ingang van 2018 over een periode van vier jaar weg te werken. Hiervoor is in de periode 2018 tot en met 2021 jaarlijks een krediet van € 300.000,00 beschikbaar gesteld, totaal € 1.200.000,00. Het bedrag van € 300.000,00 voor 2021 is in de begroting opgenomen.

Riolering/water

Voor het dagelijks onderhoud van het riool is een budget van € 947.000,00 beschikbaar. Hiervoor wordt jaarlijks een gedeelte van het riool geïnspecteerd en gereinigd.

Achterstallig onderhoud

Voor de periode 2018-2021 zijn uit het beheersysteem kosten gegenereerd voor het vervangen of repareren van riolering. De bedragen zijn gebaseerd op inspectiegegevens en/of ouderdom van de riolering. Het gaat om achterstallig onderhoud van totaal € 6,75 miljoen.

Van het achterstallige onderhoud is vastgesteld dat het voor € 1,5 miljoen om vervangingen gaat. Vervanging kan over meerdere jaren uitgesmeerd worden. Voor knelpunten met een indicatieve waarde van € 5,25 miljoen worden op basis van asset management keuzes gemaakt.

Vervangingen

Voor vervangingen is tot en met de begroting 2020 bijna € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld. Van het nog te vervangen riool zijn delen van het rioolstelsel dusdanig slecht dat deze in 2021 vervangen of gerelined moeten worden. De kosten zijn geraamd op € 221.000,00, in de begroting is hiervoor een investeringskrediet opgenomen.

Knelpunten

Van de overige gegenereerde knelpunten in het kader van achterstallig onderhoud dient een deel gerepareerd te worden. Tot en met de begroting 2020 is hier ruim € 1,3 miljoen voor beschikbaar gesteld. Voor 2021 zijn de kosten van reparatie geraamd op € 81.000,00. Deze kosten komen ten laste van het budget dagelijks onderhoud riolering.

Basisrioleringsplan Stadskanaal-Musselkanaal (BRP)

Naast onderhoud van het bestaande rioolstelsel blijkt uit het nieuwe BRP Stadskanaal-Musselkanaal dat in de periode 2018-2021 maatregelen nodig zijn om het watersysteem te optimaliseren dan wel aan te passen aan de klimaatverandering (onder andere zwaardere en langer aanhoudende buien). Op basis van de Perspectiefnota 2018-2022 betreft dit deels maatregelen met incidentele lasten (€ 415.000,00) en deels maatregelen waarvoor een investeringskrediet (€ 3.792.000,00) benodigd is.

Voor de begroting 2021 is voor maatregelen met incidentele lasten € 25.000,00 opgenomen, dit bedrag wordt gedekt uit de reserve Riolering. De investeringen voor het uitvoeren van de BRP-maatregelen bedragen € 955.000,00, hiervoor zijn investeringskredieten opgenomen.

Gebouwen

Met behulp van het beheerprogramma GBI wordt het noodzakelijke reguliere onderhoud aan gebouwen bepaald. Het reguliere onderhoud bestaat uit onder andere het schilderen en kleine reparaties. Op basis van de vastgestelde kwaliteitsniveaus zijn de beschikbare middelen (€ 531.000,00) voldoende voor het reguliere onderhoud. Voor vervangingsinvesteringen om technisch en functioneel verouderde gebouwen te renoveren en aan te passen aan de huidige eisen is € 137.000,00 beschikbaar.

Sportvelden

Sinds 2014 is er een beheerplan sportvelden. Op basis van dit plan wordt het onderhoud van de sportvelden de komende jaren uitgevoerd. In de begroting 2021 is voor het reguliere groen onderhoud € 199.000,00 en voor het reguliere baanonderhoud € 316.000,00 beschikbaar. Het onderhoud is opgenomen in het budget voor groenonderhoud (zie onder Groen).

Speelplaatsen

In de begroting 2021 is voor het onderhoud van speelplaatsen € 142.000,00 opgenomen. Voor vervangingen is een budget van € 24.000,00 beschikbaar.

4. PARAGRAAF FINANCIERING

Het financieringsstatuut geeft de infrastructuur voor het uitvoeren van de treasuryfunctie. De paragraaf financiering geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie in de komende jaren en de concrete beleidsplannen voor het begrotingsjaar in het bijzonder.

Deze paragraaf is bij uitstek het instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoord over en toezicht houden op de treasuryfunctie.

De wet financiering decentrale overheden (fido) is een belangrijk wettelijke kader voor de financieringsfunctie van de gemeenten.

Er is dagelijks aandacht voor het liquiditeitenbeheer van onze gemeente, periodiek wordt de samenstelling van de leningenportefeuille bekeken. Door middel van het analyseren van de structurele geldstromen wordt gestuurd op het doen van betalingen in relatie met (verwachte) ontvangsten.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Voor het beheersen van renterisico's gelden twee richtlijnen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de kasgeldlimiet en in de tweede plaats om de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de limiet aan voor de vlottende schuld van een gemeente. Onder vlottende schuld worden onder andere begrepen geldleningen met een looptijd van korter dan één jaar en schulden in rekeningen-courant verminderd met onder andere contante gelden en tegoeden in rekeningen-courant. De kasgeldlimiet wordt bepaald door een (bij ministeriële regeling vastgesteld) percentage van de totale begroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. Zodra een gemeente met de omvang van de vlottende middelen deze grens structureel overschrijdt, ontstaat een verplichting de omvang van de vlottende middelen te verlagen. Dit is mogelijk door vlottende middelen te vervangen door een langlopende geldlening.

Voor 2021 bedraagt het begrotingstotaal € 124,2 miljoen. Het percentage is vastgesteld op 8,5. Dit betekent dat de kasgeldlimiet voor onze gemeente in 2021 € 10,6 miljoen bedraagt. Dit is dus het maximum dat de gemeente in 2021 aan vlottende schuld mag hebben.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente betekent dit een absolute norm van € 24,8 miljoen. Deze norm is voor onze gemeente ruim voldoende met een leningenportefeuille van € 65,2 miljoen (raming per 1 januari 2021) waarvan de jaarlijkse aflossing € 3,3 miljoen bedraagt.

Daarnaast zijn in de leningenportefeuille geen leningen meer opgenomen met een mogelijkheid tot renteherziening.

In de tabel hieronder is het renterisico bepaald voor de komende vier jaren. De renterisiconorm is gerelateerd aan enkel het begrotingsjaar.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	3.300	3.300	3.300	3.300
Renterisico	3.300	3.300	3.300	3.300
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal 2021	124.200			
Percentage regeling	20			
Renterisiconorm	24.800			
Toetsing renterisico aan norm				
Renterisico	3.300			
Renterisiconorm	24.800			
Ruimte onder de norm	21.500			

Personeelshypotheken

Het als secundaire arbeidsvoorwaarde verstrekken van hypothecaire geldleningen onder personeel is niet meer toegestaan. Bestaande geldleningen kunnen tot de laatst afgesproken aflossingstermijn worden gehandhaafd. De algemene opvatting is dat het verstrekken van deze leningen geen overheidstaak is. Onze gemeente heeft nog één lopende lening met een totale hoofdsom van € 12.000,00 per 1 januari 2021.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. In geval van overtollige middelen is er wel sprake van een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal dagelijks buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag mag liggen. Deze drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal. Het drempelbedrag voor onze gemeente bedraagt voor 2021 € 931.000,00 (0,75% van € 124,2 miljoen).

Financieringsbehoefte*Vaste geldleningen*

De stand van de opgenomen geldleningen wordt begin 2021 geraamd op € 65.200.000,00. De rentelasten hiervoor bedragen € 1.009.000,00. Dit betekent een gemiddelde rente van 1,55%. In de tijd weggezet ziet de samenstelling van de leningenportefeuille er als volgt uit:

Geldgever	Laatste aflossing	Hoofdsomprognose per 1 januari 2021	Rente %	Vervroegd aflosbaar per
Nv BNG	2030	€ 1.400.000,00	3,55	n.v.t.
Nv BNG	2030	€ 2.000.000,00	3,80	n.v.t.
Nv BNG	2030	€ 4.000.000,00	3,72	n.v.t.
Nv BNG	2033	€ 2.600.000,00	4,56	n.v.t.
Nv BNG	2037	€ 6.800.000,00	3,68	n.v.t.
Aegon Investment	2042	€ 8.800.000,00	1,38	n.v.t.
Nv BNG	2044	€ 9.600.000,00	1,28	n.v.t.
Nv BNG	2045	€ 15.000.000,00	0,299	n.v.t.
*	2046	€ 15.000.000,00	0,75	n.v.t.
Totaal		€ 65.200.000,00		

* langlopende lening in verband met verwachte financieringsbehoefte

Investerings worden voor zover mogelijk gefinancierd met eigen middelen (interne financiering). Op basis van de boekwaarde per 1 januari 2021 van de investeringen is 37% gefinancierd met eigen vermogen en voorzieningen. Dit betekent dus dat 63% gefinancierd wordt met externe middelen.

De langlopende leningen worden in jaarlijks gelijke termijnen (lineair) afgelost. De jaarlijkse aflossingen worden vanaf 2021 geraamd op € 3,3 miljoen. Het totaalbedrag van de aflossingen wordt niet jaarlijks geherfinancierd.

Op basis van geraamde boekwaarden van de totale activa en de financieringsmiddelen per 1 januari 2021 is er sprake van een financieringsoverschot van € 0,9 miljoen.

Onze gemeente hanteert een systeem van totaalfinanciering. Het eventueel aantrekken van een vaste geldlening is afhankelijk van de ontwikkelingen in de financieringsbehoefte, de vaste financieringsmiddelen en de liquiditeitspositie.

Rente

Onderstaand schema geeft een overzicht van de (netto)rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop de rente wordt toegerekend.

Renteschema

	<i>Percentage</i>	
a. Rentelasten langlopende financiering	1,55%	€ 1.009.000,00
Rentelasten kortlopende financiering		" 0,00
b. Rentebaten		" 45.800,00/-
Saldo rentelasten en rentebaten		€ 963.200,00
c. Rente grondexploitatie	1,09%	" 1.700,00/-
Saldo toe te rekenen externe rente		€ 961.500,00
d1. Rente eigen vermogen		€ 625.400,00
d2. Rente over voorzieningen		" 125.600,00
Totaal toe te rekenen rente	1,77%	€ 1.712.500,00
e. Toegerekende (omslag)rente	2,00%	€ 1.939.100,00/-
f. Renteresultaat	-0,23%	€ 226.600,00/-

Renteresultaat

Om een reëel beeld van de investeringslasten te geven berekenen wij met ingang van de begroting 2021 2,0% rente over de interne financieringsmiddelen (eigen vermogen en voorzieningen).

Op basis van de geraamde rentelasten in verhouding tot de boekwaarde van de investeringen per 1 januari is de renteomslag 1,77%. Hierdoor is aan de programma's en Algemene dekkingsmiddelen € 226.600,00 te veel rente toegerekend. Dit renteresultaat is opgenomen op Algemene dekkingsmiddelen.

Samenvatting

	Bedrag
Toegerekende rentelasten grondexploitatie	€ 2.000,00
Toegerekende rentelasten investeringen	€ 1.939.000,00
Bespaarde rente (eigen vermogen en voorzieningen)	€ -751.000,00
Renteresultaat	€ -227.000,00
Netto (externe) rentelasten	€ 963.000,00

Rentevisie

De rentevisie is te definiëren als: *de toekomstverwachting van renteontwikkelingen op basis van rentebepalende factoren om financiering- en beleggingsbeleid uit te voeren.*

De rentebepalende factoren vormen het zwaartepunt in deze definitie. De factoren zijn zeer divers en voor het juist analyseren en interpreteren van deze factoren is gespecialiseerde kennis nodig. Op het moment dat binnen onze organisatie besluiten moeten worden genomen over langlopende financiering of belegging stellen wij, indien nodig, op basis van informatie van deskundigen een korte rentevisie vast als basis voor het handelen op dat moment.

5. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Organisatie- en personeelsbeleid

In 2021 geven we verder uitvoering aan het plan "Organisatie in beweging, van goed naar beter". Aan de basis van dit plan ligt het koersdocument "Stadskanaal Koersvast", met als uitgangspunt Stadskanaal als zelfstandige gemeente. De beweging die we organiseren is enerzijds gericht op het versterken van de eigen gemeentelijke organisatie in al zijn facetten (kennis en kunde van medewerkers, HRM-beleid, ICT etc.), anderzijds het creëren van meerwaarde door actief in te zetten op samenwerking binnen de regio. Het uitvoeringsplan "Organisatie in beweging" richt zich op drie hoofddoelen, namelijk het verbeteren van onze dienstverlening (zie hierna), de eigen professionaliteit en duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Belangrijke bouwstenen bij de verbetering van de eigen organisatie zijn het Informatiebeleidsplan (zie hierna) en de beleidsnota HRM die eind 2020/begin 2021 bestuurlijk worden vastgesteld. Onderdeel van de HRM-nota is een strategische personeelsplanning die ons moet helpen om als organisatie 'vitaal' te blijven. Om alles in goede banen te geleiden is het ook belangrijk dat we blijven investeren in onze leidinggevendenden (teamleiders, managers). Hiervoor organiseren we een management development traject.

Beleidsvoornemens voor 2021

- Uitvoering geven aan het HRM-beleidsplan, in het bijzonder een strategische personeelsplanning, management development traject, strategisch opleidingsplan en introductieprogramma nieuwe medewerkers.
- Versterken van het integraal, planmatig en projectmatig werken binnen onze organisatie. Dit doen wij in samenwerking met de Vereniging Projectleiders Nederlandse Gemeenten (VPNG).

Dienstverlening/Klant Contact Centrum

Het koersdocument en het uitvoeringsdocument "Organisatie in Beweging" geven ook voor onze dienstverlening de richting aan voor de komende jaren: we werken aan een professionele en uitstekende dienstverlening. Door de opkomst van nieuwe technologieën en verdergaande automatisering wijzigen verwachtingen van onze klanten en wil men het liefst op elk moment van de dag zaken kunnen regelen. We spelen hierop in door ons online dienstverleningsaanbod te vergroten, onder meer door zogenaamde elektronische formulieren aan te bieden.

Beleidsvoornemens voor 2021

- In 2021 gaan wij over tot de noodzakelijke vervanging van het huidige Klant Contact Systeem. Het huidige Klant Contact Systeem wordt niet verder doorontwikkeld en uiteindelijk stopt de ondersteuning vanuit de leverancier. Vervanging is dan onontkoombaar.
- Het vergroten van het online dienstverleningsaanbod, zoals e-formulieren.
- Een extern onderzoeksbureau (Cebeon) is gevraagd om onderzoek te doen naar eventuele besparingen binnen het KCC. Op basis van dat onderzoek heeft Cebeon aanbevelingen gedaan om te komen tot besparingen. Wij gaan verder met het uitwerken van deze aanbevelingen. Concreet betekent dit dat wij onder andere gaan kijken hoe onze bedrijfsvoering efficiënter en effectiever kan worden ingericht.
- Tot slot staat vanaf 2021 de doorontwikkeling binnen het werkveld Burgerzaken op het programma. Door met name de digitalisering wordt er van de medewerkers burgerzaken in de toekomst een andere rol verwacht. Om toe te groeien naar deze rol gaan wij extra in onze medewerkers investeren.

Communicatie

Natuurlijk willen we als gemeente onze inwoners juist, tijdig en volledig informeren. Maar we zijn ook heel benieuwd naar de verhalen over de dingen die spelen bij onze inwoners. Daarover willen we continu in gesprek zijn en zoeken we de dialoog. Zo proberen we zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te zijn als organisatie.

We stemmen onze dienstverlening hierop af met een goede middelenmix en zorgen voor korte lijnen. Daarbij vergroten we onze zichtbaarheid, betrokkenheid en de interactie via sociale media. Bijvoorbeeld door andere middelen in te zetten, zoals Instagram.

We zoeken steeds meer de samenwerking in het realiseren van projecten en ideeën. Onze rol in dergelijke trajecten verandert hierdoor, ook door de digitalisering. Zo nemen wij bijvoorbeeld deel aan het project Digitale Democratie. Soms is het vooral faciliteren of ondersteunen en in andere situaties nemen we meer de rol van regisseur of trekker. Dit vraagt om zorgvuldige communicatie waarbij we de rollen en de doelgroepen goed in beeld hebben. Hiervoor willen we dan ook een extra inspanning doen bij het verbeteren van de middelenmix.

Beleidsvoornemens voor 2021

- Het verbeteren van de online participatiemiddelen.
- De gemeente nog beter positioneren bij relevante doelgroepen.
- Verbeteren en door ontwikkelen van (online) communicatie afgestemd op onze doelgroepen. Bijvoorbeeld door het gebruik van statistieken en het doen van onderzoek

Informatievoorziening & automatisering

In 2020 wordt het Informatiebeleid geactualiseerd voor de periode 2020 tot en met 2024.

Conform dit vastgestelde informatiebeleid worden diverse ICT-projecten opgepakt en uitgevoerd. Deze richten zich onder andere op:

- Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO);
- Vernieuwing van de ICT Voorziening;
- Vervanging productieomgeving;
- Datagedreven werken;
- Informatiekwaliteit;
- Informatiebeveiliging en privacy.

Beleidsvoornemens voor 2021

Met het vaststellen van een financieel kader door uw raad kunnen wij tot uitvoering overgaan en direct de noodzakelijke investeringen doen. Door de dynamiek van de ICT-omgeving en de ICT-ontwikkelingen kan het noodzakelijk zijn dat andere investeringen worden uitgevoerd dan in het ICT-investeringsplan zijn opgenomen. Bij de voorjaars- en najaarsnota rapporteren wij u over de voortgang van de uitvoering van het ICT-investeringsplan en stellen wij u voor kredieten beschikbaar te stellen voor de definitieve investeringen en de werkelijke lasten te ramen tot het maximum van het vastgestelde kader.

Voor het financieel kader waarbinnen in 2021 ICT-investeringen kunnen worden uitgevoerd is in de begroting 2021 een kaderstellend budget opgenomen. Dit is kaderstellend omdat het onderzoek naar de juiste ICT-voorziening voor de gemeente Stadskanaal in 2020 zal worden afgerond en het informatiebeleidsplan 2020-2024 nog zal worden gepresenteerd.

Het betreffen hier:

- Investeringen ten behoeve van vervanging ICT Productieomgeving	€ 350.000,00
- Vervanging Klantcontact systeem	€ 45.000,00
- Vervanging + uitbreiding devices	€ 48.000,00
- Aanschaf telefonie	€ 24.000,00

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente Stadskanaal wil als professionele organisatie de beveiliging van informatie adequaat georganiseerd hebben. De door ons beschikbaar gestelde informatie en gegevens moeten actueel, beschikbaar, volledig en betrouwbaar zijn. Daarbij staat (bestuurlijke) transparantie voorop in de verwerking van deze informatie.

In 2019 is op het gebied van Privacy het fundament gelegd, dit fundament wordt verstevigd in 2020 en zal 2021 vooral in het teken staan van het borgen (van de voorschriften zoals vastgelegd in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)) en het nog meer inbedden in de gemeentelijke organisatie.

We willen blijven voldoen aan de wet- en regelgeving die continu onderhevig is aan ontwikkelingen en veranderingen. Dit noodzaakt tot het nemen van de juiste maatregelen binnen de (processen van) organisatie en in de techniek. Begin 2020 hebben we middels een self-assessment het privacy volwassenheidsniveau van de gemeente bepaald. We willen ons blijven ontwikkelen op deze prestatieladder.

Beleidsvoornemens voor 2021

- Permanente educatie met betrekking tot privacy- en beveiligingsbewustzijn om te blijven bevorderen dat onze medewerkers risico's herkennen en melden bij de interne specialisten.
- Datalekken benutten om hier breed in de organisatie van te leren en te communiceren welke technische en organisatorische maatregelen zijn getroffen of moeten worden getroffen.
- Implementeren van de eerste fase van GGI-veilig. GGI-Veilig bestaat uit een portfolio van producten en diensten voor operationele informatiebeveiliging.
- Sectorspecifiek privacy beleid schrijven.
- Autorisatiebeleid schrijven en organisatiebreed implementeren.
- Digitaliseren verwerkingsregister.
In het wettelijk verplichte verwerkingsregister staat informatie over de persoonsgegevens die de gemeente verwerkt.
- Implementeren en monitoren van aanvullende beveiligingsmaatregelen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Daarin staan de regels waaraan alle overheidslagen dienen te voldoen.
- Opzetten van een wettelijk verplichte Data Protection Impact Assessment (DPIA) voor nieuwe verwerkingen en een periodiek DPIA voor bestaande verwerkingen in de hoge risicoklasse.
Dit is een instrument om vooraf de privacyrisico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen om daarna maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen.
- Opzetten controle cyclus ten einde borging van de AVG in de praktijk periodiek eenduidig te toetsen.

6. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Stadskanaal heeft zowel bestuurlijke als financiële belangen in 17 verbonden partijen. Dit zijn er 3 minder dan in de begroting voor het jaar 2020. De vennootschappen Vordering op Enexis BV, Verkoop Vennootschap BV en CBL Vennootschap BV zijn in 2020 ontbonden.

Bij verbonden partijen gaat het om gemeenschappelijke regelingen, aandeelhouderschap, deelname aan stichtingen waarbij zowel een bestuurlijk als een financieel belang aanwezig is. In deze paragraaf zijn de belangrijkste ontwikkelingen per verbonden partij weergegeven.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Bestuursacademie Noord-Nederland
Verbonden Partijen	Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling BANN, waaronder de gemeente Stadskanaal
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling BANN is na de fusie met de Bestuursacademie Oost-Nederland omgevormd tot een vangnetvoorziening voor na de privatisering doorlopende werkgeversverplichtingen.
Financieel belang	In de begroting 2021 is geen bijdrage geraamd.
Voornemens 2021	-

Naam	Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z)
Verbonden Partijen	Alle 12 Groninger gemeenten
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Binnen de PG&Z werken de 12 Groninger gemeenten samen op het gebied van de publieke (jeugd)gezondheidszorg. De GGD is de uitvoerende organisatie en heeft de taak te zorgen voor de bescherming en bevordering van de gezondheid van de Groninger burgers. De Groninger gemeenten hebben de inkoop van de jeugdhulp gemandateerd aan het Dagelijks Bestuur PG&Z en de uitvoering belegd bij de uitvoeringsorganisatie Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). Daarmee zijn er vanaf 2015 twee uitvoeringsorganisaties (GGD & RIGG) onder de vlag van PG&Z actief. In 2020 is besloten om de RIGG een structurele positie te geven bij de inkoop en het contractbeheer van een deel van de specialistische jeugdhulp in onze gehele regio.
Financieel belang	De bijdrage aan de PG&Z is voor 2021 geraamd op € 1.106.700,00. Dit bedrag is inclusief de bedrijfsvoeringkosten van de RIGG.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 2.313.000,00 / 31-12 € 1.520.000,00. Vreemd vermogen 1-1 € 17.856.000,00 / 31-12 € 17.756.000,00.
Voornemens 2021	In 2020 en 2021 wordt een bestuurlijk traject nader bepaald wat de precieze taakinhoud en taakomvang van de RIGG wordt. De GGD heeft voor 2021 geen voornemens.

Naam	Veiligheidsregio Groningen (VRG)
Verbonden Partijen	Alle 12 Groninger gemeenten
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	De VRG is op 1 januari 2014 ontstaan na splitsing van de "oude" regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (V&GR) in een nieuwe VRG en de PG&Z. Binnen de VRG werken de 20 Groninger gemeenten samen op het gebied van brandweezorg en rampenbestrijding (crisisbeheersing). De VRG is zelf uitvoerende organisatie.
Financieel belang	De Beleidsbegroting 2021 van de VRG is bij het opstellen van deze begroting nog niet vastgesteld. De totale gemeentelijke exploitatiebijdrage voor 2021 van de gemeente Stadskanaal bedraagt op basis van de conceptbegroting € 1.952.700,00 en is als volgt samengesteld: <ul style="list-style-type: none"> - Brandweer (incl. Meldkamer en Huisvesting € 1.826.000,00 - Rampenbestrijding en Crisisbeheersing € 36.000,00 - Gemeentelijke Kolom € 65.700,00 - GHOR € 24.900,00 <p>De Veiligheidsregio Groningen (VRG) streeft naar een zo stabiel mogelijk financieel meerjarenperspectief voor de organisatie en de gemeenten die de activiteiten (grotendeels) financieren. Op basis van de afspraken in de kaderbrief is een 0-lijn scenario met sluitend meerjarenperspectief gepresenteerd door een taakstellende bezuiniging in te rekenen.</p>
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2021	Ook in 2021 wordt verder uitvoering gegeven aan de Meerjarenkoers 2018-2021. Deze Meerjarenkoers is bedoeld als inhoudelijke richting voor VRG en vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 13 december 2018. VRG wil de professionele taakuitvoering op niveau houden, passend bij het risicoprofiel van en ontwikkelingen binnen de regio. <p>De VRG bereidt zich voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.</p>

Naam	Omgevingsdienst Groningen (ODG)
Verbonden Partijen	Alle 12 Groninger gemeenten en de provincie Groningen
Programma	Leefbaarheid
Bestuurlijk belang	De Omgevingsdienst Groningen verzorgt vanaf 1 november 2013 voor de Groninger gemeenten en de provincie Groningen (afhankelijk van gemaakte afspraken) de uitvoering van vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van milieu, bouwen, wonen en Ruimtelijke Ordening. <p>Het belangrijkste doel van de Omgevingsdienst is het verhogen van de kennis en daarmee het verhogen van de kwaliteit van het werk en het realiseren van efficiencyvoordelen. De Omgevingsdienst Groningen werkt in opdracht van de 12 Groninger gemeenten en de provincie Groningen.</p>
Financieel belang	De bijdrage in het exploitatietekort van de ODG bedraagt € 1.332.600,00. Daarnaast wordt er € 51.000,00 bijgedragen als gevolg van specifieke loonafspraken van de medewerkers die zijn overgedragen aan de ODG.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 605.000,00 / 31-12 € 605.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 3.758.000,00 / 31-12 € 3.801.000,00
Voornemens 2021	In 2021 wordt een voorbereiding gemaakt op de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor de bouw. Beide wetten gaan in op 1 januari 2022. Daarnaast wordt een besluit voorbereid over een nieuw financieringsmodel dat ook vanaf 2022 in moet gaan.

Naam	Werkvoorzieningsschap de Kanaalstreek (Wedeka)
Verbonden Partijen	Gemeenten Stadskanaal, Westerwolde, Borger-Odoorn, Veendam en Midden-Groningen
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Mensen met een arbeidshandicap een passende werkomgeving bieden en/of begeleiding bieden indien de werkomgeving bij een reguliere werkgever is. Dit gebeurt in het kader van de wet Sociale Werkvoorziening.
Financieel belang	De subsidie aan Wedeka bedraagt voor 2021 totaal € 19.020.000,00. Hiervan wordt € 16.076.000,00 gedekt door een bijdrage uit de integratie-uitkering Sociaal Domein. Het resterende bedrag van € 2.944.000,00 is de gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort.
Financiële kengetallen	Gegevens begroting Wedeka 2021: Eigen vermogen 1-1 € 751.000,00 / 31-12 € 701.000,00. Vreemd vermogen 1-1 € 12.616.000,00 / 31-12 € 12.417.000,00.
Voornemens 2021	-

Naam	Samenwerkingsverband afvalverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)
Verbonden Partijen	Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam.
Programma	Leefbaarheid
Bestuurlijk belang	Samenwerking op het gebied van verwijdering van afval. Het accent ligt op het afsluiten van afvalverwerkingscontracten en afvalinzamelingscontracten.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2021 bedraagt € 6.000,00.
Financiële kengetallen	De SOZOG heeft geen eigen of vreemd vermogen. Het exploitatieresultaat wordt met de deelnemende gemeenten afgerekend.
Voornemens 2021	In 2020 is gestart met het onderzoeken van een intensieve samenwerking met Drentse samenwerkingsverband Markerijn. In 2021 zal hierover nadere besluitvorming plaats vinden.

Naam	Publiek Vervoer Groningen en Drenthe
Verbonden Partijen	12 Groninger en 12 Drentse gemeenten en de gemeenschappelijke regeling het OV-bureau Groningen en Drenthe
Programma	Ontplooiing
Bestuurlijk belang	Publiek Vervoer Groningen en Drenthe heeft als doel een optimaal vervoersnetwerk te creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is en waarin duurzaam gebruik gemaakt wordt van alle beschikbare vervoersmiddelen. Om dit te kunnen realiseren hebben alle gemeenten van de provincies Groningen en Drenthe alsmede het OV-bureau Groningen en Drenthe zich verenigd in het samenwerkingsverband Publiek Vervoer Groningen en Drenthe.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2021 bedraagt € 33.000,00
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 5.700,00 / 31-12 € 13.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 50.000,00 / 31-12 € 50.000,00
Voornemens 2021	Vervoer voortzetten.

Vennootschappen

Naam	NV Waterbedrijf Groningen
Verbonden Partijen	Alle 12 Groninger gemeenten en de provincie Groningen.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	Waterbedrijf Groningen wil als maatschappelijke onderneming de waterbelangen in de regio duurzaam veiligstellen.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 14 aandelen met een nominale waarde van € 6.350,00 (€ 454,00 per aandeel). Door het waterbedrijf wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2021	-

Naam	NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)
Verbonden Partijen	Nederlandse overheidsinstellingen waaronder alle Nederlandse gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	De NV BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 27.339 aandelen met een nominale waarde van € 68.000,00 (€ 2,50 per aandeel). Het verwachte dividend over 2021 bedraagt € 70.000,00.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2021	-

Naam	Enexis Holding NV (voorheen NV Essent)
Verbonden Partijen	5 provincies en 88 gemeenten
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk voor 1 januari 2011 gesplitst te worden in een Netwerk en een Productie- en Levering Bedrijf. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij het economisch eigendom de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis. De afsplitsing van het netwerkbedrijf vanuit Essent naar haar publieke aandeelhouders is geëffectueerd op 30 juni 2009 via een uitkering in natura. Essent heeft daarmee 100% van de aandelen in de Vennootschap Enexis Holding uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van hun aandelenbezit.
Financieel belang	De gemeente bezit 568.464 aandelen met een nominale waarde van € 568.464,00 (€ 1,00 per aandeel). Het verwachte dividend over 2021 bedraagt € 390.000,00.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 4.088 mln. / 31-12 € 4.088 mln. Vreemd vermogen 1-1 € 4.435 mln. / 31-12 € 4.435 mln. Resultaat € 100 mln.
Voornemens 2021	-

Naam	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
Verbonden Partijen	5 provincies en 88 gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	<p>De rechter heeft, in kort geding, bepaald dat het 50%-belang van Essent, in economische zin, in NV Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ) niet mocht worden mee verkocht aan RWE. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridisch als economische eigendom van Essent haar 50% belang in EPZ verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen.</p> <p>Medio 2011 is overeenstemming bereikt tussen de aandeelhouders van PBE en het Zeeuwse energiebedrijf Delta over een minnelijke regeling van het in 2009 ontstane geschil inzake de verkoop en levering. Het EPZ-belang is alsnog verkocht aan RWE.</p> <p>Binnen PBE is nog een bedrag van € 1,6 miljoen achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen.</p> <p>Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.</p>
Financieel belang	Deelneming heeft een nominale waarde van € 1,00.
Financiële kengetallen	<p>Eigen vermogen 1-1 € 1,6 mln. / 31-12 € 0,00</p> <p>Vreemd vermogen 1-1 € 0,00 / 31-12 € 0,00.</p> <p>Resultaat € 0,00.</p>
Voornemens 2021	Het doel is dat de vennootschap in 2021 kan worden opgeheven.

Naam	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap BV)
Verbonden Partijen	5 provincies en 88 gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	<p>In 2014 is er, in verband met de verkoop van Attero aan Waterland, een bedrag van € 13,5 miljoen in escrow gestort (voor eventuele claims). Een claim van € 8 miljoen is reeds uit dit fonds betaald. Deze escrow wordt beheerd door CSV Amsterdam BV.</p> <p>In 2020 is overeenstemming bereikt over de afwikkeling van de geschillen en is het resterend vermogen, onder inhouding van € 150.000,00 voor aanvulling van het werkkapitaal, uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p> <p>De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure kan de vennootschap worden opgeheven en kunnen de resterende liquide middelen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p>
Financieel belang	Deelneming heeft een waarde van € 75,96.
Financiële kengetallen	<p>Eigen vermogen 1-1 € 375.000,00/ 31-12 € 300.000,00.</p> <p>Vreemd vermogen 1-1 € 0,00/ 31-12 € 0,00.</p> <p>Resultaat - € 75.000,00.</p>
Voornemens 2021	-

Stichtingen

Naam	Stichting SportEvenementen en Talentondersteuning (SET)
Verbonden Partijen	Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, sportverenigingen en het bedrijfsleven, gevestigd in de gemeente Stadskanaal, en een vertegenwoordiger van de gemeente Stadskanaal.
Programma	Ontplooiing
Bestuurlijk belang	De stichting is opgezet met als doel om een fonds op te zetten om (grote) sportevenementen mogelijk te blijven maken en talenten te ondersteunen.
Financieel belang	Door de gemeente is in de periode 2014-2016 jaarlijks een incidentele bijdrage toegekend van € 7.500,00.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2021	Evaluatie van de Stichting.

Naam	Bedrijvenpark Zuid-Groningen
Verbonden Partijen	Gemeente Stadskanaal en gemeente Westerwolde
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Ontwikkelen werkgelegenheid door middel van exploitatie bedrijventerrein
Financieel belang	Exploitatie fase 1 is met winst afgerond.
Voornemens 2021	De stichting wordt "slapende" gehouden.

Overige verbonden partijen

Naam	Centrumregeling beschermd wonen en opvang
Verbonden Partijen	Alle 12 Groninger gemeenten
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Binnen de Centrumregeling beschermd wonen Groningen hebben de 20 Groninger gemeenten afspraken gemaakt met centrumgemeente Groningen voor de uitvoering van de taken beschermd wonen, inloop GGZ en begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang.
Financieel belang	De bijdrage aan de centrumgemeente voor de taak bovenregionale inloop GGZ is geraamd op € 10.000,00.
Financiële kengetallen	In het Bestuurlijk Op Overeenstemming Gericht Overleg (BOOGO) is, gebaseerd op het solidariteitsbeginsel, afgesproken exploitatieresultaten te verrekenen met de deelnemende gemeenten. Vanwege een aantal majeure ontwikkelingen (onder andere de coronacrisis en de uitstroom naar Wet Langdurige Zorg) kan er nog geen betrouwbare prognose gemaakt worden voor 2021. De effecten die het coronavirus heeft op ontwikkelingen van de cliënt aantallen is nog niet bekend. Ook de financiële gevolgen van de uitstroom naar de Wet Langdurige Zorg in 2021 is nog niet helder omdat het nog niet bekend is welke cliënten dit betreft.
Voornemens 2021	De decentralisatie van de Maatschappelijke Opvang is uitgesteld tot en met 2025. Vooruitlopende hierop is al wel het Groninger Verdeelmodel ontwikkeld. De voorbereidingen op de decentralisatie van Beschermd Wonen worden in 2021 voortgezet zodat eind 2021 alle Groninger gemeenten de indicaties van nieuwe cliënten gaan verstrekken. De Groninger gemeenten werken verder samen aan het verminderen van instroom, stimuleren van doorstroom en uitstroom van Beschermd Wonen. Hiervoor zijn sturingsmaatregelen geformuleerd en wordt ingezet op transformatie door ambulantisering en zoveel mogelijk zelfstandig wonen.

	De effecten van de landelijke keuze voor het woonplaatsbeginsel als uitgangspunt worden in het Groninger Verdeelmodel verwerkt. De inkoop van beschermd wonen wordt tot en met 2022 gezamenlijk gedaan. In 2021 wordt bepaald welke producten vanaf 2023 worden ingekocht. Hierbij wordt de samenhang met de inkoop van Wmo en Jeugdhulp (snijvlak 18-/18+) gezocht.
--	--

Naam	Agenda voor de Veenkoloniën
Verbonden Partijen	Gemeenten Veendam, Pekela, Stadskanaal, Westerwolde, Borger-Odoorn, Aa en Hunze en Emmen, de waterschappen Hunze en Aa's en Vechtstromen en de provincies Groningen en Drenthe
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	Het verbeteren van de sociaaleconomische ontwikkeling van de Veenkoloniën.
Financieel belang	De bijdrage in de kosten van het projectbureau en de proceskosten voor 2021 zijn geraamd op € 5.000,00.
Voornemens 2021	Voorzetting van de werkzaamheden in het kader van de innovatieprogramma's.

Naam	Eems Dollard Regio (EDR)
Verbonden Partijen	Grensoverschrijdend samenwerkingsverband in het noordelijk Nederlands-Duits grensgebied
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	Op allerlei terreinen contacten in de regio tussen mensen, overheden, ondernemingen en organisaties tot stand te brengen en te versterken.
Financieel belang	De contributie voor 2021 is geraamd op € 4.500,00.
Voornemens 2021	Voortzetting van de werkzaamheden op het gebied van versterking van de bedrijvigheid in de regio.

7. PARAGRAAF GRONDBELEID

Nota Grondbeleid

De raad heeft de nota grondbeleid 2017-2020 vastgesteld op 27 februari 2017. In deze nota staan de uitgangspunten voor het uitvoeren van het grondbeleid. Voor de periode 2021-2024 wordt een nieuwe nota Grondbeleid voorbereid, waarin een voorstel zal worden opgenomen over de voortzetting van de lopende projecten en het uitgiftebeleid voor de komende periode. De gemeente hanteert in 2021 wederom een situatief grondbeleid. Dat wil zeggen dat per locatie gekozen kan worden gekozen tussen:

- actief aankopen;
- wachten tot kansen zich voordoen (passief grondbeleid);
- samenwerken met marktpartijen;
- ontwikkelingen overlaten aan de markt.

Het situatieve grondbeleid maakt het mogelijk om op een goede manier op veranderende omstandigheden in te spelen.

Gezien de bevolkingsprognose en ontwikkeling van de woningmarkt beperkt de grondexploitatie zich tot de uitgifte van kavels voor woningbouw in lopende projecten. Hieronder wordt per woningbouwproject een stand van zaken gegeven en wordt ingegaan op de verwachtingen voor de toekomst.

Landschappelijk Wonen, Mussel

Van de vijftien bouw kavels in dit project zijn er veertien verkocht. De verwachting is dat ook de laatste kavel de komende jaren verkocht zal worden.

Blauwe Kamer, Alteveer

In 2017 heeft de raad besloten om in 2020 deze locatie te schrappen als er geen verkopen plaatsvinden. Om de verkoop te stimuleren is besloten om het terrein anders te verkavelen waardoor kleinere bouw kavels ontstaan. Er zijn zes bouw kavels verkocht, de resterende vier kavels zullen worden geschrapt.

Tuinlaan, Onstwedde

Alle bouw kavels in dit project zijn verkocht.

Schoolkade, Musselkanaal

De Schoolkade is ook opgenomen bij het voornemen om onbenutte bestemmingsplancapaciteit in 2020 te verwijderen. Hiervoor is in 2017 een voorziening opgenomen. De bouw kavels in dit project zijn allemaal verkocht.

Omvang strategisch grondbezit

Op 1 januari 2021 heeft de gemeente 4,5 ha grond beschikbaar voor woningbouw- en bedrijfslocaties, 3 ha is bestemd voor woningbouw en 1,5 ha voor bedrijvigheid.

De boekwaarde van de grondexploitatie wordt geraamd op ruim € 390.000,00. Dit betreft bouwgrond in exploitatie (€ 160.000,00) en overige gronden (€ 230.000,00).

Verder heeft de gemeente 82 ha grond in bezit waarvoor geen stellige en reële verwachting bestaat dat deze in de toekomst worden bebouwd, 74 ha hiervan wordt verpacht. De geraamde boekwaarde van deze gronden bedraagt € 2,5 miljoen.

Een overzicht van de opbouw van het grondbezit per 1 januari 2021 ligt voor leden van de raad ter inzage bij de griffier.

Onderhanden werken

Voor de gebieden waarvoor exploitatieopzetten zijn vastgesteld en waarvan de exploitatie nog loopt, zijn de grondexploitaties in 2020 opnieuw bijgesteld.

Weerstandsvermogen

De grondexploitatie valt voor het weerstandsvermogen terug op het algemeen weerstandsvermogen van de gemeente. Bij de beschouwing van dit weerstandsvermogen wordt ook het risico van de grondexploitatie meegenomen.

FINANCIELE BEGROTING

Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten bevat:

- per programma de raming van baten en lasten en het saldo, uitgesplitst naar de onderdelen nieuw beleid en bestaand beleid;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- de geraamde kosten van de overhead;
- het geraamde bedrag voor onvoorzien;
- het geraamde saldo van baten en lasten;
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het geraamde resultaat.

**Toelichting op het
overzicht baten en lasten**

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat:

- de gerealiseerde bedragen van het voorvorig begrotingsjaar, de geraamde bedragen van het vorig begrotingsjaar na wijziging en de geraamde bedragen van het begrotingsjaar;
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
- het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in het begrotingsjaar.

De gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd zijn opgenomen in het onderdeel Uiteenzetting financiële positie (uitgangspunten).

De verklaringen aanmerkelijke verschillen zijn opgenomen in de toelichtingen in de Beleidsbegroting bij de betreffende programma's en/of Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht Overhead.

Overzicht van baten en lasten

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
		Geraamd bedrag 2021	Geraamd bedrag 2021	Geraamd bedrag 2021
1	Participatie Bestaand beleid	77.361.059	15.708.965	-61.652.094
		77.361.059	15.708.965	-61.652.094
2	Ontplooiing Nieuw beleid Bestaand beleid	5.000		-5.000
		10.569.875	2.519.545	-8.050.330
		10.574.875	2.519.545	-8.055.330
3	Leefbaarheid Nieuw beleid Bestaand beleid	340.500	30.000	-310.500
		16.847.445	6.927.634	-9.919.811
		17.187.945	6.957.634	-10.230.311
4	Dienstverlening Bestaand beleid	6.204.513	362.000	-5.842.513
		6.204.513	362.000	-5.842.513
Totalen programma's		111.328.392	25.548.144	-85.780.248
	Algemene dekkingsmiddelen	467.193	89.299.680	88.832.487
	Onvoorzien	36.000		-36.000
	Overhead	10.817.493	53.480	-10.764.013
Totaal saldo van baten en lasten		122.649.078	114.901.304	-7.747.774
1 2 3	Mutaties reserves			
	Participatie		122.067	122.067
	Ontplooiing	10.966	551.341	540.375
	Leefbaarheid	1.177.330	1.207.845	30.515
	Algemene dekkingsmiddelen	320.670	5.131	-315.539
	Overhead		16.780	16.780
Totaal mutaties reserves		1.508.966	1.903.164	394.198
Resultaat		124.158.044	116.804.468	-7.353.576

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma	Omschrijving	Lasten			Baten		
		Gerealiseerd bedrag 2019	Geraamd bedrag 2020	Geraamd bedrag 2021	Gerealiseerd bedrag 2019	Geraamd bedrag 2020	Geraamd bedrag 2021
1	Participatie Bestaand beleid	74.105.007	75.422.838	77.361.059	15.378.296	15.595.936	15.708.965
		74.105.007	75.422.838	77.361.059	15.378.296	15.595.936	15.708.965
2	Ontplooiing Nieuw beleid			5.000			
	Bestaand beleid	10.886.496	11.113.828	10.569.875	2.395.964	2.644.875	2.519.545
		10.886.496	11.113.828	10.574.875	2.395.964	2.644.875	2.519.545
3	Leefbaarheid Nieuw beleid			340.500			30.000
	Bestaand beleid	17.877.172	19.327.138	16.847.445	8.715.423	7.900.494	6.927.634
		17.877.172	19.327.138	17.187.945	8.715.423	7.900.494	6.957.634
4	Dienstverlening Bestaand beleid	6.933.326	6.232.367	6.204.513	425.906	356.050	362.000
		6.933.326	6.232.367	6.204.513	425.906	356.050	362.000
	Totalen programma's	109.802.002	112.096.171	111.328.392	26.915.589	26.497.355	25.548.144
	Algemene dekkingsmiddelen Onvoorzien	304.944	436.432 36.000	467.193 36.000	85.974.945	87.324.962	89.299.680
	Overhead	10.340.849	10.629.107	10.817.493	346.580	53.700	53.480
	Totaal saldo van baten en lasten	120.447.794	123.197.710	122.649.078	113.237.114	113.876.017	114.901.304
1	Mutaties reserves Participatie				693.765	1.349.749	122.067
2	Ontplooiing	29.956	14.590	10.966	781.843	659.706	551.341
3	Leefbaarheid	3.006.827	3.636.370	1.177.330	3.093.001	4.887.004	1.207.845
4	Dienstverlening				78.640	22.000	
	Algemene dekkingsmiddelen	4.004.840	378.592	320.670	3.655.841	63.121	5.131
	Overhead				64.754	19.040	16.780
	Totaal mutaties reserves	7.041.623	4.029.552	1.508.966	8.367.843	7.000.620	1.903.164
	Totaal	127.489.417	127.227.262	124.158.044	121.604.957	120.876.637	116.804.468

	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021
Totaal lasten	120.447.794	123.197.710	122.649.078
Totaal baten	113.237.114	113.876.017	114.901.304
Saldo van baten en lasten	-7.210.680	-9.321.693	-7.747.774
Totaal mutatie reserves lasten	7.041.623	4.029.552	1.508.966
Totaal mutatie reserves baten	8.367.843	7.000.620	1.903.164
Saldo mutaties reserves	1.326.220	2.971.068	394.198
Resultaat lasten	127.489.417	127.227.262	124.158.044
Resultaat baten	121.604.957	120.876.637	116.804.468
Saldo resultaat	-5.884.460	-6.350.625	-7.353.576

Overzicht van incidentele baten en lasten

Programma	Omschrijving	Incidentele Lasten	Incidentele Baten
1	Participatie		
	Inkomensregelingen	35.000	
	Samenkracht en burgerparticipatie	3.289	
		38.289	0
2	Ontplooiing		
	Onderwijshuisvesting	65.900	35.800
	Media	55.000	
	Sportbeleid en activering	5.000	
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	33.300	
	Cultureel erfgoed	5.000	
		164.200	35.800
3	Leefbaarheid		
	Verkeer en vervoer	140.375	18.500
	Openbaar vervoer	35.000	
	Riolering	25.000	
	Milieubeheer	50.000	
	Ruimtelijke ordening	193.000	
	Wonen en bouwen		242.000
		443.375	260.500
	Overhead	212.075	
		212.075	0
	Totaal	857.939	296.300
3	Mutatie reserves		
	Leefbaarheid		
	Verkeer en vervoer	180.000	180.000
	Recreatieve havens	650.000	650.000
	Wonen en bouwen	242.000	
	Riolering		25.000
	Totaal	1.929.939	1.151.300

Overzicht van structurele mutaties reserves

Programma	Omschrijving	Structurele Lasten	Structurele Baten
1	Participatie Samenkracht en burgerparticipatie		122.067
			122.067
2	Ontplooiing Onderwijshuisvesting Onderwijsbeleid en leerlingenzaken Sportaccommodaties Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Musea Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10.966	302.986 8.881 59.991 160.183 6.973 12.327
		10.966	551.341
3	Leefbaarheid Verkeer en vervoer Recreatieve havens Riolering Wonen en bouwen	105.330	159.756 99.414 1.499 92.176
		105.330	352.845
	Algemene dekkingsmiddelen Treasury Beheer overige gebouwen en gronden	320.670	5.131
	Overhead		16.780
		320.670	21.911
	Totaal	436.966	1.048.164

Uiteenzetting financiële positie

Uitgangspunten Begroting 2021

De volgende uitgangspunten voor het samenstellen van de begroting 2021 zijn vastgesteld en toegelicht in de Voorjaarsnota 2020, hoofdstuk Kaderstelling. Voor het aantal inwoners wordt uitgegaan van het actuele inwoneraantal per 1 juni van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

- Aantal inwoners: 31.600.
- Budget voor onvoorziene uitgaven: € 36.000,00.
- Rente over investeringen: 2,0% (omslagrente).
- Rente over eigen vermogen en voorzieningen: 2,0% (bespaarde rente).
- Loonontwikkeling: salarisniveau 2020 + 2,5%.
- Prijsontwikkeling: + 2,5%.
- Gesubsidieerde instellingen: voor zowel de loon- als prijsstijging gelden dezelfde uitgangspunten als voor de gemeentebegroting.
- Huren en pachten: + 2,5%.

Nieuw beleid

Conform de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2020 zijn de financiële consequenties van nieuwe beleidswensen die lasten met zich meebrengen in de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024 verwerkt.

Geprognosticeerde balans 2021

Bedragen x € 1.000

	1 januari 2021	31 december 2021
Activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.961	2.848
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	2.961	2.848
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut	42.449	40.654
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.129	32.828
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	18.765	19.300
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	93.343	92.783
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651	651
Overige langlopende geldleningen	4.527	4.524
Overige uitzettingen	3	3
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	5.181	5.178
Voorraden		
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	395	415
<i>Totaal voorraden</i>	395	415
Totaal activa	101.878	101.224
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	8.000	8.000
Bestemmingsreserves	23.271	22.876
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten		-7.353
<i>Totaal eigen vermogen</i>	31.271	23.523
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.259	3.885
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	2.020	2.076
<i>Totaal voorzieningen</i>	6.279	5.961
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	65.200	61.860
Waarborgsommen	1	1
<i>Totaal vaste schulden</i>	65.201	61.861
Totaal passiva	102.750	91.344
Financieringsbehoefte	-872	9.879

Specificaties

Vaste activa	1 jan. 2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	31 dec. 2021
Immateriële vaste activa					
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.961			-112	2.848
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	2.961			-112	2.848
Materiële vaste activa					
Investeringen met een economisch nut	42.449	686		-2.481	40.654
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.129	1.175		-476	32.828
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	18.765	1.130		-594	19.300
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	93.343	2.991		-3.551	92.783
Financiële vaste activa					
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651				651
Overige langlopende geldleningen	4.527		-3		4.524
Overige uitzettingen	3				3
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	5.181		-3		5.178

Vlottende activa	1 jan. 2021	Toename	Afname	31 dec. 2021
Vorraden				
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	395	20		415
<i>Totaal voorraden</i>	395	20		415

Eigen vermogen	1 jan. 2021	Toevoegingen	Onttrekkingen	31 dec. 2021
Algemene reserves				
Algemene reserve	8.000			8.000
<i>Totaal algemene reserves</i>	8.000			8.000
Bestemmingsreserves				
<i>Beklemd</i>				
Verkoop aandelen Essent	1.965			1.965
Bijdragen in kosten activa	16.034	1.150	-1.046	16.138
<i>Overig</i>				
Incidentele bestedingen	295			295
KCC	66			66
Sociaal domein	236			236
Sportvelden	163	11		174
Monumenten	113			113
Stedelijke vernieuwing	1.841	347		2.188
Vervangingsinvest. (Stads)kanaal	1.625		-830	795

Eigen vermogen	1 jan. 2021	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	31 dec. 2021
Duurzame energie	58			58
Werkgelegenheid	69			69
Afvalstoffenheffing	67			67
Riolering	456		-25	431
Egalisatiefonds	178		-2	176
Sponsorgelden	58			58
Egalisatie onderhoud	47			47
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	23.271	1.508	-1.903	22.876
<i>Resultaat</i>			-7.354	-7.354

Voorzieningen	1 jan. 2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	31 dec. 2021
Pensioenverplichtingen wethouders	3.869		-188	3.681
Wachtgeldverplichting wethouders	390		-186	204
Onderhoud begraafplaatsen	1.797	220	-164	1.852
Sanering v.m. gasfabriekterrein	223			224
<i>Totaal voorzieningen</i>	6.279	220	-538	5.961

Vaste schulden	1 jan. 2021	Mutaties	31 dec. 2021
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	65.200	-3.340	61.860
Waarborgsommen	1		1
<i>Totaal vaste schulden</i>	65.201	-3.340	61.861

NIET IN DE BALANS

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Onder arbeidskostengerelateerde verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door zowel het huidige als het voormalige personeel.

Om deze aanspraken veilig te stellen is in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek (BW) opgenomen dat voor deze aanspraken een voorziening moet worden getroffen. Dit betekent dat van elke aanspraak de totale toekomstige aanspraak moet worden bepaald en in één keer ten laste van de exploitatie een voorziening moet worden gevormd. Vervolgens moet jaarlijks worden nagegaan of de getroffen voorziening nog toereikend is. Hieruit vloeien dan eventuele bijstellingen voort.

Gemeenten hanteren veelal een praktische werkwijze door de jaarlijkse verplichting in de begroting op te nemen.

Gelet op de gegroeide situatie en het feit dat gemeenten in tegenstelling tot bedrijven niet failliet kunnen gaan, de eigenheid van gemeenten, is in afwijking van het BW in het BBV opgenomen dat deze werkwijze wordt toegestaan, mits het gaat om een jaarlijks terugkerende verplichting van gelijk volume. Het primaire doel van de voorschriften is dat de toekomstige verplichtingen gedekt moeten zijn en dat er een uniforme gedragslijn door de gemeenten wordt toegepast.

Algemene pensioenwet Politieke ambtsdragers (APPA)

Op basis van de APPA zijn gemeenten verplicht te voorzien in het verstrekken van pensioenen aan wethouders. Jaarlijks wordt de pensioenvoorziening op basis van actuele actuariële berekeningen op peil gebracht zodat de pensioenen ten laste van de pensioenvoorziening kunnen worden betaald.

Verplichtingen

Indien noodzakelijk wordt voor wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders een voorziening getroffen. In de begrotingen 2019 tot en met 2021 zijn de volgende arbeidskostengerelateerde verplichtingen geraamd.

Salariskosten voormalige personeelsleden

2019 € 21.000,00

2020 € 16.500,00

2021 € 16.500,00

In de Meerjarenraming 2022-2024 is het meerjarige verloop van deze verplichtingen in beeld gebracht.

Gewaarborgde geldleningen

	<i>Oorspronkelijk bedrag</i>	<i>1 januari 2021</i>	<i>31 december 2021</i>
Onderwijsinstelling (100%)	€ 1.860.000,00	€ 372.000,00	€ 310.000,00
Zorginstellingen (100%)	€ 11.444.000,00	" <u>3.944.000,00</u>	" <u>3.674.000,00</u>
Totaal		€ <u>4.316.000,00</u>	€ <u>3.984.000,00</u>

Tabel berekening EMU-saldo 2020-2022

(*euro 1.000)		2020 <i>volgens realisatie t/m september 2020 aangevuld met raming resterende periode</i>	2021 <i>volgens begroting 2021</i>	2022 <i>volgens meerjaren- raming in begroting 2021</i>
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-9.322	-7.748	-6.681
-2	Mutatie (im)materiële activa	6.850	-672	-2.898
+3	Mutatie voorzieningen	-371	-318	-249
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-179	20	-68
-5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		-16.363	-7.414	-3.965

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld	Progr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	4	Dienstverlening	1.687.779		-1.687.779
0.10	Mutaties reserves			1.508.966	1.903.164	394.198
0.2	Burgerzaken	4	Dienstverlening	773.408	348.000	-425.408
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	AD	Algemene dekkingsmiddelen	163.203	105.585	-57.618
0.4	Overhead			10.817.493	53.480	-10.764.013
0.5	Treasury	AD	Algemene dekkingsmiddelen	-167.968	1.256.795	1.424.763
0.61	OZB woningen	AD	Algemene dekkingsmiddelen	272.794	4.947.800	4.675.006
0.62	OZB niet-woningen	AD	Algemene dekkingsmiddelen	59.979	3.104.500	3.044.521
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	AD	Algemene dekkingsmiddelen		79.831.000	79.831.000
0.8	Overige baten en lasten	AD	Algemene dekkingsmiddelen	175.185	54.000	-121.185
0. Bestuur en ondersteuning				15.290.839	91.604.324	76.313.485
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4	Dienstverlening	1.969.494		-1.969.494
1.2	Openbare orde en veiligheid	4	Dienstverlening	666.207	14.000	-652.207
1. Veiligheid				2.635.701	14.000	-2.621.701
2.1	Verkeer en vervoer	3	Leefbaarheid	7.913.566	57.000	-7.856.566
2.3	Recreatieve havens	3	Leefbaarheid	2.065	3.450	1.385
2.4	Economische havens en waterwegen	3	Leefbaarheid	450.075	20.000	-430.075
2.5	Openbaar vervoer	3	Leefbaarheid	59.873		-59.873
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				8.425.579	80.450	-8.345.129
3.1	Economische ontwikkeling	1	Participatie	34.434		-34.434
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	Participatie	990	990	
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	Participatie	175.342	100.900	-74.442
3.4	Economische promotie	1	Participatie	89.801	104.000	14.199
3. Economie				300.567	205.890	-94.677
4.2	Onderwijshuisvesting	2	Ontplooiing	2.217.247	35.800	-2.181.447
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2	Ontplooiing	2.358.405	1.008.895	-1.349.510
4. Onderwijs				4.575.652	1.044.695	-3.530.957
5.1	Sportbeleid en activering	2	Ontplooiing	169.301	2.750	-166.551
5.2	Sportaccommodaties	2	Ontplooiing	2.170.596	306.150	-1.864.446
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2	Ontplooiing	2.417.540	1.105.920	-1.311.620
5.4	Musea	2	Ontplooiing	138.482	4.430	-134.052
5.5	Cultureel erfgoed	2	Ontplooiing	29.441		-29.441
5.6	Media	2	Ontplooiing	908.012	5.880	-902.132
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	Ontplooiing	165.851	49.720	-116.131
5. Sport, cultuur en recreatie				5.999.223	1.474.850	-4.524.373

Taakveld	Omschrijving taakveld	Progr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1	Participatie	5.666.343	170.100	-5.496.243
6.2	Wijkteams	1	Participatie	2.778.101	129.875	-2.648.226
6.3	Inkomensregelingen	1	Participatie	19.209.086	14.718.000	-4.491.086
6.4	Begeleide participatie	1	Participatie	19.020.000		-19.020.000
6.5	Arbeidsparticipatie	1	Participatie	3.097.117	60.000	-3.037.117
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1	Participatie	1.591.558	152.500	-1.439.058
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1	Participatie	10.494.462	258.400	-10.236.062
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1	Participatie	13.970.783		-13.970.783
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	1	Participatie	313.266	14.200	-299.066
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1	Participatie	919.776		-919.776
6. Sociaal domein				77.060.492	15.503.075	-61.557.417
7.1	Volksgezondheid	4	Dienstverlening	1.107.625		-1.107.625
7.2	Riolering	3	Leefbaarheid	2.392.350	2.862.885	470.535
7.3	Afval	3	Leefbaarheid	2.446.597	3.234.550	787.953
7.4	Milieubeheer	3	Leefbaarheid	946.944		-946.944
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	Leefbaarheid	476.264	214.315	-261.949
7. Volksgezondheid en milieu				7.369.780	6.311.750	-1.058.030
8.1	Ruimtelijke ordening	3	Leefbaarheid	467.313		-467.313
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3	Leefbaarheid	19.514	19.514	
8.3	Wonen en bouwen	3	Leefbaarheid	2.013.384	545.920	-1.467.464
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				2.500.211	565.434	-1.934.777
Totaal				124.158.044	116.804.468	-7.353.576

MEERJARENRAMING

- Meerjarenraming** De meerjarenraming bevat:
- de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024;
  - het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
  - het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
  - bepaling van de structurele begrotingssaldi;
  - voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar de geprognosticeerde balans;
  - voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar de ontwikkeling van het EMU-saldo.

In de meerjarenraming 2022-2024 is opgenomen:

- de geraamde baten en lasten en saldi per programma;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- de geraamde kosten van de overhead;
- de geraamde bedragen voor onvoorzien;
- de geraamde totalen saldo van baten en lasten;
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- de geraamde resultaten.

Toelichting op de meerjarenraming

Wij hebben de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- constant loon- en prijsniveau;
- constante aantallen inwoners en woonruimten;
- voortzetten en in stand houden van bestaand beleid;
- nieuw beleid op basis van de Voorjaarsnota 2020.

De belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorige begrotingsjaar zijn opgenomen bij de Financiële beschouwingen, onderdeel analyse resultaat.

Meerjarenraming 2021-2024

Omschrijving		Begroting 2021	Mutaties	Begroting 2022	Mutaties	Begroting 2023	Mutaties	Begroting 2024
1 Participatie								
Bestaand beleid	L	77.361.059	-310.843	77.050.216	-514.800	76.535.416	-247.000	76.288.416
Bestaand beleid	B	15.708.965		15.708.965	-4.750	15.704.215		15.704.215
	S	-61.652.094		-61.341.251		-60.831.201		-60.584.201
2 Ontplooiing								
Nieuw beleid	L	5.000						
Bestaand beleid	L	10.569.875	-64.043	10.505.832	-68.500	10.437.332		10.437.332
Bestaand beleid	B	2.519.545	132.200	2.651.745		2.651.745	-122.300	2.529.445
	S	-8.055.330		-7.854.087		-7.785.587		-7.907.887
3 Leefbaarheid								
Nieuw beleid	L	340.500		212.500		302.500		112.500
Bestaand beleid	L	16.847.445	42.057	16.889.502	-28.723	16.860.779	-90.324	16.770.455
Nieuw beleid	B	30.000		30.000		30.000		30.000
Bestaand beleid	B	6.927.634	-160.870	6.766.764	20.247	6.787.011	-75.889	6.711.122
	S	-10.230.311		-10.305.238		-10.346.268		-10.141.833
4 Dienstverlening								
Bestaand beleid	L	6.204.513	-29.154	6.175.359	1.000	6.176.359	-51.000	6.125.359
Bestaand beleid	B	362.000	-66.000	296.000	-39.000	257.000	-22.000	235.000
	S	-5.842.513		-5.879.359		-5.919.359		-5.890.359
Totaal	L	111.328.392		110.833.409		110.312.386		109.734.062
Totaal	B	25.548.144		25.453.474		25.429.971		25.209.782
Totaal programma's	S	-85.780.248		-85.379.935		-84.882.415		-84.524.280
Algemene Dekkingsmiddelen	L	467.193	-23.525	443.668	-31.930	411.738	-31.530	380.208
Algemene Dekkingsmiddelen	B	89.299.680	574.350	89.874.030	-230.921	89.643.109	-78.054	89.565.055
Onvoorzien	L	36.000		36.000		36.000		36.000
Overhead	L	10.817.493	-68.700	10.748.793	-10.000	10.738.793		10.738.793
Overhead	B	53.480		53.480		53.480		53.480
Totaal	L	122.649.078		122.061.870		121.498.917		120.889.063
Totaal	B	114.901.304		115.380.984		115.126.560		114.828.317
Totaal saldo van baten en lasten	S	-7.747.774		-6.680.886		-6.372.357		-6.060.746

Omschrijving		Begroting 2021	Mutaties	Begroting 2022	Mutaties	Begroting 2023	Mutaties	Begroting 2024
Mutaties reserves								
1 Participatie	L							
	B	122.067		122.067		122.067		122.067
	S	122.067		122.067		122.067		122.067
2 Ontplooiing	L	10.966		10.966		10.966		10.966
	B	551.341		551.341		551.341		551.341
	S	540.375		540.375		540.375		540.375
3 Leefbaarheid	L	1.177.330	-359.000	818.330	-713.000	105.330		105.330
	B	1.207.845	-115.170	1.092.675	-713.000	379.675		379.675
	S	30.515		274.345		274.345		274.345
Algemene dekkingsmiddelen	L	320.670	2.085	322.755	-750	322.005	-15.024	306.981
	B	5.131		5.131		5.131		5.131
	S	-315.539		-317.624		-316.874		-301.850
Overhead	L							
	B	16.780		16.780		16.780		16.780
	S	16.780		16.780		16.780		16.780
Totaal	L	1.508.966		1.152.051		438.301		423.277
Totaal	B	1.903.164		1.787.994		1.074.994		1.074.994
Totaal mutaties reserves		S	394.198	635.943		636.693		651.717
Resultaat								
Totaal	L	124.158.044		123.213.921		121.937.218		121.312.340
Totaal	B	116.804.468		117.168.978		116.201.554		115.903.311
Totaal		S	-7.353.576	-6.044.943		-5.735.664		-5.409.029

Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

	Omschrijving		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	INCIDENTELE LASTEN					
	Programma					
1	Participatie					
	Inkomensregelingen	L	35.000	35.000		
	Samenkracht en burgerparticipatie	L	3.289			
2	Ontplooiing					
	Onderwijshuisvesting	L	65.900			
	Media	L	55.000	55.000		
	Sportbeleid en activering	L	5.000			
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	L	33.300	13.500		
	Cultureel erfgoed	L	5.000			
3	Leefbaarheid					
	Verkeer en vervoer	L	140.375		15.375	
	Openbaar vervoer	L	35.000			
	Riolering	L	25.000			
	Milieubeheer	L	50.000	50.000		
	Ruimtelijke ordening	L	193.000	100.000	190.000	
	Wonen en bouwen	L		15.800		
4	Dienstverlening					
	Bestuur	L		6.000		
	Overhead	L	212.075			
	Totaal programma's		857.939	275.300	205.375	0
	Incidentele toevoegingen aan reserves					
3	Leefbaarheid					
	Verkeer en vervoer	L	180.000	63.000		
	Recreatieve havens	L	650.000	650.000		
	Wonen en bouwen	L	242.000			
	Totaal mutaties reserves		1.072.000	713.000	0	0
	Totaal incidentele lasten		1.929.939	988.300	205.375	0

Omschrijving		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
INCIDENTELE BATEN					
Programma					
2	Ontplooiing				
	Onderwijshuisvesting	B 35.800			
3	Leefbaarheid				
	Verkeer en vervoer	B 18.500			
	Wonen en bouwen	B 242.000			
Totaal programma's		296.300	0	0	0
Incidentele onttrekkingen aan reserves					
3	Leefbaarheid				
	Verkeer en vervoer	B 180.000	63.000		
	Recreatieve havens	B 650.000	650.000		
	Riolering	B 25.000			
Totaal mutaties reserves		855.000	713.000	0	0
Totaal incidentele baten		1.151.300	713.000	0	0

	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totaal incidentele lasten	1.929.939	988.300	205.375	0
Totaal incidentele baten	1.151.300	713.000	0	0
Saldo van incidentele baten en lasten	-778.639	-275.300	-205.375	0

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

			Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	Structurele toevoegingen aan reserves					
2	Ontplooiing					
	Sportaccommodaties	L	10.966	10.966	10.966	10.966
3	Leefbaarheid					
	Wonen en bouwen	L	105.330	105.330	105.330	105.330
	Algemene dekkingsmiddelen					
	Treasury	L	320.670	322.755	322.005	306.981
	Totaal structurele toevoegingen		436.966	439.051	438.301	423.277
	Structurele onttrekkingen aan reserves					
1	Participatie					
	Samenkracht en burgerparticipatie	B	122.067	122.067	122.067	122.067
2	Ontplooiing					
	Sportaccommodaties	B	59.991	59.991	59.991	59.991
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	B	160.183	160.183	160.183	160.183
	Onderwijshuisvesting	B	302.986	302.986	302.986	302.986
	Musea	B	6.973	6.973	6.973	6.973
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	B	12.327	12.327	12.327	12.327
	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	8.881	8.881	8.881	8.881
3	Leefbaarheid					
	Verkeer en vervoer	B	159.756	165.571	165.571	165.571
	Recreatieve havens	B	99.414	120.429	120.429	120.429
	Riolering	B	1.499	1.499	1.499	1.499
	Wonen en bouwen	B	92.176	92.176	92.176	92.176
	Algemene dekkingsmiddelen					
	Beheer overige gebouwen en gronden	B	5.131	5.131	5.131	5.131
	Overhead	B	16.780	16.780	16.780	16.780
	Totaal structurele onttrekkingen		1.048.164	1.074.994	1.074.994	1.074.994

Bepaling structurele begrotingsaldi

		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
LASTEN					
	Bruto lasten	124.158.044	123.213.921	121.937.218	121.312.340
	Incidentele lasten	-/- 857.939	275.300	205.375	0
	Incidentele toevoegingen reserves	-/- 1.072.000	713.000	0	0
	Structurele lasten	122.228.105	122.225.621	121.731.843	121.312.340
BATEN					
	Bruto baten	116.804.468	117.168.978	116.201.554	115.903.311
	Incidentele baten	-/- 296.300	0	0	0
	Incidentele onttrekkingen reserves	-/- 855.000	713.000	0	0
	Structurele baten	115.653.168	116.455.978	116.201.554	115.903.311
	Structurele saldi	-6.574.937	-5.769.643	-5.530.289	-5.409.029

Geprognosticeerde balans 2021-2024

Bedragen x € 1.000

	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024
Activa				
Immateriële vaste activa				
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.848	2.736	2.624	2.511
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	2.848	2.736	2.624	2.511
Materiële vaste activa				
Investerings met een economisch nut	40.654	38.270	35.905	33.561
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.828	32.347	31.867	31.386
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	19.300	19.380	18.748	18.116
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	92.783	89.997	86.520	83.063
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651	651	651	651
Overige langlopende geldleningen	4.524	4.521	4.518	4.516
Overige uitzettingen	3	3	3	3
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	5.178	5.175	5.172	5.170
Vorraden				
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	415	347	258	287
<i>Totaal voorraden</i>	415	347	258	287
Totaal activa	101.224	98.255	94.573	91.030
Passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	8.000	8.000	8.000	8.000
Bestemmingsreserves	22.876	22.240	21.604	20.952
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	-7.354	-13.399	-19.135	-24.544
<i>Totaal eigen vermogen</i>	23.523	16.841	10.470	4.408
Voorzieningen				
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.885	3.580	3.294	3.077
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	2.076	2.132	2.187	2.243
<i>Totaal voorzieningen</i>	5.961	5.712	5.481	5.320
Vaste schulden				
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	61.860	58.520	55.180	51.840
Waarborgsommen	1	1	1	1
<i>Totaal vaste schulden</i>	61.861	58.521	55.181	51.841
Totaal passiva	91.344	81.074	71.132	61.569
Financieringsbehoefte	9.879	17.181	23.442	29.461

Specificaties

Bedragen x € 1.000,00

Vaste activa	Ultimo 2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Ultimo 2022	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Ultimo 2023	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Ultimo 2024
Activa													
Immateriële vaste activa													
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.848			-112	2.736			-112	2.624			-112	2.511
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	2.848			-112	2.736			-112	2.624			-112	2.511
Materiële vaste activa													
Investeringen met een economisch nut	40.654	131		-2.516	38.270	131		-2.495	35.905	131		-2.475	33.561
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.828			-481	32.347			-481	31.867			-481	31.386
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	19.300	713		-633	19.380			-632	18.748			-631	18.116
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	92.783	844		-3.630	89.997	131		-3.609	86.519	131		-3.588	83.063
Financiële vaste activa													
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651				651				651				651
Overige langlopende geldleningen	4.524		-3		4.521		-3		4.518		-3		4.516
Overige uitzettingen	3				3				3				3
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	5.178		-3		5.175		-3		5.172		-3		5.170

Vlottende activa	Ultimo 2021	Toename	Afname	Ultimo 2022	Toename	Afname	Ultimo 2023	Toename	Afname	Ultimo 2024
Voorraden										
Bougrond in exploitatie/voorraad grond	415	17	-85	347	15	-105	257	30	0	287
<i>Totaal voorraden</i>	415	17	-85	347	15	-105	257	30	0	287

Vaste passiva	Ultimo 2021	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2022	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2023	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2024
Algemene reserve										
Algemene reserve	8.000			8.000			8.000			8.000
<i>Totaal algemene reserves</i>	8.000			8.000			8.000			8.000
Bestemmingsreserves										
<i>Beklemd</i>										
Verkoop aandelen Essent	1.965			1.965			1.965			1.965
Bijdragen in kosten activa	16.138	1.036	-1.073	16.100	322	-1.073	15.349	307	-1.073	14.583
<i>Overig</i>										
Incidentele bestedingen	295			295			295			295
KCC	66			66			66			66
Sociaal domein	236			236			236			236
Sportvelden	174	11		185	11		196	11		207
Monumenten	113			113			113			113
Stedelijke vernieuwing	2.188	105		2.294	105		2.399	105		2.504
Vervangingsinvesteringen (Stads)kanaal	795		-713	82			82			82
Duurzame energie	58			58			58			58
Werkgelegenheid	69			69			69			69
Afvalstoffenheffing	67			67			67			67

	Ultimo 2021	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2022	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2023	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2024
Riolering	431			431			431			431
Egalisatiefonds	176		-2	175		-2	173		-2	171
Sponsorgelden	58			58			58			58
Egalisatie onderhoud	47			47			47			47
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	22.876	1.152	-1.788	22.240	438	-1.075	21.604	423	-1.075	20.952
Resultaat	-7.354		-6.045	-13.399		-5.736	-19.135		-5.409	-24.544

Vaste passiva	Ultimo 2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Ultimo 2022	Vermeerderingen	Verminderingen	Ultimo 2023	Vermeerderingen	Verminderingen	Ultimo 2024
Voorzieningen										
Pensioenverplichtingen wethouders	3.681		-188	3.493		-227	3.264		-188	3.077
Onderhoud begraafplaatsen	1.852	220	-164	1.908	220	-164	1.964	220	-164	2.019
Wachtgeldverplichting wethouders	204		-117	87		-59	29		-29	0
Sanering v.m. gasfabriekterrein	224			224			224			224
<i>Totaal voorzieningen</i>	5.961	220	-469	5.712	220	-450	5.481	220	-381	5.320

Vaste passiva	Ultimo 2021	Mutaties	Ultimo 2022	Mutaties	Ultimo 2023	Mutaties	Ultimo 2024
Vaste schulden							
Onderhandse leningen v. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	61.860	-3.340	58.520	-3.340	55.180	-3.340	51.840
Waarborgsommen	1		1		1		1
<i>Totaal vaste schulden</i>	61.861	-3.340	58.521	-3.340	55.181	-3.340	51.841

Overzicht investeringen 2021-2024

Progr.	E/M*	Taakveld	Omschrijving	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Dekking lasten
2	E	Cultuur c.a.	Theaterapparatuur	40.000				Egalisatiereserve
3	M	Verkeer en vervoer	Kunstwerken en oevers	830.000	713.000			Reserve Verv.investeringen
			Vervanging groen	300.000				Meerjarenraming
3	E	Riolering	Vervangingen/maatregelen	1.175.600				Opbrengst rioolheffing
	E	Overhead	Informatievoorziening/automatisering					Meerjarenraming
			Software	45.000				Meerjarenraming
			Hardware	422.000				Meerjarenraming
			Tractiemiddelen					Meerjarenraming
			Tractor	100.000				Meerjarenraming
			Kleine tractor + aanhanger	30.000				Meerjarenraming
			Meerjarenprogramma vervangingsinvesteringen					
1	E	Samenkracht&burg.part.	Welzijnsaccommodaties	3.700				
2	E	Cultuur c.a.	Muziekschool	45.400				
	E		Meerjarenprogramma		131.000	131.000	131.000	
				49.100	131.000	131.000	131.000	Meerjarenraming
			Totaal	2.991.700	844.000	131.000	131.000	

*E= investeringen met een economisch nut

M= investeringen met een maatschappelijk nut

Meerjarig beeld van arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Salariskosten voormalige personeelsleden

2021	€	16.500,00
2022	€	16.500,00
2023	€	16.500,00
2024	€	16.500,00

Pensioenen voormalige wethouders

De pensioenverplichtingen aan voormalige wethouders zijn volledig voorzien. Indien noodzakelijk wordt voor wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders een voorziening getroffen.

Tabel berekening EMU-saldo 2022-2024

(*euro 1.000)		2022 <i>volgens meerjaren- raming in begroting 2021</i>	2023 <i>volgens meerjaren- raming in begroting 2021</i>	2024 <i>volgens meerjaren- raming in begroting 2021</i>
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-6.681	-6.372	-6.061
-2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.898	-3.590	-3.570
+3	Mutatie voorzieningen	-249	-230	-161
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-68	-91	30
-5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		-3.965	-2.922	-2.683

BIJLAGEN

Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2021

De lasten van deze investeringen worden gedekt zoals aangegeven bij de betreffende onderdelen.

Investerings met maatschappelijk nut

Progr.3	Taakveld Verkeer en vervoer	Beweegbare bruggen	108.700	ineens	
		Vaste bruggen	71.300	ineens	
		Beschoeiingen/damwanden	650.000	ineens	
			830.000		

De investeringen worden gedekt uit de reserve Vervangingsinvesteringen (Stads)kanaal.

Progr.3	Taakveld Verkeer en vervoer	Vervanging groen	300.000	30 jr lin	16.000
---------	-----------------------------	------------------	----------------	-----------	---------------

De lasten van de investering zijn opgenomen in de meerjarenraming.

Investerings met economisch nut

Progr.2	Taakveld Cultuur c.a.	Theaterapparatuur	40.000	10 jr lin	4.800
---------	-----------------------	-------------------	---------------	-----------	--------------

De lasten van de investering worden gedekt uit de egalisatiereserve.

Over head	Informatievoorziening & Automatisering	Software – Klantcontactsyst.	45.000	7 jr lin	7.330
		Hardware – Devices	48.000	4 jr lin	12.960
		Hardware – Prod.omgeving	350.000	5 jr lin	77.000
		Hardware - Telefonie	24.000	3 jr lin	8.480
			422.000		98.440

Over head	Tractiemiddelen	Tractor	100.000	10 jr lin	12.000
		Tractor + aanhanger	30.000	10 jr lin	3.600
			130.000		15.600

De lasten van deze investeringen zijn opgenomen in de meerjarenraming.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Progr.3	Taakveld Riolering	Vervangingen Stadskanaal	132.100	60 jr ann	3.800
		Vervangingen Onstwedde	89.000	60 jr ann	2.560
		Maatregelen BRP	954.500	60 jr ann	27.460
			1.175.600		33.820

De lasten van de investeringen worden gedekt door de opbrengst van de rioolheffing.

Vervangingsinvesteringen

Progr.					
1	Wza Utrechtselaan 138	Interieurvoorzieningen	3.700	20 jr ann	225
2	Muziekschool	Interieurvoorzieningen	45.400	20 jr ann	2.775
			49.100		3.000

De lasten van deze investeringen worden gedekt uit de reserveringen voor vervangingsinvesteringen.

Overzicht subsidies*

*alleen ramingen € 10.000,00 en hoger zijn gespecificeerd

Diverse programma's		
Diverse taakvelden	Stichting Welstad, budgetsubsidie	3.298.800
		3.298.800
Programma 1. Participatie		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Economische promotie	Tourist Info Westerwolde	19.000
	Overige subsidies	13.600
Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Vluchtelingenwerk Noord-Nederland	82.000
	Discriminatie meldpunt Groningen	12.000
	Wijkraden	46.100
	Stichting Participatieraad	18.450
	Stichting beheer MFA Noordstee	85.800
	Overige subsidies	29.480
Inkomensregelingen	Jeugdfonds Sport en Cultuur	36.400
	Stichting Leergeld	87.100
	Overige subsidies	13.700
Maatwerk-dienstverlening 18+	Elker en Stichting Welstad, school als wijk	55.875
	GGD/JGZ, opvoedondersteuning 4-19 jarigen	16.700
	GGD/JGZ, inzet jeugdarts	15.100
Geëscaleerde zorg 18+	GGZ-inloopvoorziening	76.700
		608.005

Programma 2. Ontplooiing		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Stichting Peuterwerk Welstad	983.500
	Subsidies VVE-thuis	20.900
	Overige subsidies	3.800
Sportbeleid en activering	Sportfonds	11.500
	Nelli Cooman Games	14.650
	GO Sports (inclusief Verrassend Stadskanaal)	14.225
	Jeugdsportsubsidies/jeugdkorting op entreegelden/tarieven	19.835
	Overige subsidies	26.440
Sportaccommodaties	Stichting De Bast	48.400
	Buitensportaccommodaties	83.330
	Zwembaden	269.800
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Stichting centrum voor de kunsten Zuid-Groningen	337.400
	Stichting Kunstzinnige Vorming Stadskanaal	32.900
	Lokale omroep RTV1	19.200
	Overige subsidies	24.700
Musea	Stichting Streekhistorisch Centrum	101.700
Cultureel erfgoed	Overige subsidies	465
Media	Stichting Biblionet Groningen	809.400
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Overige subsidies	2.800
		2.824.945

Overzicht subsidies*

*alleen ramingen € 10.000,00 en hoger zijn gespecificeerd

Programma 3. Leefbaarheid		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Openbaar vervoer	Overige subsidies	1.700
Wonen en bouwen	Overige subsidies	3.700
		5.400
Programma 4. Dienstverlening		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Openbare orde en veiligheid	Actiecentrum Veiligheid en Zorg	30.000
	Overige subsidies	11.000
Volksgezondheid	Lentis, preventieprogramma's	16.600
	Overige subsidies	10.600
		68.200
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Overige baten en lasten	Subsidieprogramma, activiteitenfonds	11.000
		11.000
Totaal subsidies		6.816.350

